

**CENTRUM
USŁUG
SPOŁECZNYCH**
W GMINIE CZARNKÓW

Plan Wdrażania Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków

Opracowany w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków”
współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego

Czarnków 2021 rok

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Plan wdrażania CUS został opracowany przez:

- Zespół pod kierunkiem prof. Piotra Sałustowicza, dr Barbara Goryńska-Bittner, dr Maciej Kokociński (część diagnostyczna),
- Zespół Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Czarnków,
- Ekspertów zewnętrznych: Lidia Węsierska-Chyc, Rafał Jaworski, Maciej Perzyński

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	4
Diagnoza	5
Metodologia diagnozy potrzeb.....	5
Wnioski i Rekomendacje	10
Obszar 1: Zdrowie	10
Obszar 2: Wsparcie rodziny i polityka pro-rodzinna.....	13
Obszar 3: Wspieranie osób z niepełnosprawnością i osób starszych.....	17
Obszar 4: Pomoc społeczna	19
Obszar 5: Kultura	21
Obszar 6: Reintegracja społeczna i zawodowa	23
Obszar 7: Społeczeństwo obywatelskie.....	25
Potrzeby młodzieży (wyniki ankiety internetowej)	29
Centrum Usług Społecznych	30
Informacja - Promocja - Edukacja.....	31
Katalog usług społecznych.....	32
Cele	45
Plan podnoszenia kwalifikacji	46
Promocja i informacja.....	48
Zarządzanie Centrum Usług Społecznych	55
Baza usług.....	64
Założenia do Programu usług społecznych.....	65
Plan organizowania społeczności lokalnej.....	66
Indywidualny Plan Usług Społecznych.....	69
Testowanie	72
Monitoring usług	77
Pakiet dokumentów	81
Plan finansowy.....	83
Zasady współpracy	84

Wprowadzenie

Centrum Usług Społecznych jest nową instytucją, której zadania i organizację określa Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z dnia 24 września 2019, Poz. 1818). W wyjściowych założeniach prezydenckiej inicjatywy ustawodawczej, autorstwa Sekcji Polityki Społecznej: Rodzina, działającej w ramach Narodowej Rady Rozwoju, wskazuje się na to, że „Centrum Usług Społecznych (CUS) planowane jest jako rozwiązanie instytucjonalne, stanowiące ważny impuls zarówno w programowaniu prorodzinie zorientowanej krajowej polityki społecznej, jak i w kształtowaniu polityki społecznej na poziomie samorządowym (gminnym i ponadgminnym) poprzez rozwój i integrację lokalnych systemów usług społecznych”.

W myśl podstawowego celu ustawy centrum usług społecznych (CUS) ma być jednostką organizacyjną gminy służącą zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynowaniu tych usług, zarówno w zakresie ich zapewnienia na obszarze działania CUS, jak i w odniesieniu do ich przyznawania indywidualnym odbiorcom.

Zgodnie z art.8 ust.3 ustawy utworzenie i prowadzenie CUS należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Oznacza to, że decyzja o utworzeniu centrum usług społecznych leży wyłącznie w gestii gminy, jest jedynie możliwością, a nie obowiązkiem.

W Gminie Czarnków podjęto decyzję o przeprowadzeniu kluczowej zmiany w strukturze instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej – w 2021 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został przekształcony w Centrum Usług Społecznych. Celem tej zmiany było zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do zintegrowanych usług społecznych, a czynnikiem ułatwiającym jej przeprowadzenie - pozyskanie środków na realizację projektu „Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego).

CUS jest jednostką budżetową, której rodzaj i zakres zadań, w tym usług społecznych przekazanych mu do realizacji oraz szczegółową organizację określa statut nadany przez radę gminy w drodze uchwały. W przypadku CUS tworzonego dla jednej gminy, a taka sytuacja ma miejsce w Gminie Czarnków, warunkiem jego utworzenia jest przekazanie do realizacji Centrum wszystkich zadań, w tym usług społecznych, realizowanych dotychczas przez ośrodek pomocy społecznej oraz wybranych i nierealizowanych przez ośrodek pomocy społecznej do dnia utworzenia centrum usług społecznych. Zgodnie z filozofią zmian zawartą w ustawie to właśnie usługi społeczne realizowane w CUS mają być z czasem trzonem działalności nowej instytucji. Mają one mieć charakter usług powszechnych skierowanych do społeczności lokalnej. Działania obecnego ośrodka pomocy społecznej mają zaś charakter selektywny i mają stać się usługami uzupełniającymi, skierowanymi tylko do osób ubogich, wykluczonych i innych korzystających z pomocy społecznej.

Dużą rolę w zmianie systemowej jaką jest powołanie CUS odgrywają podmioty partnerskie z terenu gminy, w tym instytucje publiczne i podmioty ekonomii społecznej, które będą bezpośrednimi realizatorami usług. Zostanie powołane Partnerstwo Lokalne, które będzie współuczestniczyć w wyznaczaniu kluczowych kierunków procesu wprowadzanej zmiany systemowej, a także monitorowaniu i korygowaniu wpisanych w ten proces działań.

Niniejszy dokument opisuje wszystkie planowane etapy i aspekty przekształcania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Czarnków w Centrum Usług Społecznych.

Diagnoza

Proces przekształcania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Czarnków w Centrum Usług Społecznych został poprzedzony przeprowadzeniem diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych.

Metodologia diagnozy potrzeb

Obszary i pytania badawcze

W przypadku Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych zostały przyjęte następujące pytania badawcze:

- Jaki jest obecny stan świadczonych usług w Gminie?
- Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców wyrażone poprzez wskaźniki ilościowe i jakościowe?
- Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
- Jakie rozwiązania należy wprowadzić w zakresie usług społecznych?

Badaniem potrzeb w zakresie usług społecznych objęto następujące obszary:

- 1) Zdrowie
- 2) Wsparcie rodziny - polityka prorodzinna
- 3) Wspieranie osób z niepełnosprawnością i osób starszych
- 4) Pomoc społeczna
- 5) Kultura
- 6) Reintegracja społeczna i zawodowa
- 7) Społeczeństwo obywatelskie.

Metody

W części empirycznej diagnozy przeprowadzono zarówno badania ilościowe (ankiety) jak też jakościowe (wywiady).

W relacji z badań jakościowych nie został wyodrębniony obszar edukacji, co nie znaczy, że te potrzeby zostały pominięte, jedynie że te zagadnienia poruszano w wielu obszarach: wsparcia rodziny i osób z niepełnosprawnością, zdrowia, społeczeństwa obywatelskiego, reintegracji społecznej i zawodowej.

Analizę wyników części badawczej jakościowej i ilościowej w zakresie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków, odpowiadającą na pytania badawcze, zakończy prezentacja rekomendacji sformułowanych na podstawie wyników badania.

Ankiety internetowe (CAWI)

Ilościowy wymiar prezentowanych badań polegał na wyborze dwóch odrębnych populacji. Pierwszą z nich tworzą dorośli mieszkańcy Gminy Czarnków a drugą uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy. Technika wykorzystaną do przeprowadzenia badań ilościowych była ankieta internetowa CAWI sporządzona na podstawie kwestionariusza zamieszczonego w załączniku Raportu z diagnozy. W pytaniach kwestionariuszowych uwzględniono wstępne wyniki wywiadów pogłębionych. Taki zabieg metodologiczny miał na celu zwiększenie uzyskania odpowiedzi obrazujących natężenie zjawisk, o których występowaniu uzyskano informacje na pierwszym, jakościowym etapie pomiaru.

Przeprowadzone badania ankietowe zostały poprzedzone pilotażem narzędzi obejmującym około 10% badanej próby. Ankieta została wprowadzona do internetowej aplikacji LimeSurvey Professional. Po

dokonaniu kolejnego sprawdzenia poziomu zrozumienia pytań ankietowych i poprawności jej wypełniania przystąpiono do akcji ankietowej.

Sposób analizy i prezentacja danych ilościowych

Analiza zebranego materiału empirycznego została przeprowadzona z wykorzystaniem statystyk opisowych charakteryzujących dwa wymiary potrzeb. Pierwszy z nich dotyczy oceny poziomu ich zaspokajania a drugi stopnia zapotrzebowania na konkretne usługi społeczne. Dodatkowo porównano wszystkie odpowiedzi na pytania zamieszczone w głównej części kwestionariusza z pytaniami metryczkowymi, przy zastosowaniu odpowiednich testów statystycznych oraz miar korelacji. W raporcie umieszczono tylko te wyniki porównań, których istotność statystyczna wyniosła mniej niż 0,05. Dodatkowo tabele, o charakterze wyłącznie ilustracyjnym, poglądowym zostały umieszczone w aneksie do Raportu z diagnozy.

Badani - charakterystyka

W części jakościowej zebrano opinie kluczowych dla obszaru objętego diagnozą informatorów (IDI)¹ następnie opinie lokalnych ekspertów-praktyków, uzyskanych w toku wywiadu grupowego (FGI)²:

IDI: Z kluczowymi informatorami (26) wskazanymi przez koordynatorów lokalnych przeprowadzono 24 pogłębione wywiady indywidualne (*IDI-Individual In-depth Interview*, tzw. IDI). Zgodnie z metodologią badań, wywiady pogłębione były realizowane w oparciu o przygotowane wcześniej 3 scenariusze wywiadów (Aneks nr 1 do raportu z diagnozy). W badaniu wzięło udział 19 kobiet i 7 mężczyzn. Wywiady były nagrywane na dyktafon a nagrania poddane transkrypcji oraz analizie obejmującej wypowiedzi istotne z punktu widzenia celu badań.

FGI: Uczestnikami wywiadu grupowego - zgodnie z metodologią prowadzenia grupowych wywiadów zogniskowanych (*Focus Group Interview*, tzw. FGI) - byli lokalni eksperci z wszystkich obszarów objętych badaniem, wskazani przez Zamawiającego, po ustaleniach z Wykonawcą oraz przedstawicielami instytucji z 7 diagnozowanych obszarów usług społecznych w Gminie Czarnków. Wywiady grupowe (dalej: FGI) prowadzone były - podobnie, jak wywiady indywidualne (dalej: IDI) - w oparciu o scenariusze przygotowane dla każdego z obszarów i zostały zarejestrowane w systemie audio/video. W FGI wzięło udział 43 osoby w tym 39 kobiet i 4 mężczyzn. Średnia ich wieku wyniosła 46 lat.

Zarówno uczestnicy wywiadów indywidualnych jak i wywiadów grupowych reprezentowali instytucje/organizacje/fundacje/stowarzyszenia funkcjonujące w badanych 7 obszarach, byli to lekarze, pielęgniarki środowiskowe, opiekunki społeczne, pracownicy socjalni, rehabilitanci, psychologowie, położne, przedstawiciele instytucji (ZOZ, GOPS, PUP, PCPR, Policji), placówek oświatowych (WTZ, pedagodzy, szkoły publiczne podstawowe i ponadpodstawowe, zespół szkół specjalnych, przedszkola publiczne, Lokalny Klub Rodzinny), rodzice dzieci przedszkolnych i szkolnych, przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne), przedstawiciele samorządów (władze gminy, radni, sołtysi), Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczej Straży Pożarnej. Wypowiadali się także przedstawiciele z obszaru kultury: Biblioteki, Miejskiego Centrum Kultury, Centrum Praktyk Kulturalnych i Integracji Społecznej i Integracji Społecznej Fundacji Gębiczyn, stowarzyszeń/fundacji oraz mieszkańcy gminy (rolnicy, emeryci). Respondenci (IDI) i eksperci (FGI) wypowiadali się nie tylko odnośnie usług społecznych realizowanych w obszarze ich działalności zawodowej czy społecznej, ale także szerzej - w pozostałych obszarach, ważnych dla mieszkańców Gminy Czarnków.

Analizę wyników części badawczej jakościowej i ilościowej w zakresie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków, odpowiadającą na pytania badawcze, zakończy prezentacja rekomendacji sformułowanych na podstawie wyników badania.

¹ Uczestnicy wywiadów indywidualnych (IDI) ponumerowani: R/1 do R/25

² Uczestnicy wywiadu grupowego (FGI) ponumerowani: FGI 1 do FGI 7

Populacja badana, technika badań ilościowych, realizacja badań i wielkość próby

Badania zrealizowano w marcu i kwietniu 2021. Okres pandemii zdecydowanie wpłynął na chęć wypełniania ankiet w jedynej, możliwej do przeprowadzenia formie czyli ankiety internetowej. Analizując przebieg procesu realizacji badania można stwierdzić, że uczniowie wykazali wysoki stopień zaangażowania w wypełnianie ankiet o czym świadczy liczba uczniów, którzy wypełnili ankietę w całości.

Ostatecznie uzyskano następujące wielkości prób badawczych. W przypadku mieszkańców N=230 osób, natomiast w populacji uczniów N=66.

Profil społeczno-demograficzny respondentów

W przeprowadzonych badaniach uzyskano wyniki charakteryzujące podstawowe cechy społeczno-demograficzne dwóch prób uczestników badania. Szczegółowe rozkłady odpowiedzi zostały zamieszczone w aneksie:

a) Mieszkańcy gminy - profil społeczno-demograficzny:

- ❑ Przeważającą część respondentów stanowiły kobiety (89%) przy czym średnia wieku osób, które wypełniły ankietę to 38 lat;
- ❑ Ankietowani zamieszkiwali 20 miejscowości gminy, przy czym najwięcej osób, które wskazały odpowiedź na pytanie o miejsce zamieszkania to mieszkańcy Huty (14%), Romanowa Dolnego (13%) i Gębic (12%);
- ❑ Większość osób w momencie badania była zatrudniona - 70% , respondenci deklarujący brak zatrudnienia to 23% badanej próby;
- ❑ Respondenci to osoby oceniające pozytywnie własną sytuację materialną (45%), z wykształceniem wyższym (33%) i średnim technicznym (31%);
- ❑ Sytuacja rodzinna ankietowanych przedstawia się w następujący sposób: są to w większości osoby pozostające w związkach małżeńskich (89%), posiadające dzieci 90%, przy czym dwoje dzieci to dominująca ich liczba (56%), w badaniach wzięło udział sześć rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem/dziećmi;
- ❑ Osoby z niepełnosprawnością stanowiły 6% badanej próby;
- ❑ Uczestnictwo w organizacjach i stowarzyszeniach zadeklarował zaledwie co piąty badany, przy czym 12% to osoby angażujące się w działalność jednego stowarzyszenia/organizacji.

b) Młodzież szkolna - profil społeczno-demograficzny:

- ❑ W badanej próbie odnotowano zbliżony rozkład płci, uczennice stanowiły 53% próby;
- ❑ Ankietowani to w większości uczniowie w wieku od 11 do 15 lat;
- ❑ Ich rodzice posiadają przeważnie wykształcenie wyższe (matki 66%, ojcowie 43%) lub średnie (matki 26%, ojcowie 83%). Przeważają zatrudnieni ojcowie, którzy stanowią 93% tej grupy. W przypadku matek zatrudnionych jest 68% z nich;
- ❑ Ponad 86% posiada rodzeństwo, przy czym ponad połowa uczniów deklaruje posiadanie jednego/jednej brata/siostry;
- ❑ Blisko 60% respondentów ocenia sytuację materialną rodziny jako dobrą a co trzeci jako bardzo dobrą.

Reasumując: profil społeczno-demograficzny respondentów, który wyłania się z uzyskanych danych, pozwala ocenić poziom zaangażowania mieszkańców w kwestie związane z usługami społecznymi. Z tego punktu widzenia można stwierdzić, że najbardziej gotowe do podzielnia się swoimi opiniami są kobiety, matki z wykształceniem wyższym, będące w związku małżeńskim i aktywne zawodowo. Na warty podkreślenia zasługuje niski poziom zainteresowania badaniem ankietowym w grupie mężczyzn. W przypadku uczniów warto zaznaczyć wysoki poziom ich zaangażowania w wypełnianie ankiety o czym świadczy procent uczniów, którzy byli gotowi wypełnić ankietę w całości.

Wyniki badań jakościowych (IDI i FGI)

Respondenci wypowiadający się na temat potrzeb i stanu usług społecznych świadczonych w Gminie Czarnków w znakomitej większości zwracali uwagę na fakt, że zakres świadczonych usług społecznych zależy od środków finansowych, natomiast za jakość usług odpowiedzialne są dwa czynniki: środki finansowe i społeczne uwarunkowania, na które też wskazano w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czarnków na lata 2014-2020. Przez uwarunkowania społeczne rozumiano najczęściej słabą integrację społeczną z powodu położenia rozległej gminy po obu stronach rzeki Noteć, tradycyjnej niechęci mieszkańców obu części, opartej na konkurencyjności raczej niż na współpracy (mała ilość kontaktów, wspólnych działań) oraz braków w infrastrukturze ułatwiającej integrację mieszkańców (brak ścieżek rowerowych i mostu przez rzekę). Zwracali uwagę na fakt, że usługi społeczne nie ograniczają się tylko - jak często w świadomości społeczeństwa funkcjonuje - do pomocy społecznej świadczonej przez Ośrodki Pomocy Społecznej, ale również są to działania z zakresu kultury, sportu, edukacji, turystyki i in., że czasem zgłoszona potrzeba wymaga współdziałania więcej niż jednej instytucji i że dobrze byłoby móc zaprogramować takie współdziałanie w ramach jednej instytucji je koordynującej.

Mieszkańcy Gminy Czarnków korzystający z usług społecznych to:

- osoby pozostające w długotrwałym bezrobociu - także z różnego rodzaju problemami z przeszłości, których trudno zaktywizować zawodowo, ponieważ:
...w zasadzie są podtrzymywani przy życiu, korzystając z wszelkich możliwych projektów pozwalających im na przetrwanie (R/25).
- osoby z niepełnosprawnościami i chorobami różnego rodzaju;
- osoby oczekujące wsparcia w związku z przemocą domową;
- osoby bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- samotni seniorzy - korzystający z usług pielęgnacyjnych i rehabilitacyjnych, z pobytu w Dziennym Domu Pobytu, Klubach Seniora i Domach Pomocy Społecznej (DPS);
- dzieci i młodzież z niepełno sprawnościami, korzystający z placówek dla osób z niepełnosprawnościami intelektualnymi (szkoły specjalne, WTZ);
- korzystający (rodziny, młodzież) z edukacji pozaszkolnej i ofert z zakresu kultury, sportu i turystyki;
- powracający po ukończeniu 18 roku życia z placówek i pieczy zastępczej młodzi dorośli.

Z usług społecznych w większości korzystają kobiety, choć wg statystyk w gminie tej nieznacznie przeważają mężczyźni. Kobiety są bardziej skłonne korzystać ze wsparcia, także z uwagi na opiekę nad dziećmi, mężczyźni nie zawsze zgłaszają swoje potrzeby, zamykając się w domach.

Generalnie:

- 1) respondenci za punkt wyjścia dla określenia potrzeb społecznych uznali uzyskanie odpowiedzi na pytanie: jak ważna jest dana usługa dla mieszkańców gminy (diagnoza lokalna);
- 2) wskazując na przyczyny ograniczeń w świadczeniu usług - bez względu na obszar - wskazywali na:
 - brak środków finansowych,
 - potencjał społeczny w gminie jest, wymagałby jednak lepszej koordynacji działań, lepszej organizacji. Duży potencjał społeczny to osoby w fundacjach/stowarzyszeniach/ samorządach wiejskich,
 - brak szerszego spojrzenia - ponieważ nie zawsze brak środków finansowych determinuje te ograniczenia. Za deficyt uznano brak instytucji, która by koordynowała wszystkie usługi w gminie (R/16, R/23, R/24/, R/20, R/15, R/9 i in.), w jednym miejscu, np. w Centrum Usług Społecznych, co byłoby wygodnym rozwiązaniem dla mieszkańców gminy. Swoje oferty mogłyby tam zgłaszać instytucje/organizacje/stowarzyszenia/podmioty prywatne. Koordynator w takiej

instytucji patrzyłby na usługę społeczną nie tylko w kontekście zadań wynikających z Ustawy o pomocy społecznej, ale:

...właśnie w kontekście szerszym, o jakim mówi Ustawa o Centrach Usług Społecznych, czyli usłudze społecznej w zakresie kultury, edukacji, ochrony zdrowia, mieszkalnictwa, reintegracji zawodowej i społecznej (R/23),

- 3) na poziomie instytucjonalnym - zwracano uwagę na niewystarczającą informację o możliwości korzystania z różnych usług społecznych, postulowano też:

...konieczność lepszej współpracy i koordynacji usług między podmiotami świadczącymi usługi społeczne w gminie (R/9),

- 4) podkreślano, że wspierać w pierwszym rzędzie należy podmioty świadczące usługi na lokalnym rynku, ale i korzystać z ofert innych, pobliskich miast, o ile takich podmiotów/ofert nie ma na własnym rynku;
- 5) respondenci spodziewają się, że badania, w których wzięli udział wyraźnie wskażą potrzeby mieszkańców w obszarach usług społecznych, które potem - w trakcie realizacji Centrum Usług Społecznych - powinny być regularnie diagnozowane, by można je poszerzać, wprowadzać nowe bądź z oferowania niektórych się wycofywać. Skuteczny monitoring jakości świadczonych przez różne podmioty usług, pozwoli Centrum na elastyczne podejście także do preferowania podmiotów spełniających standardy a diagnoza - tworzeniu określonego wachlarza usług.

Centrum Usług Społecznych to projekt nowy, który ma odpowiadać elastycznie na potrzeby mieszkańców, stąd rzeczą istotną jest przeprowadzenie dyskusji z mieszkańcami gminy na temat zasadności powstania nowej instytucji (CUS), czemu ma służyć i co tak naprawdę przyniesie mieszkańcom.

Wnioski i Rekomendacje

W przypadku Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych zostały przyjęte następujące pytania badawcze:

- Jakie są potrzeby społeczne mieszkańców wyrażone poprzez wskaźniki ilościowe i jakościowe?
- Jaki jest obecny stan świadczonych usług w gminie?
- Jaki jest potencjał społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych?
- Jakie rozwiązania należy wprowadzić w zakresie usług społecznych?

Przeprowadzone badania jakościowe i ilościowe pozwoliły na uzyskanie w pierwszym rzędzie oceny ekspertów (uczestnicy IDI i FGI) oraz mieszkańców (badania ankietowe) istniejących potrzeb społecznych mieszkańców. W tym drugim przypadku mamy do czynienia z sondażem, który nie ma wprawdzie reprezentatywnego charakteru, co ogranicza możliwości uogólnień na całą zbiorowość. W przypadku drugiego pytania dotyczącego stanu świadczonych usług w gminie, główna uwaga została skierowana na ustalenie, jakich usług brakuje w opinii badanych jak również czy świadczone usługi zaspakajają potrzeby mieszkańców w pełni czy częściowo, a jakie potrzeby są pomijane. Pytanie trzecie dotyczyło potencjału społeczności lokalnej w możliwości dostarczania określonych usług społecznych. Został wyróżniony poziom instytucjonalny i społeczny. W pytaniu czwartym chodziło o uzyskanie informacji jakie rozwiązania w zakresie usług społecznych preferują badani, włącznie z oceną planowanego wprowadzenia Centrum Usług Społecznych, jako ważnej społecznej innowacji.

W badaniu tym – co jest pewnym niedostatkiem – nie udało się zastosować tzw. twardych wskaźników, pozwalających na pomiar stanu potrzeb, stanu świadczonych usług i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych. Z drugiej strony udział doświadczonych ekspertów z obszaru usług społecznych oraz relatywnie dużej liczby dorosłych mieszkańców i młodzieży szkolnej pozwala na stwierdzenie, że wynikające z tego badania wnioski i rekomendacje, dobrze odzwierciedlają rzeczywistość i mogą służyć do podejmowania odpowiednich działań w obszarze usług społecznych na terenie gminy. Dodatkowym argumentem na rzecz wartości poznawczej wyrażonych w badaniu opinii, może być to, że wynikające z tych badań wnioski są bardzo podobne do tych, które wyciągnął GOPS w swoim sprawozdaniu 2020 na podstawie wielu danych urzędowych i obserwacji.

Obszar 1: Zdrowie

Zdrowie: wnioski z badań jakościowych

- opieka zdrowotna na słabym poziomie zarówno w płaszczyźnie profilaktyki jak i dostępie do leczenia (niedostępni lekarze rodzinni w czasie pandemii, szpital w Czarnkowie przekształcony w szpital jednoimienny);
- zlikwidowano oddział położniczy w szpitalu w Czarnkowie, szpital w Trzciance nie świadczy wszystkich standardowych usług (np. logopedy) jakie były świadczone na oddziale położniczym w szpitalu w Czarnkowie;
- znaczne ograniczenie w dostępie do usług specjalistów, szczególnie psychiatrów i psychologów;
- duże zapotrzebowanie na usługi Zakładu Leczniczo-Opiekuńczego z Hospicjum;
- ograniczone limity z zakresu rehabilitacji oferowane przez NFZ, co szczególnie pożądane w związku z rekonwalescencją po-covidową (znacząco zwiększona liczba bezwładów w kończynach i układzie nerwowym);
- potrzeba kontynuacji programów profilaktycznych, szczególnie wynikających ze zdalnego trybu pracy/nauki i koniecznością ograniczenia mobilności. Szczególnie, że brak jej w szkołach i zakładach pracy. W zakresie profilaktyki należy propagować:

- aktywny tryb życia;
- profilaktykę otyłości;
- profilaktykę dla kobiet w zakresie raka piersi i szyjki macicy;
- potrzeba psychologicznego wsparcia dla:
 - osób starszych (skutki postępującej izolacji);
 - opiekunów członków rodzin nie opuszczających domów;
 - młodzieży – związanego ze zdalnym nauczaniem i zamknięciem w domach, brakiem kontaktów rówieśniczych;
 - całych rodzin – ze względu na nową sytuację, jaką stwarza 24h/dobę wspólne przebywanie w zamkniętych domach, bez możliwości odreagowania emocji, co prowadzi do dużych napięć w rodzinach;
 - dla rodzin borykających się z chorobami nowotworowymi;
 - kobiet z nowotworem piersi. Brak klubu „Amazonki”, który wspierałby kobiety w traumie po amputacji piersi;
- mała aktywność prywatnych praktyk lekarskich w sprawie szczepień na Covid, także niechęć do uczestnictwa w prozdrowotnych działaniach finansowanych przez NFZ i wolontaryjnych;
- dobra współpraca władz gminy z zakładami pracy w kwestii działań prozdrowotnych (środki finansowe na poprawę kondycji fizycznej i psychicznej mieszkańców gminy);
- dobra współpraca władz gminy ze społeczeństwem (kilkanaście lat temu nikt nie słuchał mieszkańców gminy), instytucje wychodzą naprzeciw potrzebom mieszkańców;
- duży potencjał w gminie stanowią wolontariusze, zarówno dorośli jak i wolontariusze młodzi ze szkół;
- problem: obie części przedzielonej rzeką Noteć gminy rywalizują ze sobą, zarówno instytucjonalnie (szpital, ośrodki zdrowia) jak i między mieszkańcami obu części gminy.

Zdrowie - wnioski z badań ilościowych

a) Poziom dostępności – skala zapotrzebowania

- Dostęp do świadczeń medycznych i opieki zdrowotnej mierzono w kilku wymiarach. Jednym z nich była liczba osób z najbliższej rodziny wymagająca takiego wsparcia. Okazuje się, że najwięcej respondentów (blisko 120) wskazywało na potrzebę wsparcia w dostępie do lekarza rodzinnego (średnio dla około 4 członków najbliższej rodziny) i lekarza specjalisty (115 osób) średnio dla około 3 członków najbliższej rodziny. Relatywnie spora liczba respondentów (około 30%) wskazuje na potrzebę usprawnienia informowania o wizytach lekarskich, średnio dotyczy to średnio 3 członków rodzin respondentów.
- W przypadku oceny stopnia zapotrzebowania na usługi medyczne skierowane do osób z niepełnosprawnością 11% respondentów zadeklarowało potrzebę usprawnienia dostępu do lekarza dla średnio 2 osób z rodziny.
- Istotnym problemem systemu opieki zdrowotnej jest również dostęp do usług rehabilitacyjnych (dostrzega go około 30% respondentów) dla średnio 2 osób z najbliższej rodziny.
- Warto odnotować zapotrzebowanie na kontakt z lekarzem psychiatrą (20% wskazań ankietowanych dla średnio 2 członków rodzin) oraz pomoc psychologiczną (30% wskazań dla średnio 2 członków rodzin) oraz opiekę wytchnieniową (10% wskazań dla średnio 1,5 członka rodziny).
- W grupie respondentów wskazujących na problemy z uzyskaniem świadczeń zdrowotnych dla ponad siedmiu osób z najbliższej rodziny dominują wskazania związane z dostępnością do lekarza rodzinnego (8 rodzin), lekarza specjalisty (4 rodziny) oraz utrudnienia związane z umówieniem się na wizytę lekarską (5 rodzin).

b) Poziom dostępności – ocena

- Kolejnym wskaźnikiem stopnia realizacji potrzeb związanych z opieką zdrowotną jest ocena możliwości skorzystania z usług medycznych i opiekuńczych. Najgorzej oceniona została możliwość kontaktu z lekarzem osób z niepełnosprawnością, możliwość uzyskania porady psychologicznej, dowozu osób chorych do lekarza oraz skorzystanie z pomocy w formie opieki wytchnieniowej.
- Nieco lepiej ocena ta przedstawia się w kwestii pomocy w realizacji recept w aptece.
- W przypadku oceny dostępności do lekarza rodzinnego i informowania o wizytach pojawiają się dość duże różnicowania odpowiedzi. Średnia ocena waha się w okolicach połowy skali czyli 2,5 pkt. jednak relatywnie wysoka wartość odchylenia standardowego świadczy o istnieniu dwóch grup osób, które mają mniej lub więcej problemów ze skorzystaniem z porady lekarskiej i wcześniejszy uzyskaniem informacji.
- Jednym ze sposobów wytłumaczenia tych rozbieżności jest porównanie rozkładu odpowiedzi ze zmiennymi metryczkowymi. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że wiek wpływa na ocenę dostępu do usług medycznych zwłaszcza w kontekście zapewnienia opieki wytchnieniowej, wizyt u lekarza specjalisty, rehabilitanta czy psychologa. Wraz ze wzrostem wieku ocena dostępności do niemal wszystkich wymienionych w pytaniu ankietowych usług obniża się.
- Dodatkowo ustalono, że wraz z pogarszaniem się samooceny sytuacji materialnej obniża się ocena dostępności do rehabilitacji i ocena możliwości skorzystania z usług dowozu do lekarza.

Zdrowie – rekomendacje

- Liczba osób, które zdaniem respondentów wymagają wsparcia w zakresie opieki medycznej jest zróżnicowana w zależności od sytuacji ekonomicznej i umiejętności realizacji potrzeb. Należy zmienić procedurę informowania o usługach związanych z opieką zdrowotną tak, by były łatwiejsze w dostępie dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością;
- umożliwić mieszkańcom większy dostęp do opieki zdrowotnej poprzez dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej (lekarze rodzinni), do specjalistów jak i profilaktyki zdrowotnej. Kontynuowanie programów profilaktycznych, szczególnie wynikających ze zdalnego trybu pracy/nauki i konieczności ograniczenia mobilności, szczególnie że brak tych programów w szkołach i zakładach pracy;
- poszerzyć oferty usług z zakresu fizykoterapii i rehabilitacji - dla mieszkańców w każdym wieku, co jest konieczne ze względu na po-covidową kondycję psychofizyczną mieszkańców gminy (zdalna praca/nauka, ograniczenie mobilności, rehabilitacja wynikająca z rekonwalescencji po-covidowej [znaczące zwiększenie liczby bezwładów kończyn i układu nerwowego]). Należy jednakże zwrócić uwagę na to, że osoby starsze i o niższym poziomie dochodów, ograniczonej mobilności mają niższy poziom dostępu do możliwości realizacji tego rodzaju potrzeb, co w konsekwencji może prowadzić do ograniczenia korzystania z takich świadczeń;
- ulepszyć system dowozu chorych do punktów opieki medycznej. Można w tym aspekcie wykorzystać ideę wolontariatu, która na podobnych zasadach funkcjonuje w przypadku możliwości wykupu recept.
- zorganizować na terenie gminy dostępną dla rodziców informację o potrzebie specjalistycznych badań medycznych dziecka - zaoferować szkolenia dla rodziców ze specjalistami;
- objąć terapią dzieci od pierwszych miesięcy życia, podobnie jak dzieci w wieku szkolnym (logopeda, pediatra, fizjoterapeuta). Wcześniej postawiona diagnoza skraca proces leczenia;
- powiększyć zakres działań w obszarze profilaktyki rozwojowej małych dzieci, opierając się na najnowszych badaniach naukowych (dziecko najintensywniej rozwija się i nabywa kompetencje społeczne między urodzeniem a 3 rokiem życia);

- edukować pracowników instytucji wsparcia na temat potrzeb zdrowotnych dzieci okresu przedszkolnego;
- udostępnienie wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego poprzez rozwój placówek takich jak Centra Pomocy Psychologicznej oferujących możliwość otrzymania nieodpłatnej konsultacji z psychiatrą;
- organizacja spotkań z psychologiem czy lekarzem psychiatrą z mieszkańcami służące edukacji i wyjaśnieniu zagadnień związanych z problemami jednostki;
- usprawnienie współpracy pomiędzy lekarzem rodzinnym, pielęgniarkami a psychologiem czy psychiatrą;
- zwiększenie dostępu dla usług psychologicznych i psychiatrycznych dla osób z zaburzeniami, osób z niepełnosprawnością, rodzin opiekujących się osobami z niepełnosprawnością i seniorami, młodzieży szkolnej zmagającej się ze skutkami izolacji w trakcie pandemii;
- przygotować oferty w zakresie psychoedukacji - bo ludzie na wsi nie mają takiej świadomości, często nie widzą potrzeby czy problemu;
- podjąć działania w poprawie funkcjonowania systemu opieki zdrowotnej na terenie gminy:
 - a) przywrócenie pierwotnej funkcji szpitala w Czarnkowie po ustaniu pandemii (obecnie to szpital jednoimienny);
 - b) przywrócenie w szpitalu w Czarnkowie funkcjonowania oddziału położniczego;
 - c) utworzenie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego (ZOL) w zakresie „dziennych świadczeń zdrowotnych oraz całodobowej opieki dla seniorów;
 - d) utworzenie w szpitalu w Czarnkowie oddziału psychiatrycznego, podjąć starania o zatrudnieniu w nim specjalistów: psychologów, psychiatrów, terapeutów, pielęgniarek;
 - e) otwarcie Poradni Zdrowia Psychicznego na bazie leczenia profilaktycznego (szpital w Czarnkowie);
 - f) utworzenie w szpitalu w Czarnkowie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego z Hospicjum;
- udzielić psychologicznego wsparcia kobietom z nowotworami piersi, utworzyć klub „Amazonki”, który wspierałby kobiety w traumie po amputacji piersi;
- organizować szkolenia seniorów odnośnie używania pudełka życia oraz opasek dla cukrzyków;
- zorganizować kursy Nordic Walking dla seniorów, z możliwością dostępu do sprzętu - kijki;
- w zakresie propagowania zdrowego trybu życia: a) podjęcie działań zmierzających do zaangażowania prywatnych praktyk lekarskich w działania prozdrowotne b) zorganizować info-linie, mieszkańcy mogliby dowiedzieć się o ważnych dla nich usługach w tym zakresie; c) organizacja sportu dla młodych, eliminacje sportowe, mecze.

Obszar 2: Wsparcie rodziny i polityka pro-rodzinna

Rodzina - wnioski z badań jakościowych

- w Gminie Czarnków usługi wynikające z Ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (zasiłki, praca socjalna, asysta rodzinna) realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Powiatowe Centrum Wspierania Rodziny – nie jest postrzegane w gminie pozytywnie, jako rzeczywiście wspierające rodziny. Wielu potencjalnych beneficjentów usług tej instytucji nie potrafi nawet rozszyfrować skrótu PCPR;
- nie realizowana jest przez GOPS usługa opieki wytchnieniowej, wyjątkiem była realizacja tej usługi w ramach projektu unijnego przez spółdzielnię socjalną;
- zbyt skromna oferta usług zwykłych (niespecjalistycznych), szczególnie dla seniorów mieszkających samotnie;
- seniorzy o niskich emeryturach nie są w stanie opłacać dodatkowych, lecz niezbędnych (przekraczających dotację z GOPS) usług opiekuńczych i specjalistycznych;

- rodziny opiekujące się w domach seniorami w podeszłym wieku, potrzebują wsparcia umożliwiającego im świadczenie pracy i opieki nad dziećmi w postaci usług w: Domu Dziennego Pobytu Seniora, Domu Pomocy Społecznej, Klubu Seniora;
- potrzebna inwestycja wspierająca rodziny opiekujące się seniorami: Dom Dziennego Pobytu Seniora, DPS;
- potrzebny drugi Klub Seniora jako miejsce spotkań seniorów oraz spotkań międzypokoleniowych;
- potrzebne usługi wspierające młodych rodziców, na które w gminie brakuje finansów:
 - zaopiekowania się matkami w położu,
 - inspiracji w relacjach rodzica z dziećmi
 - zdobycia wiedzy nt opieki n/dzieckiem
 - tworzenia przestrzeni dla realizacji potrzeby bezpieczeństwa
 - modelowania zachowań (matka-dziecko) wobec matek z rodzin wykluczonych społecznie
 - przygotowania małych dzieci przed pójściem do przedszkola,
 - terapia dla małych dzieci (od 3 m-cy), takich, jak prowadzi się dla dzieci szkolnych (logopeda, pediatra, fizjoterapeuta i in.), ponieważ zbyt późno postawiona diagnoza utrudnia skuteczną pomoc,
 - Szkoła Rodzenia;
- Na poziomie gminy są zaangażowane następujące instytucje i specjaliści w udzielaniu pomocy rodzinom/osobom doświadczającym przemocy: GOPS, policja, szkoły, psycholog, kurator. Brak programu korekcyjno-edukacyjnego dla ofiar przemocy oraz terapii dla stosujących przemoc;
- brak mieszkań chronionych dla:
 - pełnoletnich osób powracających z pieczy zastępczej i placówek
 - osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- usługi opiekuńcze świadczą 2 spółdzielnie socjalne;
- edukację przedszkolną świadczą przedszkola publiczne i prywatne. Oferta zabezpiecza potrzeby w tym zakresie;
- do końca marca 2021 w ramach unijnego dofinansowania prowadzony był dla całego powiatu program dedykowany młodym rodzicom i matkom spodziewającym się dziecka – Klub „Rodzina”. To oferta innowacyjna, rozwojowa, przygotowująca dzieci do pójścia do przedszkola, przyszłe matki do sprawowania opieki nad dzieckiem;
- deficyt w zakresie wsparcia psychologicznego:
 - w gminie funkcjonuje tylko Poradnia psychologiczno-Pedagogiczna, jednak dedykowana jest dzieciom i młodzieży wyłącznie w kontekście wyników nauczania
 - brak wsparcia dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami i problemami natury psychologicznej;
 - brak wsparcia dla rodzin w środowisku osób z niepełnosprawnościami. Takie wsparcie może otrzymać przez niedługi okres czasu niewielka grupa uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- społeczność gminy wobec wielkich wyzwań mobilizuje się i współpracuje. Jednak opinie odnośnie współpracy z mieszkańcami się znacząco różnią;
- wolontariat - zarówno młodzieżowy jak i szkolny jest pozytywnie oceniany w obszarze wsparcia rodziny.

Rodzina - wnioski z badań ilościowych

a) Poziom dostępności – skala zapotrzebowania

- Najwięcej osób wskazało na problemy związane z opieką stomatologiczną. Średnia liczba osób wymagających takiej pomocy w rodzinach to cztery.
- Problemem jest również dostęp do lekarza pediatry przy średnim zapotrzebowaniu w wymiarze dwóch osób (dzieci).
- Ankietowani dostrzegają potrzebę wsparcia dla dzieci w ich kontaktach z rówieśnikami i pomoc w przypadku uzależnienia dzieci od Internetu
- Podkreśla się również niewystarczającą ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach, czy potrzebę kontaktu z fizjoterapeutą (średnio dla 2 dzieci z najbliższej rodziny)
- Respondenci zwracają również uwagę na korzyści płynące z pomocy oferowanej w formie mieszkania chronionego. Wskazuje tak 11 respondentów przy średniej dwóch osób, do których ich zdaniem taka pomoc miałyby być skierowana.
- W grupie uczestników pomiaru wskazujących na potrzebę wsparcia w tym wymiarze dla ponad siedmiu osób z najbliższej rodziny pojawiają się wskazania na potrzebę zapewnienia dzieciom bezpłatnej opieki dentystycznej (7 rodzin), pediatrycznej(4 rodziny) oraz stworzeniem możliwości kontaktu z rówieśnikami (3 rodziny).

b) Poziom dostępności – ocena

- Rodzice negatywnie oceniają poziom realizacji większości potrzeb związanych z opieką nad dziećmi. Ich oceny przedstawiają się w następującej kolejności:
 - Możliwość uzyskania pomocy w formie mieszkania chronionego/treningowego dla młodzieży wymagającej wsparcia;
 - Pomoc w zakresie fizjoterapii finansowana przez NFZ;
 - Dostęp do opieki stomatologicznej finansowanej przez NFZ;
 - Pomoc dla sprawców przemocy (program korekcyjno-edukacyjny);
 - Możliwość kontaktu rodziców w zakresie wymiany doświadczeń, pomocy w przypadku pojawienie się problemów wychowawczych np. Kluby Rodzica;
 - Wsparcie dla uczniów zagrożonych uzależnieniem od telefonów komórkowych, Internetu;
 - Pomoc rodzicom w opiece nad dziećmi z niepełnosprawnością;
 - Wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (trudności w realizacji standardów programowych, dysleksja, dysortografia, dzieci przewlekłe chore);
 - Wsparcie dla uczniów w zakresie kontaktów z rówieśnikami.

Wszystkie wskazania zostały ocenione na skali od 1 do 4 pkt. Najniżej oceniono możliwość uzyskania pomocy w formie mieszkania chronionego (1,6 pkt). Najwyżej wśród tej grupy potrzeb umiejscowiony został dotychczasowy poziom realizacji potrzeby wsparcia skierowanego dla uczniów (2,1 pkt.), oraz zorganizowanie przestrzeni dla kontaktu w ramach grupy rówieśniczej (2,3 pkt.). Jednak jest to w dalszym ciągu ocena poniżej połowy wartości skali. W tej grupie potrzeb mniej negatywne oceny uzyskały:

- Miejsca dla dzieci w publicznych żłobkach (Średnia 2,4 pkt.)
- Dostęp do lekarza pediatry (Średnia 2,5 pkt.)
- Miejsca dla dzieci w publicznych przedszkolach (Średnia 2,8 pkt.)

W ocenie dostępności dzieci do miejsc w żłobkach i przedszkolach ocena ta jest statystycznie nieco wyższa w przypadku osób nie posiadających dzieci. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że wraz ze wzrostem wieku wzrasta negatywna ocena poziomu realizacji potrzeb związanych z dostępnością do miejsc w przedszkolach, opieką stomatologiczną finansowaną przez NFZ, wsparciem dla uczniów uzależnionych od Internetu oraz umożliwianiem kontaktu dzieci z rówieśnikami. W badanej grupie respondentów taka zależność jest wynikiem pojawiania się kolejnych dzieci w rodzinach i wchodzeniem dzieci w wiek uczniowski. Wówczas dla

nie tak już młodych rodziców zapewnienia tychże potrzeb jest ważniejsze niż w przypadku posiadania tylko dziecka w wieku niemowlęcym.

Rodzina – rekomendacje

- przywrócić Szkołę Rodzenia”, zlikwidowaną w szpitalu w Czarnkowie.;
- podjąć zaplanowanie dostępu do żłobków biorąc pod uwagę przestrzenną lokalizację oraz możliwości transportu. Najlepszym rozwiązaniem, to nie otwieranie żłobków w każdej miejscowości, lecz dofinansowanie od gminy i zostawienie rodzicom wolnego wyboru.
- utworzyć fundusz dla finansowania lub współfinansowania opiekuna dziennego dzieci poniżej trzech lat;
- Należy zwiększyć liczbę miejsc w pierwszej kolejności w przedszkolach a następnie w żłobkach.
- należy kontynuować działalność Lokalnego Klubu Rodzinnego, cieszącego się dobrą opinią i dużą frekwencją. Wyasygnować/zdobyć środki finansowe dla kontynuacji usług świadczonych w Lokalnym Klubie Rodzinnym, np. poprzez porozumienie odnośnie jego współfinansowania przez gminy, których rodzice i dzieci będą z tej usługi korzystali; Przeprowadzić głębsze rozpoznanie wśród rodziców, na ile byliby gotowi uczestniczyć w spotkaniach klubu;
- należy zorganizować pomoc stomatologiczną skierowaną do dzieci w wieku przedszkolnym i uczniów pierwszych klas szkół. Celem takiego działania ma być kształtowanie nawyków związanych z dbaniem o zdrowie. Niestety objęcie taką opieką dopiero nastolatków jest zbyt późne i traci walor profilaktyki;
- utworzyć szkołę dla rodziców, w szczególności dla młodych matek. Utworzyć na poziomie gminy system informacji dotyczących źródeł i instytucji mogących udzielić ważnej dla rodziców wiedzy. Powinien zostać też wykorzystany Internet - np. utworzenie platformy dla rodziców z gminy;
- zorganizować spotkania rodziców, pragnących się wymieniać doświadczeniami w ramach samopomocy, przy wsparciu odpowiedniego fachowca - pracownika socjalnego, czy pedagoga;
- zatrudnić animatorów na placu zabaw - może to mieć miejsce w formie wolontariatu;
- udzielać wsparcia kobietom po porodzie, szczególnie gdy rodzi się dziecko z niepełnosprawnościami;
- zorganizować kompleksowe wsparcie dla rodziców z dziećmi z niepełnosprawnościami na terenie gminy oraz zwiększyć wiedzę o potrzebach takich rodzin w lokalnej przestrzeni społecznej. Kampania informacyjna zorganizowana przez NGOS;
- zorganizować spotkania ze specjalistami, celem udzielania rad w postępowaniu z dziećmi z niepełnosprawnością, w szczególności, gdy rodzina nie jest na to przygotowana. Takim miejscem może być przedszkole terapeutyczne;
- podjęcie działań przeciwdziałających możliwemu wykluczeniu dzieci z niepełnosprawnością. Podjęcie działań na rzecz integracji rodziców z dziećmi sprawnymi i z niepełnosprawnością;
- pozyskać większe wsparcie ze strony instytucji - nie tylko finansowe ale przede wszystkim merytoryczne - dla działań prorodzinnych;
- stworzyć bank informacji o osobach schorowanych, potrzebujących pomocy w zafatwianiu codziennych potrzeb oraz osób gotowych nieść pomoc - w formie dobrowolnego zgłoszenia;
- zgłoszenie gminy do udziału w programie opieki wytchnieniowej oferowanym przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej;
- podjąć starania o zmianę wizerunku Powiatowego Centrum Pomocy Rodziny - jako przychylnego mieszkańcom.

Obszar 3: Wspieranie osób z niepełnosprawnością i osób starszych

Osoby z niepełnosprawnością i starsze - wnioski z badań jakościowych

- usługi opiekuńcze, przeznaczone dla osób z niepełnosprawnościami oraz niesamodzielnych, mieszkających samotnie seniorów świadczą podmioty ekonomii społecznej: 2 spółdzielnie socjalne („Równe szanse”, „Słoneczko”) – udzielając wsparcia w codziennych potrzebach zwykłych oraz rehabilitacyjnych). Zlecenia na usługi spółdzielnie otrzymują od GOPS a z Warsztatów Terapii Zajęciowej potencjalnych pracowników do spółdzielni, zapewniając osobom z niepełnosprawnością możliwość pracy (prace porządkowe, opieka nad terenami zielonymi). Współpraca z władzami gminy, GOPS, WTZ układa się dobrze;
- w zakresie edukacji i przystosowania do życia w społeczeństwie osób z niepełnosprawnością, w szczególności z niepełnosprawnością intelektualną wsparcia udzielają: - Zespół Szkół Specjalnych w Gębicach, Zespół Placówek Oświatowych „Nasz Dom Gębice” oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ).
- niewystarczająca integracja i wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami, szczególnie dla dzieci z porażeniem mózgowym, których jest wiele w gminie;
- brak informacji dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością odnośnie możliwości i miejsca ich rehabilitacji;
- brak wsparcia dla młodych kobiet opuszczających szpital z niepełnosprawnym noworodkiem;
- brak instytucji/organizacji udzielających informacji o możliwościach dotarcia i skorzystania ze wsparcia;
- osoby z niepełnosprawnością ruchową, po amputacjach kończyn – często nie zgłaszają się na terapie świadczone w ramach spółdzielni socjalnej „Równe Szanse”, pozostając zamknięte w domach, ich rodzice krępują się ujawnienia swoich problemów;
- rehabilitacja ruchowa - specjalistyczna jest świadczona w gminie, jednak w większości potrzebujący jej nie szukają pomocy, choć jest im potrzebna i nie trzeba oczekiwać w długich kolejkach;
- potrzeba psychologicznego wsparcia – nie jest możliwa do zrealizowania (brak kadr);
- integracja środowiska osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów – wymaga wsparcia;
- rodziny osób z niepełnosprawnością, zależnych od rodziny, potrzebują edukacji w zakresie ofert usług społecznych z których mogą korzystać. Najczęściej korzystają z paczek żywnościowych przygotowywanych przez GOPS oraz zasiłków na leki;
- potrzeba wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w środowisku lokalnym. Społeczność lokalna w swej większości nie wspiera tych osób, ale też one i ich opiekunowie starają się od niej izolować;
- potrzeba opieki całodobowej dla osób starszych, nieopuszczających domów której w gminie nie świadczy się;
- współpraca z podmiotami świadczącymi usługi społeczne na terenie gminy już od 11 lat układa się dobrze, szczególnie z GOPS, WTZ, CIS. Sąsiedzi raczej stronią od chorych i z niepełnosprawnością, zarówno na wsiach jak i w mieście. Prędzej jednak zainteresują się sąsiadem na wsi, niż w mieście, powiadamiając opiekunki w razie nagłej potrzeby;
- dobrego przygotowania wymaga wprowadzenie do szkół (od września – pilotaż krajowy edukacji włączającej);
- zbyt mało WTZ-ów i za wąski zakres ich usług jak na potrzeby osób z niepełnosprawnością w gminie;
- niewystarczające wsparcie dla rodzin z niepełnosprawnością intelektualną, które siłą rzeczy nie mogą współpracować w zakresie edukacji swoich dzieci. Tam, gdzie usługi świadczy asystent rodziny (GOPS) lub w razie nakazu prokuratora, tam otrzymują wsparcie, pozostali niestety nie;

- w szkole specjalnej 1/3 dzieci pochodzi z rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych (trzecie pokolenie absolwentów prowadzi dzieci do tej szkoły), tak więc jest to już spora grupa.

Osoby z niepełnosprawnością i starsze - wnioski z badań ilościowych

a) Poziom dostępności – skala zapotrzebowania opieki senioralnej

- Najwięcej osób wymagających wsparcia w zakresie opieki senioralnej wskazano w przypadku uzyskania dostępu do lekarza specjalisty usług pielęgniarstwa skierowanych do seniorów (około 20% próby). Średnia liczba takich osób w rodzinie to blisko dwie.
- Relatywnie duża liczba uczestników pomiaru wskazała na potrzebę wsparcia wolontariatu. Średnia liczba seniorów potrzebujących takiego wsparcia to nieco mniej niż dwie w rodzinie.
- Zapotrzebowanie na miejsce w całodobowym Domu Pomocy Społecznej dla samotnych seniorów wskazało 15 przedstawicieli rodzin. Średnia liczba osób wymagających takiej pomocy to około 1,8 osoby na rodzinę.
- Niezwykle ważnym zagadnieniem jest aktywizowanie seniorów do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych, klubie seniora czy działalności uniwersytetu otwartego. Średnie zapotrzebowanie w rodzinach uczestników badania (prawie 20% respondentów) to nieco mniej niż dwie osoby w rodzinie.
- W grupie uczestników badania wskazujących na problemy z uzyskaniem świadczeń dedykowanych seniorom dla ponad siedmiu osób z najbliższej rodziny przeważają wskazania dotyczące możliwości spędzania czasu w klubie seniora oraz wsparcie dla seniorów oferujących pomoc w formie wolontariatu (3 rodziny), czy dostęp do lekarza specjalisty (2 rodziny).

b) Poziom dostępności – ocena

- Najniżej oceniane usługi społeczne skierowane do seniorów to kontakt z lekarzem specjalistą, możliwość spędzania czasu w klubie seniorów, miejsce w dziennym domu pobytu dla seniorów oraz wsparcie w aktywizowaniu seniorów w uczestnictwie w życiu kulturalnym i korzystanie z oferty uniwersytetu otwartego.
- Nieco lepiej na tym tle wypada aktywność seniorów w działalności kół gospodyń wiejskich oraz ocena pomocy w organizowaniu wolontariatu skierowanego do najstarszej grupy mieszkańców gminy.
- Co istotne wraz ze wzrostem wieku obniża się pozytywna ocena możliwości skorzystania z zamieszczonych w pytaniu ankietowym form spędzania czasu wolnego oraz dostępu do lekarza specjalisty. Okazuje się, że mężczyźni gorzej oceniają możliwość kontaktu z lekarzem specjalistą oraz dostęp do zajęć realizowanych w ramach Uniwersytetu Obywatelskiego.

Osoby z niepełnosprawnością i starsze – rekomendacje

- podjąć starania, o stworzenie Domu Diennej Pomocy dla ludzi starszych. Włączyć mieszkańców w proces decyzyjny w kwestii inwestycji potrzebnej rodzinom opiekującym się swoimi seniorami: Dom Dziennego Pobytu Seniora. zrewidować pomysł przydzielenia lokalu z trudnymi do przebycia schodami w budynku Sądu dla potrzeb Dziennego Domu Seniora;
- podjąć działania na rzecz mobilizacji wolontariuszy działających na rzecz osób starszych, samotnych. Istnieje bardzo duży potencjał do rozwoju sieci samopomocy na zasadzie wolontariatu. Jednak sama nieformalna pomoc sąsiedzka nie jest wystarczająca. Należy powołać instytucję koordynującą działania w tej mierze, zwłaszcza w przypadku wykorzystania potencjału młodzieży w zakresie wolontariatu skierowanego do seniorów. Można do tego wykorzystać narzędzia internetowe będące platformą służącą do wymiany informacji. Podjąć odpowiednie kroki w drodze popularyzacji idei wolontariuszy

wśród seniorów jako opiekunów dla seniorów. Ważny jest dobór osób i zakres możliwych działań pomocowych;

- gmina powinna propagować idee klubu seniora wśród społeczności oraz starać udzielać pomocy w jego działalności;
- zatrudnić animatorów, którzy mogliby popularyzować różne formy aktywności wśród seniorów;
- umożliwić rozszerzoną opiekę środowiskową w miejscu zamieszkania seniora;
- potrzeba ściślejszej współpracy instytucji (GOPS, PCPR spółdzielnie socjalne) oraz społeczności lokalnej w świadczeniu usług dla osób z niepełnosprawnością, ponieważ nie o wszystkich potrzebach wiedzą i nie wszędzie mogą dotrzeć, jeśli środowisko lokalne ich nie zasygnalizuje;
- potrzeba wprowadzenia usług opiekuńczych całodobowych, tym bardziej że jest potencjał w gminie. dla lepszego zaspokojenia potrzeb usługobiorców - włączenie się innych podmiotów świadczących usługi opiekuńcze, także prywatnych ale spełniających wymagane standardy;
- potrzeba zwiększenia liczby WTZ-ów oraz poszerzenia zakresu ich usług o szkolenie bardziej sprofilowane na przysposobienie do zawodów pomocniczych (np. asystent kucharza), tym bardziej, że mają bazę, instruktorów;
- zapewnienie większego wsparcia w zakresie edukacji rodzinom niewydolnym opiekuńczo-wychowawczym z niepełnosprawnościami intelektualnymi, np. przez zatrudnienie drugiego asystenta rodziny (etat lub ½ etatu);
- konieczne przygotowanie kadry nauczycielskiej szkół masowych oraz specjalnych do uczestnictwa w edukacji włączającej, zastanowić się nad zmianami programowymi. Powodzenie edukacji włączającej miałyby większe szanse, gdyby prowadzić ją już od przedszkola;
- poszerzyć udział wolontariuszy we wszystkich obszarach wsparcia osób z niepełnosprawnością; kontynuować wsparcie i integrację wolontaryjnej młodzieży ze szkół publicznych z młodzieżą ze szkół specjalnych;
- wprowadzenie transparentnego systemu wyceny usług opiekuńczych oraz kryteriów przydzielania usług dotowanych dla osób o niskich dochodach oraz u ludzi wymagających większych nakładów;
- zaproponowanie osobom z niepełnosprawnością pracy wykonywanej w domach, co dla państwa byłoby tańsze niż świadczone zasiłki a pracownik czułby się dowartościowany;
- stworzenie mieszkania chronionego ze wsparciem dla absolwentów szkół specjalnych;
- pozyskanie większej liczby wolontariuszy, którzy po wyjściu opiekunki mogliby wesprzeć osoby z niepełnosprawnością oraz pomagać w odrobieniu lekcji dzieciom z rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych (wolontariat szkolny);
- promowanie wyrobów osób z niepełnosprawnością (kiermasze, wydarzenia lokalne),
- większe wsparcie rodziców, do których wracają po szkole specjalnej dorosłe dzieci;
- Organizacja spotkań ze specjalistami w kwestiach niepełnosprawności.

Obszar 4: Pomoc społeczna

Pomoc społeczna - wnioski z badań jakościowych

- usługi gwarantowane przepisami prawa, tj. ustaw o pomocy społecznej i pieczy zastępczej świadczy w Gminie Czarnków Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- usługi opiekuńcze GOPS zleca podmiotom ekonomii społecznej: 2 spółdzielniom socjalnym;
- wsparcia rodzinom udziela 1 asystent rodziny (GOPS);
- odbiorcami usług społecznych z obszaru pracy socjalnej są:
 - osoby/rodziny o słabym statusie materialnym i wielodzietne;

- osoby/rodziny z niepełnosprawnościami i różnego rodzaju chorobami;
- osoby/rodziny oczekujące wsparcia w związku z przemocą domową;
- osoby/rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, dotyczy to przede wszystkim rodzin niepełnych lub wielodzietnych;
- osoby wykluczone społecznie ;
- mimo, iż usługi społeczne są stale rozwijane, w odczuciu społecznym jest ich za mało i nie wszystkie potrzeby społeczne są zabezpieczone (brak usług: opieki całodobowej i wychnieniowej);
- ograniczenia instytucjonalne – niewystarczająca liczba pracowników socjalnych, ponieważ grupa mieszkańców wymagających wsparcia stale się poszerza;
 - duża rotacja kadr w OPS: barierą trudna praca i niskie wynagrodzenia. Kadra niewystarczająca na potrzeby gminy, choć zgodna z przepisami ustawy, jednak obecnie OPS ma także inne zadania (dystrybucja środków finansowych na potrzeby społeczne i In.) stąd pracowników wykonujących pracę stricte socjalną jest zbyt mało;
 - ograniczona możliwość uzyskania przez asystenta rodziny porady psychologicznej dla dzieci młodszych, niż szkolne;
 - trudna współpraca mieszkańców z PCPR;
- ograniczenia społeczne w świadczeniu usług:
 - niewystarczająca współpraca ze środowiskiem w terenie (mieszkańcy) z powodu rozległej gminy;
 - społeczność lokalna postrzega OPS jako instytucję zajmującą się wypłacaniem zasiłków;
 - brak wsparcia ze strony środowiska lokalnego;
 - niewystarczająca ilość usług wolontaryjnych (wolontariusze szkolni);
 - niewystarczające wsparcie rodzin z problemami przez inne rodziny (wspomagające pracę asystenta rodziny, opiekunek społecznych). Niewiele rodzin się na to decyduje;
 - brak wiedzy o podaży usług społecznych i możliwości korzystania z nich wśród rodzin z ograniczeniami intelektualnymi;
 - brak grup samopomocowych w zakresie przemocy domowej;
- potrzeba ewaluacji i monitoringu świadczonych usług;
- podmioty współpracujące z GOPS na rynku usług społecznych dobrze generalnie oceniają tę współpracę;
- czynniki odpowiedzialne za jakość usług:
 - niewystarczające środki finansowe przeznaczone na realizację usług;
 - społeczne uwarunkowania (izolacja domowa w rodzinach opiekujących się osobami z niepełnosprawnością i niesamodzielnymi seniorami);
 - brak szerszego spojrzenia – nie zawsze brak środków determinuje te ograniczenia;
 - niemożność korzystania ze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego dla: dzieci i młodzieży z zaburzeniami i problemami natury psychologicznej, rodzin, seniorów;
 - brak instytucji koordynującej usługi społeczne;
- problem z dojazdem (rozległa gmina, konieczność poruszania się po szosie, brak ścieżek rowerowych) utrudniający korzystanie z usług (rodzice obawiają się o bezpieczeństwo dzieci).

Pomoc społeczna – rekomendacje

- należy wzmacniać podmioty mogące świadczyć usługi poza OPS (organizacje pozarządowe/podmioty ekonomii społecznej/podmioty prywatne) o ile będą spełniały wymagane dla usług społecznych standardy). W pierwszym, rządzie należy wzmacniać podmioty już funkcjonujące na lokalnym rynku usług;

- wyasygnować/pozyskać środki na kontynuację usługi dla młodych rodziców - Lokalny Klub Rodzinny;
- zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie pomocy społecznej wymaga:
 - rozszerzenia zakresu usług (opieka całodobowa, opieka wytchnieniowa) - dla którego jest potencjał w gminie jest (2 spółdzielnie socjalne, Fundacja „Gębiczyn, WTZ i In.);
 - dostępności szkoleń/kursów zwiększających kompetencje asystenta rodziny oraz super wizji;
 - wsparcia dla asystenta rodziny (drugi asystent na ½ etatu), który pracuje na granicy obciążenia a liczba rodzin wymagających takiego wsparcia powiększa się sukcesywnie;
- powołanie grupy ekspertów w gminie, która zadaniem było by wypracowanie szczegółowego programu pomocy dla rodzin z przemocą; Zainicjonowanie i wsparcie grup samopomocowych w zakresie przemocy, gmina powinna zorganizować wspólne szkolenia dla pracowników socjalnych i policjantów odnośnie przemocy w rodzinie;
- gmina powinna podjąć próbę stworzenia mieszkania chronionego dla osób potrzebujących. Powinna określić do jakiej kategorii będzie adresowana ta usługa;
- podjąć próby aktywizacji i integracji środowisk wiejskich dla lepszej orientacji w ich potrzebach społecznych;
- podjąć działania dedykowane zmianie tradycyjnego wizerunku Ośrodków Pomocy Społecznej;
- podjęcie działań usprawniających poprawę współpracy GOPS UP i PCPR.

Obszar 5: Kultura

Kultura - wnioski z badań jakościowych

- usługi społeczne w obszarze kultury świadczone są w Gminie Czarnków wokół aktywności:
 - Biblioteki Publicznej Gminy Czarnków z jej 4 filiami w: Gębicach, Jędrzejowie, Romanowie Dolnym i Kuźnicy Czarnkowskiej;
 - Centrum Praktyk Kulturalnych Fundacji Gębiczyn,
 - Miejskiego Centrum Kultury w Czarnkowie,
 - Muzeum Ziemi Czarnkowskiej,
 - Kina „Światowid”.

Miejskie Centrum Kultury i kino wprawdzie znajdują się na terenie miasta, jednak dostępne są także dla mieszkańców całej gminy;

- Mówić można o potencjale w obszarze kultury w zakresie:
 - ofert i zaangażowania animatorów z bibliotek oraz współpracy ze stowarzyszeniami oraz Fundacją Gębiczyn (zajęcia teatralne, komisje konkursowe, konkursy teatralne i recytatorskie, animacje kulturalne);
 - współpracy ze stowarzyszeniem „Test” oraz mieszkańcami przy remoncie jednej z filii biblioteki (wsparcie finansowe i uzupełnienie księgozbioru);
 - wolontariuszy – bibliotekarze dostarczający od lat osobom potrzebującym, samotnym, osobom z niepełnosprawnością, chorym książki do domów;
- Potrzeby mieszkańców gminy wiejskiej w obszarze kultury nie zawsze są zaspokajane. Są to potrzeby:
 - atrakcyjnej oferty dla mieszkańców „20+” (młodzi ludzie korzystają z ofert w dużych miastach, ponieważ nie są zainteresowani ofertami lokalnymi, które w ich opinii nie spełniają oczekiwanych standardów);

- działania kulturalno-edukacyjne prowadzone przez Fundację Gębiczyn dedykowane dzieciom od przedszkola do 4 klasy szkoły podstawowej cieszą się dużą popularnością, jednak brak atrakcyjnej oferty dla starszej młodzieży;
- w szkołach od dawna nie ma już zajęć plastycznych – stąd potrzebna oferta aktywnego spędzania czasu, szczególnie ważna po okresie kontaktów wyłącznie multimedialnych, ograniczających kontakty osobiste;
- dzieci w mieście mają Dom Kultury, w gminie wiejskiej takiego nie ma. Stąd bardzo ważną rolę pełni współpracujące z Miejskim Domem Kultury - Centrum Praktyk Kulturalnych Gębiczyn poprzez ofertę w obszarze kultury, oferując:
 - Warsztaty plastyczne i fotograficzne;
 - Koncerty, spotkania autorskie, wykłady
 - Wystawy, plenery malarskie i rzeźbiarskie
 - Zajęcia manualne (warsztaty kulinarne);
 Ideą tych zajęć jest pobudzanie kreatywności, obcowanie ze sztuką. W planach: pozaszkolne zajęcia kreatywne, także warsztaty taneczne dla seniorów, zajęcia choreograficzne;
- w planach gminy – utworzenie Gminnego Centrum Kultury w Sali sportowej w Gębicach, przesunięte w realizacji ze względu na pandemię;
 Mimo jednak, że w gminie funkcjonują instytucje kultury, nie zabezpieczają one potrzeb z zakresu kultury dla całej gminy. W opinii wielu badanych oferowana formuła już się wyczerpała. Mimo, iż istnieje zaplecze, wydaje się, że nie jest łatwo wypełnić niszę, by konkurować z Miejskim Domem Kultury, tylko raczej wejść z nim w partnerstwo;
- wprawdzie w gminie jest potencjał w obszarze kultury, jednak znikome finanse nie pozwalają na bardziej atrakcyjną ofertę usług kulturalnych. Stąd młodzi, mobilni ludzie korzystają z ofert większych miast;
- ambicją Centrum Praktyk Kulturalnych Gębiczyn natomiast jest prowadzenie edukacji kulturalnej na „wyższym pięttrze”;
- można mówić o dobrej współpracy Centrum Praktyk Kulturalnych z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej dla podejmowania wspólnych inicjatyw (stoisko na Targach Przedsiębiorczości z pracami wykonanymi na warsztatach);
- ograniczenia instytucjonalne w świadczeniu usług w obszarze kultury:
 - obostrzenia pandemiczne,
 - środki finansowe,
 - wielkość sali w której zainteresowani mieszkańcy mogliby się zmieścić;
 - brak Centrum Wolontariatu, które koordynowałoby działania wolontariuszy w całej gminie, także w obszarze kultury;
 - brak finansów – przyczyną ograniczeń w:
 - korzystaniu z pomocy wolontariuszy – brak środków na opłacenie im ubezpieczenia i zwrot kosztów przejazdu;
 - zakupie książek o które pytają czytelnicy. Przy obecnym stanie finansów trzeba dokonywać wyboru, przede wszystkim niewystarczające środki na zakup lektur szkolnych dla uczniów.

Kultura – rekomendacje

- należy wzmocnić już istniejące instytucje kultury świadczące usługi w Gminie Czarnków; Zaprosić do współpracy w obszarze kultury podmioty zewnętrzne, gdy będzie już można się spotykać;
- Bardzo ważnym wymiarem sytuacji społecznej seniorów jest ich aktywność społeczna. Należy wspierać organizacje pozarządowe tworzące wydarzenia kulturalne skierowane do seniorów. Zwłaszcza dotyczy

to mężczyźn. Aktywność na tym polu powinna być priorytetem ponieważ nie jest tak, że dopiero zapewnienie odpowiedniego poziomu realizacji potrzeb bytowych umożliwia aktywność na polu kultury. Wymiar kultury czy uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej wpływa na sposób realizacji pozostałych potrzeb;

- przystosować biblioteki do korzystania przez osoby z niepełnosprawnością (drzwi, zewnętrzne podjazdy, przeniesienie z wysokich pięter na parter);
- zwrócić szczególną uwagę na potrzeby mieszkańców gminy wiejskiej w obszarze kultury poprzez sporządzenie diagnozy lokalnej potrzeb w tym zakresie;
- powrócić do planów utworzenia Centrum Kulturalnego Gminy Czarnków i przedyskutować z mieszkańcami jego formułę;
- wesprzeć działania seniorów z sąsiednich wsi, aby zawiązali fundacje, czy stowarzyszenie, który by mogli starach o małe granty, z czy to z powiatu, czy gminy, czy z Urzędu Marszałkowskiego, dla finansowania, szkoleń, różnego rodzaju kursów.
- stworzyć możliwości uzyskania informacji i pomocy w przygotowaniu wniosków o granty, finansujące aktywności kulturalne. Zatrudnić specjalistę na tym polu.
- zatrudnić animatora odpowiedzialnego za budzenie aktywności mieszkańców w obszarze kultury.

Obszar 6: Reintegracja społeczna i zawodowa

Reintegracja - wnioski z badań jakościowych

- Powiatowy Urząd Pracy zaspakaja potrzeby mieszkańców gminy w zakresie:
 - aktywizacji osób bezrobotnych (stypendia – staże - dofinansowanie szkoleń). Posiada środki na dotowanie tych 3 sposobów aktywizacji oraz na otwarcie działalności gospodarczej;
 - przedsiębiorstwa, których pracownicy chcą studiować, mogą dokształcać pracowników, wysyłać na studia, poszerzać ich kompetencje zawodowe;
 - współpracy z gminą w przypadku wsparcia osób długotrwale bezrobotnych poprzez: projekty dla osób młodych, tych którzy np. po 30 latach pracy chcą się przekwalifikować, projekty dla osób starszych;
- nowe potrzeby w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej w okresie pandemii:
 - udzielenie pomocy pracodawcom w utrzymaniu miejsc pracy (wypłata środków z „tarcz ochronnych”
 - ochrona lokalnego rynku pracy – zwiększyła się liczba osób bezrobotnych w trakcie pandemii;
 - aktywizacja osób bezrobotnych;
 - potrzeba działań socjalizujących i integrujących ludzi po ustaniu obostrzeń związanych z pandemią;
- osoby w wieku 60-63 lat, długotrwale bezrobotne, którym do uzyskania emerytury brakuje 2-3 lata, nie mają dużych szans na aktywizację (choroby, problemy alkoholowe) – potrzebują wsparcia nie tylko z Urzędu Pracy ale szerszego;
- samotne matki rejestrują się najczęściej w Urzędzie Pracy po to, by uzyskać ubezpieczenie zdrowotne. ZUS ubezpiecza tylko na 9 m-cy;
- matki posiadające 4-5 dzieci nie mają możliwości pracy zawodowej, nawet gdyby ją im zaoferowano (opieka nad dziećmi);
- osoby z niepełnosprawnością otrzymują niewiele ofert pracy. Przyjmowane są najczęściej dlatego, że przedsiębiorcy otrzymują dotacje na zatrudnienie osób z niepełnosprawnością. Osoby ze znaczną

niepełnosprawnością (na wózkach, z niepełnosprawnością intelektualną) mają niewielkie szanse na zatrudnienie;

- głównymi odbiorcami ofert z PUP obecnie są:
 - osoby powracające z zagranicy – których pandemia zaskoczyła poza Polską, obawiający się zachorowania na Covid i ewentualnej hospitalizacji za granicą, kosztownej jeśli nie posiadali ubezpieczenia społecznego. Po powrocie do kraju rejestrowali się w UP, także w nadziei uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego;
 - młode matki po urodzeniu dziecka rejestrując się dla uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego;
 - matki posiadające 4-5 dzieci poddawane próbom aktywizacji zawodowej o których wiadomo, że do pracy nie wrócą, więc jest to potrzeba niezaspokojona;
 - osoby starsze, długotrwale bezrobotne, o których wiadomo, że do pracy nie wrócą. Dla nich przeznaczone są projekty społeczne („od projektu do projektu”)
 - uczestnicy projektów dedykowanych utrzymaniu miejsc pracy, by poziom bezrobocia gwałtownie nie wzrósł;
 - osoby które rzeczywiście chcą pracować – czyli młode. PUP posiada wiele ofert pracy dla osób młodych, jednak nie zawsze uznają je za wystarczająco atrakcyjne;
- przyczyny ograniczeń instytucjonalnych w świadczeniu usług w obszarze reintegracji społecznej i zawodowej:
 - brak instytucji wyspecjalizowanych w pomocy osobom długotrwale bezrobotnym. To beneficjenci wielu projektów aktywizujących, permanentnie uczestniczący w kolejnych, czyniąc z tego uczestnictwa sposób na życie, choć po jednym szkoleniu tylko wyjątkowo mogą zostać przygotowani do radzenia sobie na rynku pracy. W rzeczywistości istnieje potrzeba znacznie dłuższego okresu czasu przygotowania do wejścia na rynek pracy, co wynika z obserwacji jakie można zrobić w przypadku uczestników szkoleń proponowanych przez CIS. ;
 - kompetencje pup w świadczeniu wsparcia są duże dla osób, które rzeczywiście chcą pracować
 - PUP nie może kierować do pracy osób z niepełnosprawnością, które nie mają, bo nie mogą mieć statusu osoby bezrobotnej. Osoby z niepełnosprawnością mogą korzystać z projektów PFRON, który pozwala na refundowanie pracodawcy koszty pracy i stanowiska osoby z niepełnosprawnością. Częściej jednak PUP dofinansowuje osobom z niepełnosprawnością tworzenie własnej działalności;
 - problemy z zagospodarowaniem ofert, ponieważ wiele osób znajduje się w zasobach UP, korzystają z pełnych praw, jednak pracodawcy nie dostrzegają w nich gotowości do pracy;
 - brak wystarczających środków finansowych dla wsparcia indywidualnego dla bezrobotnego w miejscu pracy (coaching);
- Centrum Integracji Społecznej – odpowiada wsparciem na potrzeby osób długotrwale bezrobotnych. Jest to kategoria bezrobotnych, dla których PUP nie ma oferty zarówno szkoleniowej jak i zatrudnienia. Ważne jest też wsparcie jakie może otrzymać uczestnik w CIS, gdzie psycholog i pracownik socjalny pomaga w rozwiązywaniu zgłoszonych problemów. W ocenie badanych CIS oferuje szkolenia zarówno w zakresie umiejętności zawodowych jak i szeroko rozumianych umiejętności społecznych, tym samym działa integrująco społecznie.

Reintegracja – rekomendacje

- doprowadzić do koordynacji działań różnych instytucji funkcjonujących w określonych środowiskach w celu integracji pomiędzy różnymi grupami (osoby wykluczone integrują się same ze sobą, podobnie osoby z niepełnosprawnością) - co korzystnie wpłynęłoby na proces integracji społeczno-zawodowej;
- warto zastanowić się nad dotychczasową ofertą pomocy skierowanej do osób bezrobotnych. Jest ona oceniana negatywnie. Prawdopodobnie zmiany w strukturze lokalnego rynku pracy są na tyle dynamiczne, że istniejący system wsparcia nie zapewnia odpowiedniego stopnia realizacji tej potrzeby. Należy dopasować istniejący system pozyskiwania kompetencji zawodowych do zmian na rynku pracy. Udoskonalic proces kierowania osób wykluczone społecznie do instytucji posiadających programy im dedykowane (projekty GOPS i CIS). Utworzyć specjalną komórkę, która by zajmowała się diagnozowaniem problemów osób kierowanych do CIS-u, Poszukiwać innowacyjnych metod aktywizacji zawodowej i społecznej oraz wdrażać je;
- zapewnić monitoring uczestnikom po zakończeniu projektu, odnośnie uzyskanej zdolności do wejścia na rynek pracy;
- podjąć próbę zintegrowania instytucji (przedsiębiorstwa) po obu stronach rzeki Noteć, słabo ze sobą współpracujących;
- poszerzyć zakres działalności CIS, wprowadzić zajęcia edukacyjnych (przyrodniczych i in.) i ruchowe (sport) dla dzieci uczestników CIS i wystąpić o dotowanie tej instytucji.

Obszar 7: Społeczeństwo obywatelskie

Społeczeństwo obywatelskie - wnioski z badań jakościowych

- Można stwierdzić, że poziom zaangażowania obywatelskiego, mierzony frekwencją wyborczą mieszkańców gminy jest niższy od powiatu, województwa oraz kraju;
- Inaczej przedstawia się kondycja społeczeństwa obywatelskiego mierzonego liczbą organizacji pozarządowych. W Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowane są 64 organizacje pozarządowe działające na terenie gminy. W ciągu ostatnich 6 lat zauważalny jest regularny wzrost liczby rejestrowanych organizacji, w roku 2014 organizacji tych było 28. Działają kluby sportowe, Ochotnicza Straż Pożarna (9) i Koła Gospodyń Wiejskich. Ważnym elementem wspierania lokalnego społeczeństwa obywatelskiego jest uchwalany roczny program współpracy Gminy Czarnków z organizacjami pozarządowymi;
- Gmina Czarnków uznana została jako trudny teren do integracji społecznej z powodu jej położenia (rozległy i rozproszony teren po obu stronach rzeki Noteć). Chociaż uznano integrację społeczną za jedną z najważniejszych potrzeb społecznych, to jednak udział mieszkańców w działaniach na rzecz społeczności lokalnej jest generalnie bierny i wyraża się zaledwie uczestnictwem w spotkaniach organizowanych przez różne instytucje/organizacje/stowarzyszenia działające na terenie gminy;
- Jeśli chodzi o procesy integracji społecznej lokalnej wspólnoty to uległy one pewnemu osłabieniu w czasie pandemii, ze względu na obostrzenia skutkujące izolacją w domach;
- po pandemii prawdopodobnie:
 - zwiększy się potrzeba kontaktów między ludźmi;
 - praca świadczona będzie w mniejszym niż dotąd zakresie, co spowoduje spory ubytek rezerw finansowych w rodzinach;
 - ujawni się zwiększone zapotrzebowanie na doraźną pomoc finansową i materialną ze strony GOPS w związku z pogorszeniem się sytuacji bytowej rodzin;

- aktywność społeczną wykazują w większym stopniu kobiety z małych, rodzinnych gospodarstw, choć w gminie występuje przewaga mężczyzn, którzy jednak są bardziej zajęci pracą na etacie i doglądaniem rodzinnego gospodarstwa;
- jeśli mieszkańcy wsi biorą aktywny udział w wydarzeniach integrujących wspólnotę, to związany jest najczęściej z :
 - festynami sportowymi w różnych konkurencjach (siatkówka, gry i zabawy z dziećmi), co wiąże się z rywalizacją między wsiami;
 - zabawą ludową – przyciągającą największą grupę ludzi;
 - najmniej aktywności – zauważyć można w obszarze kultury;
- na pomoc sąsiedzką - można liczyć w kryzysowych sytuacjach, mieszkańcy solidarnie włączają się w udzielanie pomocy pogorzelcom, wspierają finansowo, użyczają sprzętu czy przewóz materiałów na budowę. Nawet w sytuacji zastarzałych antagonizmów – są solidarni w pomocy;
- wsparcia w obszarze udziela GOPS – przede wszystkim poprzez udział wolontariuszy i pomoc prawną, mimo, iż nie leżą takie działania w obowiązkach ustawowych tej instytucji. Nie do końca jednak akceptowany w społecznościach lokalnych jest warunek jaki stawia GOPS: „0 alkoholu tam, gdzie logo GOPS”.
- W gminie – duże zróżnicowanie aktywności mieszkańców na rzecz budowania wspólnoty w miejscowościach i wsiach, co zależy od aktywności liderów tych społeczności, którzy tworzą stowarzyszenia. Najmniej aktywności wykazują mieszkańcy miejscowości bardziej oddalonych od Czarnkowa („na krańcach gminy”);
W mieszkańcach gminy – tkwi potencjał, natomiast brakuje codziennego zaangażowania mieszkańców w różne działania i usługi na rzecz budowania wspólnoty. Wolą raczej szukać wsparcia wśród rodziny lub najbliższych sąsiadów;
- można liczyć na wolontariuszy – w gminie jest około 60 młodzieżowych i około 6-7 wolontariuszy z grupy seniorów. Chętnie pomagają, angażują się w prowadzone na terenie gminy działania integrujące mieszkańców, brak jednak miejsca w którym koordynowane byłyby wszystkie aktywności wolontariuszy (Centrum Wolontariatu czy Centrum Aktywności Obywatelskiej); Wysoką ocenę zyskują:
 - wolontariat szkolny - uznawany za duży potencjał gminy, poprzez aktywności:
 - o podnoszenie świadomości ekologicznej (sprzątnięcie lasu, lokalnych dróg);
 - o coroczny udział w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy, gdzie angażują się uczniowie, ich rodzice w celu pomocy służbie zdrowia;
 - o współpraca przy rozprowadzaniu żywności z Banku Żywności mieszkańcom zakwalifikowanym przez GOPS – wolontariusze młodzieżowi i seniorzy;
 - o prowadzenie niszowej działalności międzynarodowej (zbieranie funduszy dla dzieci z Syrii, „adopcja na odległość i in.);
 - wolontariusze – bibliotekarze, którzy dostarczają zamówione książki osobom z niepełnosprawnością, starszym, chorym;
 - wolontariusze z Koła Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, współpracujący z szkołą podstawową w Kuźnicy Czarnkowskiej;
 - wolontariusze spośród radnych i sołtysów zaangażowanych w akcje „pomagamy razem”;
- w wielu wsiach można mówić o solidarności społecznej i współpracy na terenie wsi jednak na poziomie gminy – każda wieś funkcjonuje „we własnej bańce społecznej”;
- aktywnie działają:
 - Ochotnicza Straż Pożarna – włączająca się w organizację imprez integracyjnych dla mieszkańców sołectw;

- Niektóre Koła Gospodyń Wiejskich – promując lokalne produkty, organizując różnego rodzaju imprezy okolicznościowe. Wartość dodaną stanowi fakt integracji wewnątrz KGW;
- Szkoły, jak np. SP w Jędrzejowie, która prowadzi aktywną wymianę międzynarodową (Gruzja);
- Liderzy społeczności lokalnej – sołtysi i grupy sołeckie; „Ruch Odnowy Wsi” w Romanowie Górnym;
- małe zaangażowanie w działaniach o charakterze:
 - obywatelskim, integrującym wspólnotę
 - w zakresie kultury
 - sportowym - chociaż chętnie mieszkańcy biorą udział w zajęciach sportowych, to mniej chętnie angażują się w ich organizację;
- przyczyny małego zaangażowania społecznego mieszkańców gminy o charakterze instytucjonalnym:
 - ograniczone środki finansowe na szersze działania – potrzeby są zawsze większe niż finanse;
 - brak organizacji wspierających lokalnych liderów
 - brak wsparcia ze strony władz centralnych i po części gminy – pojawiają się koncepcje, które nie są kontynuowane (np. idea Partnerstwa Lokalnego);
 - brak specjalistów od organizowania społeczności lokalnych, którzy mieliby kontakt z mieszkańcami i na bieżąco analizowali ich potrzeby;
 - niewielka współpraca między instytucjami i organizacjami na terenie gminy, co ma wpływ na małe zaangażowanie mieszkańców;
 - brak miejsca do spotkań integracyjnych (dawniej: klubokawiarnie);
- przyczyny małego zaangażowania społecznego mieszkańców gminy o charakterze społecznym:
 - w działania o charakterze społecznym angażuje się mała grupa, stale tych samych mieszkańców, pozostali raczej przypadkowo;
 - w wielu opiniach społeczność wiejska postrzegana jest jako zawistna i skora bardziej do ocen niż wsparcia, co zniechęca liderów;
 - mieszkańcy gminy są bardziej roszczeniowi niż współpracujący w działaniach integrujących.

Spółeczeństwo obywatelskie - wnioski z badań ilościowych

a) Poziom dostępności – skala zapotrzebowania w obszarze aktywności społecznej

- Najwięcej respondentów deklaruje zainteresowanie informacjami o działalności lokalnych stowarzyszeń. Średnia liczba osób zainteresowanych tą tematyką w rodzinach respondentów wyniosła ponad dwie.
- Podobny rozkład odpowiedzi odnotowano w przypadku organizowania i wspierania wydarzeń kulturalnych.
- Informacje o wolontariacie są istotne dla średnio dla 1,8 osoby w rodzinach respondentów. Twierdzi tak ponad 15% uczestników badania ankietowego.
- Pomoc w uzyskiwaniu nowych kwalifikacji zawodowych skierowana do osób bezrobotnych jest ważną informacją dla około 20 % respondentów (57 rodzin). Wskazują oni na zapotrzebowanie rządu 1,5 osoby na rodzinę.
- W grupie uczestników badania wskazujących na występowanie potrzeb związanych z aktywnością społeczną dla ponad siedmiu osób z najbliższej rodziny przeważają wskazania dotyczące informowania o działalności lokalnych stowarzyszeń (6 rodzin), wspierania wolontariatu oraz organizowania i wspierania kulturalnych (4 rodziny).

b) Poziom dostępności – ocena

Najniżej oceniane wymiary wspierania aktywności społecznej to w kolejności:

- Uczestnictwo mieszkańców w wykładach/seminariach organizowanych w ramach Uniwersytetu Obywatelskiego (średnia 2,1)
- Pomoc w uzyskiwaniu nowych kwalifikacji zawodowych skierowana do osób bezrobotnych (średnia 2,3)
- Organizowanie i wspieranie wydarzeń kulturalnych (średnia 2,4)
- Nieco lepiej na tym tle wypada ocena wspierania aktywności mieszkańców w wymiarze wspierania wolontariatu (średnia 2,5) oraz wspieranie lokalnych stowarzyszeń (średnia 2,6)
- Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że wraz ze wzrostem wieku spada ocena stopnia informowania o działalności stowarzyszeń, wspierania idei wolontariatu oraz zachęcania do uczestnictwa w wykładach Uniwersytetu Obywatelskiego.

c) Samopomoc

Opinie obrazujące gotowość do oferowania pomocy są wyrażane przez respondentów w następującej kolejności ich aprobaty:

- Zorganizowanie systemu pomocy sąsiedzkiej
- Pomoc dla dzieci związana z trudnościami w nauce
- Pomoc w opiece nad małymi dziećmi
- Pomoc w organizowaniu transportu dla seniorów czy osób z niepełnosprawnością

Przy czym ostatnie dwie formy pomocy uzyskały relatywnie niski poziom aprobaty (poniżej połowy wartości dla tej skali) Największym uznaniem cieszy się wariant sąsiedzkiej pomocy wymagający najmniejszego nakładu starań.

- W kwestionariuszu ankiety zapytano również o osoby, z których pomocy korzystają uczestnicy badania. Z przeprowadzonych obliczeń wynika, że respondenci mogą liczyć na pomoc oferowaną ze strony najbliższej rodziny (około 90% wskazań), sąsiadów (67%) i wolontariuszy (12% wskazań).
- Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie potrzeb w formie pytania otwartego. W większości przypadków pojawiały się kwestie opisywane we wcześniejszych rozdziałach opracowania, należą do nich opieka zdrowotna skierowana do dzieci, organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, czy poprawa infrastruktury komunikacyjnych w tym budowa ścieżek rowerowych czy chodników.

Spółczeństwo obywatelskie – rekomendacje

- należy zasięgnąć opinii wszystkich grup wiekowych mieszkańców w sołectwach odnośnie ich preferencji odnośnie potrzeb w zakresie integracji i tworzenia wspólnoty lokalnej;
- wprowadzić rozwiązania w zakresie aktywizacji społecznej:
 - **instytucjonalne:**
 - utworzenie Centrum koordynującego działania w zakresie usług społecznych we wszystkich obszarach w całej gminie, które byłoby łącznikiem między władzami gminy i sołectwami, otwarte na współpracę z udziałem mieszkańców (CUS);
 - usytuowanie Centrum Wolontariatu w CUS;
 - **społeczne:**
 - podstawą zmian jest praca z młodzieżą. Potrzebny koordynator wolontariatu, który poprzez szkolenia, spotkania, mógłby przyspieszyć te zmiany;
 - budowanie wspólnoty lokalnej w oparciu o zaufanie i solidarność poprzez: wspólne przedsięwzięcia integrujące mieszkańców i edukację społeczeństwa (wszystkie grupy wiekowe);

- poprawa infrastruktury ułatwiającej integrację mieszkańców gminy - ścieżki pieszo rowerowe umożliwiające bezpieczne korzystanie z obiektów po obu stronach gminy, przede wszystkim dla dzieci i młodzieży ;
- wsparcie organizacji/stowarzyszeń kredytem finansowym bezzwrotnym na wkład własny dla pozyskania środków unijnych;
- poszerzenie współpracy o inne instytucje - dla aktywnego udziału na rzecz wspólnoty (np. o większe zaangażowanie stowarzyszeń w realizację usług społecznych); Wypracowanie wspólnych zasad dla współdziałania instytucji i różnych organizacji na zasadzie partnerstwa/konsorcjum;
- regularne diagnozowanie potrzeb na usługi społeczne w sołectwach - być może diagnoza miałaby wpływ na aktywność społeczną mieszkańców;
- po pandemii gmina powinna organizować wydarzenia, w których by mogli uczestniczyć ale także je współtworzyć mieszkańcy gminy - potrzebny jest tutaj animator/organizator wspólnoty lokalnej i współdziałanie organizacji pozarządowych.
- podjąć kroki aby wiedza o usługach społecznych, czy o działalności organizacji społecznych była dostępna dla mieszkańców. Organizować, raz na rok, spotkania organizacji pozarządowych działających w gminie - aby wymieniać się informacjami
- zaoferować edukację obywatelską dla mieszkańców. Popularyzacja np. idei wolontariatu. Podjęcie akcji propagowania wolontariatu wśród seniorów;
- sprawdzić, na ile idea Uniwersytetu Każdego Wieku znalazła by szersze zainteresowanie wśród mieszkańców;
- szkoły i gmina powinny przygotować program zajęć poza lekcyjnych dla uczniów służący wzmocnieniu kontaktów w grupie;
- opracować wspólnie z gminą program aktywizacji seniorów w ramach działalności Kół Gospodyń;
- po pandemii warto byłoby podjąć próbę reaktywowania mobilnego Uniwersytetu Obywatelskiego.

Potrzeby młodzieży (wyniki ankiety internetowej)

- Dla ustalenia poziomu realizacji potrzeb młodzieży przeprowadzono badanie ankietowe skierowane do grupy uczniów. Wzięli w nim udział uczniowie w wieku 11-15 lat, z czego 53% stanowiły dziewczęta. Pochodzą oni z rodzin z pracującymi rodzicami. Dobrze oceniają sytuację materialną własnej rodziny. Ich rodzice mają wykształcenie średnie lub wyższe. W większości posiadają rodzeństwo. Warto podkreślić, że uczniowie bardzo dobrze i sumiennie zareagowali na prośbę o wypełnienie ankiet. Poprawnie wykonało to zadanie ponad 90% uczniów.
- W ankiecie zapytano o tematykę zajęć podejmowanych w ostatnim roku szkolnym. Najmniej z nich dotyczyło przyczyn depresji i podejmowania prób samobójczych oraz sytuacji osób z niepełnosprawnością.
- Co trzeci uczeń wskazywał na podejmowanie podczas lekcji w tematyki uzależnień w ostatnim roku szkolnym
- Ponad 86% uczniów wskazywało na omawianie przez nauczycieli kwestii związanych z bezpieczeństwem w czasie korzystania z Internetu oraz dbania o własne zdrowie
- Oczekiwania uczniów w zakresie problematyki podejmowanej podczas zajęć dotyczą po pierwsze kwestii związanych z depresją i samobójstwami, dbania o własne zdrowie.
- Co warte podkreślenia dla ponad połowy uczniów ważna jest problematyka związana z niepełnosprawnością.
- Problem skutków korzystania z używek wymagał dalszego pogłębienia w przypadku co trzeciego z uczniów.

- Potrzeby związane z zapewnieniem dodatkowych zajęć (korepetycje, zajęcia wyrównawcze) dotyczą głównie matematyki (58% wskazań) języka obcego (39%) i języka polskiego (ponad 33% odpowiedzi.).
- Największe deficyty odnotowano w przypadku poziomu realizacji potrzeb społecznych. Na pierwszym miejscu znalazły się tutaj kwestie kontaktów z rówieśnikami, możliwość uprawiania sportu oraz uczestnictwo w spotkaniach z ciekawymi ludźmi.
- Połowa uczniów posiada wcześniejsze doświadczenia w byciu wolontariuszem. Dla 65% z nich praca ta polegała na pomocy w organizowaniu imprez kulturalnych.
- Uczniowie deklarują chęć udziału w wolontariacie w niedalekiej przyszłości. Gotowość taką stwierdziło ponad 60% z nich.
- Najbardziej preferowaną jego formą jest praca w schronisku dla zwierząt, pomoc osobom starszym a także rówieśnikom z niepełnosprawnością. Niższy poziom akceptacji zyskała możliwość oferowania własnej pomocy w opiece nad dziećmi.

Potrzeby młodzieży – rekomendacje

- należy do programu nauczania wprowadzić tematykę przyczyn depresji i podejmowania prób samobójczych oraz sytuacji osób z niepełnosprawnością. Warto dodatkowo pogłębić informacje z zakresu dbania o zdrowie;
- problem skutków korzystania z używek jest realizowany na wystarczającym poziomie;
- warto podkreślić, że potrzeby związane z zapewnieniem dodatkowych zajęć (korepetycje, zajęcia wyrównawcze) dotyczą głównie matematyki (ponad 60% wskazań), zatem należy zorganizować lekcje dodatkowe z tego przedmiotu;
- warto wzmocnić kontakty rówieśnicze uczniów. Największy skutek takie działania odniosą w przypadku uczniów z klas 4-6. Owe wzmocnienie może polegać na zorganizowaniu wspólnych wyjazdów, imprez sportowych czy koncertów. Jednak najlepszą metodą byłoby tutaj wprowadzenie po ustaniu pandemii metody projektu. Jej najbardziej efektywnym przejawem jest projekt inicjowany przez prof. Stanisława Dylaka pt. „Cyfrowa Dziecięca Encyklopedia Wielkopolan”³. Jest to jeden ze sposobów wzmocnienia poziomu zaangażowania uczniów zarówno w zdobywanie wiedzy, jak i tworzenie i wzmacnianie więzi społecznych;
- należy wspierać inicjatywy związane z popularyzowaniem idei wolontariatu wśród uczniów z klas 4-6. Wydaje się, że to właśnie wówczas kształtują się postawy również wobec tej idei;
- należy wprowadzić do szkół wychowanie fizyczne w takiej formie aby aktywność sportowa nie była kojarzona wyłącznie z aktywnością pozaszkolną. Z przeprowadzonych badań wynika właśnie taki paradoks. Aktywność fizyczna jest ważna, ale bardzo mało uczniów wiąże ją ze środowiskiem szkoły. Warto zwrócić uwagę na wspieranie poziomu zainteresowania sportami drużynowymi.

Centrum Usług Społecznych

W trakcie badań ich uczestnicy przedstawili propozycje, dotyczące powołania w Gminie Czarnków Centrum Usług Społecznych, czyli nowej instytucji, która będzie koordynowała wszystkie usługi społeczne realizowane w gminie. W opinii badanych, ma to być miejsce adresowane do wszystkich mieszkańców gminy i ich potrzeb społecznych, oferujące nie tylko same usługi, ale też informacje o możliwości ich otrzymania, zarówno w CUS jak i u innych podmiotów. Utworzenie CUS rozumiano generalnie jako obszar między usługodawcami

³ <https://www.csw2020.com.pl/cyfrowa-dziecieca-encyklopedia-wielkopolski/>

a odbiorcami usług społecznych, w którym oferty i działania wszelkich podmiotów świadczących usługi byłyby koordynowane. Uzasadniając konieczność powołania tej instytucji, wskazywano przede wszystkim na następujące przesłanki tych rekomendacji:

- pożądanym jest Punkt Informacyjny w zakresie wszystkich usług społecznych świadczonych w gminie, informujący o możliwościach korzystania z nich ze wskazaniem miejsca ich świadczenia;
- potrzeb jest zawsze więcej niż oferowanych usług. Stąd zgłoszona przez mieszkańca/rodzinę określona potrzeba wymaga często współdziałania więcej, niż jednej instytucji/organizacji, dobrym więc rozwiązaniem byłoby skoordynowanie informacji i dystrybucji usług w jednym miejscu, co zdecydowanie polepszyłoby realizację potrzeb mieszkańców;
- potrzeba wypracowania wspólnej ścieżki dla współpracy: władz Gminy Czarnków, władz Miasta Czarnków, organizacji/stowarzyszeń/wolontariuszy, zakładów pracy, szpitali, przychodni rodzinnych oraz mieszkańców. Należałoby wyłonić przedstawicieli każdego współpracującego z Punktem Informacyjnym (np. CUS) podmiotu oraz koordynatora wszystkich działań (np. GOPS);
- potrzeba wypracowania wspólnych zasad współdziałania instytucji/organizacji oferujących usługi społeczne, co miałyby duże znaczenie dla poprawy ich jakości. To wymaga diagnozy potrzeb i określenia standardów usługi. CUS powinien regularnie diagnozować potrzeby i monitorować jakość usług społecznych: wycofywać niepotrzebne, wprowadzać nowe. Wachlarz usług w CUS powinien być elastyczny, odpowiadający potrzebom mieszkańców;
- należy powołać Centrum Wolontariatu i koordynatora - jako realizatora działań pomocowych (np. w CUS);
- utworzenie banku informacji o organizacjach działających na terenie gminy, co ułatwiłoby podjęcie współpracy w realizacji konkretnego projektu;
- bazę dla CUS winna stanowić tzw. dobra praktyka, ponieważ budowany model powinien być elastyczny, dostosowany do sytuacji różnych gmin, bowiem rozwiązania określonej gminy nie zawsze dadzą się przyszczyć do środowiska innej gminy, w której takiej dobrej praktyki nie ma;
- w sytuacji tworzenia CUS w Gminie Czarnków szczególną uwagę należy poświęcić wzmocnieniu wszystkich dotąd funkcjonujących podmiotów, współpracujących z GOPS, jak: Partnerstwo Lokalne, spółdzielnie socjalne, CIS, Centrum Praktyk Kulturalnych i Integracji Społecznej Gębiczyń i In.;
- działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej będą wymagały szczególnej uwagi w projektowanym CUS, ponieważ znacząco zmieniła się struktura osób pozostających bez pracy i pozostały głównie te osoby, które wymagają największego wsparcia;
- należy prowadzić edukację społeczeństwa na temat oferty usług społecznych i miejsc ich świadczenia. Dotarcie do potencjalnych odbiorców usług oferowanych przez CUS.

Informacja - Promocja - Edukacja

- należy zwiększyć aktywność w aplikowaniu o granty/projekty unijne dedykowane usługom społecznym oraz w ramach wsparcia z Urzędu Gminy (np. w CUS) - stanowiska koordynatora projektów wspierającego stowarzyszenia w pisaniu wniosków o fundusze UE czy wyszukiwaniu programów pomocowych, łatwych do zaadoptowania w gminie;
- położenie dużego nacisku na społeczeństwo obywatelskie i działania organizatora społeczności lokalnej (np. Klub Seniora);

Katalog usług społecznych

Na podstawie diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych został określony katalog usług społecznych, które będą realizowane lub zlecane do realizacji przez Centrum Usług Społecznych. Wśród nich większość będą to usługi nowe, a jedynie usługa reintegracji społecznej i zawodowej w CIS będzie rozszerzeniem wolumenu wcześniej realizowanej usługi.

Planowany katalog usług społecznych do wdrożenia w ramach pilotażu:

Lp.	Usługa	Obszar	Realizator
1	Opieka wytchnieniowa	Pomoc społeczna	Podmiot Ekonomii Społecznej
2	Lokalny Klub Rodzinny (rodzice z dziećmi do 5 roku życia)	Wspieranie rodziny	Podmiot Ekonomii Społecznej
3	Stacjonarny Klub Seniora	Polityka prorodzinna	Podmiot Ekonomii Społecznej
4	Mobilny Klub Seniora	Polityka prorodzinna	Podmiot Ekonomii Społecznej
5	Reintegracja społeczno-zawodowa w CIS	Reintegracja społeczna i zawodowa	Podmiot Ekonomii Społecznej
6	Wsparcie dla osób z chorobami onkologicznymi	Promocja i ochrona zdrowia	Podmiot Ekonomii Społecznej
7	Edukacja zdrowotna w szkołach	Promocja i ochrona zdrowia oraz edukacja publiczna	Podmiot Ekonomii Społecznej
8	Oferta kulturalna dla mieszkańców	Kultura	Podmiot Ekonomii Społecznej
9	Rodziny wspierające dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Wspieranie rodziny	CUS
10	Wsparcie psychologiczne	Promocja i ochrona zdrowia	CUS
11	Działania wspierające OSL, w tym uniwersytet obywatelski i wolontariat	OSL	CUS

Karty usług społecznych

1. Opieka wytchnieniowa

Nazwa usługi	Opieka Wytchnieniowa
Obszar	Pomoc społeczna
Podstawy prawne	Art. 7 ust 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. (Dz.U. z 2018 poz. 1787) Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych
Opis usługi	<p>Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz opiekunów osób wieku starczego zmagającymi się z chorobami (wg tradycyjnej kwalifikacji WHO wiek starczy 60-75 rok życia, w pojęciu medycznym wiek starczy to ogół zmian biologicznych zachodzących w ciele człowieka), poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Świadczenie usługi wytchnieniowej ma odbywać się w ramach pobytu dziennego w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością lub starszej.</p> <p>W godzinach realizacji usługi opieki wytchnieniowej nie mogą być świadczone inne formy pomocy usługowej, w tym: usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U.z 2020r., poz.1876 ze zm). Czas i zakres usługi ustalany jest indywidualnie, w zależności od potrzeb opiekuna oraz osoby z niepełnosprawnością lub osoby w wieku starczym z zastrzeżeniem maksymalnego wymiaru godzin usług opieki wytchnieniowej.</p> <p>Opieka wytchnieniowa w ramach dziennego pobytu ma za zadanie czasowe odciążenie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, osobami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz osobami wieku starczego chorujących na choroby wieku starczego. Opieka wytchnieniowa polega na pomocy w:</p> <ul style="list-style-type: none">– poruszaniu się i przemieszczaniu,– pielęgnacji,– zapewnieniu przygotowania i podaniu posiłków,– higieny osobistej i kontroli czynności fizjologicznych,– utrzymywanie czystości w miejscu przebywania,– wspólnym spędzaniu czasu. <p>Aby otrzymać usługę opiekun będzie musiał zgłosić się do CUS z wnioskiem o przyznanie opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego. Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych na podstawie indywidualnego planu usług społecznych skieruje do korzystania z usługi opieki wytchnieniowej.</p> <p>Aby ocenić stan dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności i powyższymi wskazaniem, osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz osób chorujących na choroby wieku starczego - lekarz rodzinny musi wypełnić „Kartę oceny stanu pacjenta wg zmodyfikowanej skali FIM”.</p> <p>Wsparciem planuje się objąć 30 opiekunów z terenu Gminy Czarnków. Są to opiekunowie dzieci posiadających orzeczenie o niepełnosprawności oraz opiekunowie osób dorosłych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a także opiekunowie osób w wieku starczym obarczonych chorobami wieku starczego. Do najczęściej występujących chorób wieku starczego zalicza się: chorobę Parkinsona, otępienie starcze, inkontynencję, cukrzycę, chorobę Alzheimer'a, reumatyzm, miażdżycę i choroby miażdżycowe, nowotwory oraz osteoporozę.</p>

	<p>Dla usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego limit wynosi 240 godzin rocznie (20 godzin miesięczne). Jest to suma w ramach opieki wytchnieniowej dla opiekuna 1 dziecka lub osoby dorosłej z niepełnosprawnością lub dla osoby w wieku starszym uprawnionych do tego rodzaju wsparcia.</p> <p>Usługa opieki wytchnieniowej jednorazowo będzie trwała od jednej do kilku godzin, będzie realizowana od poniedziałku do niedzieli (z wyłączeniem świąt) pomiędzy godziną 8:00 i 20:00.</p> <p>Koszt jednej godziny opieki wytchnieniowej wynosi 30 zł.</p> <p>Osoby uprawnione do otrzymania opieki wytchnieniowej nie ponoszą żadnych kosztów za usługę.</p>
Kto może skorzystać	Członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, lub osobami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz nad osobami z chorobami wieku starczego z terenu Gminy Czarnków.
Wycena usługi	18 000 zł miesięcznie (30 osób x 20 h/miesięcznie x 30 zł/h)

2. Lokalny Klub Rodzinny

Nazwa usługi	Lokalny Klub Rodzinny
Obszar	Wspieranie rodziny
Podstawy prawne	Ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz, 821) art. 8 ust. 1pkt. 2, art. 9 ust. 2, art. 190 ust. 1 pkt. 1.
Opis usługi	<p>Lokalny Klub Rodzinny to usługa społeczna skierowana do rodzin z małymi dziećmi w wieku od urodzenia do 5 roku życia. Jego celem jest zapobieganie zagrożeniu wykluczeniem społecznym rodzin z małymi dziećmi poprzez zwiększenie dostępu do dobrej jakości usług społecznych. Lokalny Klub Rodzinny stwarza rodzinom okazję do lepszego startu życiowego oraz ich udziału w życiu społeczno-kulturowym. Lokalny Klub Rodzinny ma charakter profilaktyczny, nie zastępuje innych instytucji czy organizacji powołanych do świadczenia zadań z zakresu pomocy społecznej, edukacji czy zdrowia. Lokalny Klub Rodzinny:</p> <ul style="list-style-type: none"> – oferuje dobrą zabawę zarówno dla dzieci, jak i rodziców; – buduje i wzmacnia relacje rodzinne; – wspiera w okresie ciąży i po porodzie; – oferuje rozwój zarówno emocjonalny, manualny, jak i kulturalny; – daje rodzicom możliwość inspiracji czerpanej z warsztatów organizowanych przez LKR; – buduje dojrzałość rodziców do rodzicielstwa, wspiera ich oraz daje wskazówki rozwiązywania problemów. <p>Podczas spotkań dzieci będą miały okazję do poznawania świata w bezpiecznym towarzystwie rodziców, będą poznawać otoczenie poprzez zmysły, rozwijać się motorycznie, językowo i kulturalnie. Dorośli natomiast będą mieli okazję do nauki o rodzicielstwie, relacjach, rozwoju i wielu innych nurtujących ich sprawach związanych z byciem rodzicem od prowadzących usługę, specjalistów oraz od innych rodziców.</p> <p>Liczba rodzin objętych usługą oraz intensywność i tematyka spotkań, zostaną określone w umowie pomiędzy Centrum Usług Społecznych a wykonawcą.</p>
Kto może skorzystać	Rodzice i dzieci do 5 r. ż., mieszkańcy Gminy Czarnków.
Wycena usługi	6000 zł miesięcznie

3. Stacjonarny Klub Seniora

Nazwa usługi	Stacjonarny Klub Seniora w Kuźnicy Czarnkowskiej.
Obszar	Polityka prorodzinna
Podstawy prawne	Art. 25 ust. 1 i 5, art. 51 ust. 2, art. 97 ust. 5, art. 111 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zm.) Art. 3 ust. 1, 2 i 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2020r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1057) Regulamin Organizacyjny Klubu Seniora w Gminie Czarnków.
Opis usługi	<p>Głównym celem Klubu Seniora będzie wzmocnienie funkcjonowania w obszarze społecznym osób w wieku senioralnym poprzez prowadzenie zróżnicowanych działań o charakterze integracyjnym. Klub Seniora w Kuźnicy Czarnkowskiej będzie przede wszystkim miejscem spotkań i integracji osób w wieku senioralnym. Uczestnictwo w nim będzie miało charakter nieodpłatny. Klub nie ma charakteru rehabilitacyjnego czy leczniczego – będzie to przestrzeń przeznaczona dla osób starszych, w której mogą się spotykać, spędzać wspólnie czas podczas przedsięwzięć i wyjazdów integracyjnych, nabywać umiejętności podczas szkoleń i warsztatów, zwiększać swoją wiedzę podczas wykładów i seminariów.</p> <p>Działania Klubu seniora wychodzą na przeciw oczekiwaniom i potrzebom osób starszych - są to często osoby samotne, które utraciły małżonka, z dziećmi mieszkającymi w innych miastach, najczęściej na emeryturze lub rencie. Ta sytuacja wywołuje ogromne poczucie samotności, zaś w dłuższej perspektywie obniżenie stanu emocjonalnego, obniżenie poczucia własnej wartości i stany depresyjne. To z kolei prowadzi do schorzeń somatycznych. Klub seniora to przestrzeń zagospodarowania wolnego czasu – spotkania w grupie równolatków pełni funkcję wzmacniającą, w grupie takiej osoby starsze nie mają poczucia słabości i mogą porozmawiać o charakterystycznych dla siebie problemach. Klub to również miejsce nawiązywania nowych znajomości, kontaktów i miejsce inkubacji nowych pomysłów dla seniorów.</p> <p>Od strony formalnej i celów określonych w Regulaminie Klubu - Klub Seniora został stworzony z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego. Podstawowym zadaniem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów.</p> <p>Do zadań Klubu Seniora należeć będzie również:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działanie na rzecz osób z niepełnosprawnością, samotnych, nieaktywnych zawodowo; – rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami; – budowanie więzi międzypokoleniowej; – prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauki; – rozwijanie zainteresowań i umiejętności; – upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej; – ochrona i promocja zdrowia; – prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej i twórczej; – kreowanie wizerunku osoby w podeszłym wieku jako jednostki czynnej społecznie. <p>Usługa społeczna – Stacjonarny Klub Seniora zlecona będzie przez Centrum Usług Społecznych do realizacji podmiotowi ekonomii społecznej. Umowa pomiędzy</p>

	Centrum Usług Społecznych a wykonawcą usługi określać będzie intensywność spotkań, czas i miejsce.
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków w wieku 55+
Wycena usługi	3 000 zł miesięcznie

4. Mobilny Klub Seniora

Nazwa usługi	Mobilny Klub Seniora
Obszar	Polityka prorodzinna
Podstawy prawne	Art. 25 ust. 1 i 5, art. 51 ust. 2, art. 97 ust. 5, art. 111 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zm.) Art. 3 ust. 1, 2 i 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2020r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1057)
Opis usługi	<p>Z uwagi na specyficzną geografię Gminy Czarnków obok Stacjonarnego Klubu Seniora w Kuźnicy Czarnkowskiej konieczne jest uzupełnienie jego działań usługami skierowanymi do grupy seniorów, którzy nie są w stanie brać udziału w aktywnościach Klubu w Kuźnicy. Podstawową przyczyną uruchomienia mobilnego klubu seniora jest więc brak możliwości dojazdu do Stacjonarnego Klubu w Kuźnicy Czarnkowskiej – wg założenia „jeśli senior nie może dojechać do klubu seniora, to klub dojedzie do seniora”.</p> <p>Podstawowe cele, założenia oraz przesłanki do funkcjonowania Mobilnego Klubu Seniora są spójne z kierunkami określonymi dla Stacjonarnego Klubu Seniora. Należy tu zwrócić uwagę na (1) konieczność wzmocnienia funkcjonowania w obszarze społecznym osób w wieku senioralnym poprzez prowadzenie zróżnicowanych działań o charakterze integracyjnym, (2) nieodpłatny charakter, (3) na brak charakteru rehabilitacyjnego czy leczniczego (4) organizację spotkań, szkoleń, warsztatów, wyjazdów, etc. (5) Mobilny Klub Seniora Działania Klubu identycznie jak Stacjonarny wychodzi na przeciw oczekiwaniom i potrzebom osób starszych – będzie to przestrzeń zagospodarowania wolnego czasu/ Spotkania z rówieśnikami i to mieszkającymi w najbliższej okolicy będą pełnił funkcję wzmacniającą, w grupie takiej osoby starsze będą miały poczucia słabości i będą mogły porozmawiać o charakterystycznych dla siebie problemach, nawiążą nowe znajomości, kontakty, a być może stworzą nowe pomysły działań na rzecz seniorów.</p> <p>Mobilny Klub Seniora został stworzony z myślą o integracji i aktywizacji środowiska lokalnego.</p> <p>Od strony formalnej i celów określonych w Regulaminie Klubu Podstawowym zadaniem jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu seniorów.</p> <p>Do zadań Klubu Seniora należeć będzie również:</p> <ul style="list-style-type: none"> – działanie na rzecz osób z niepełnosprawnością, samotnych, nieaktywnych zawodowo; – rozwijanie kontaktów i współpracy między społecznościami; – budowanie więzi międzypokoleniowej; – prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauki; – rozwijanie zainteresowań i umiejętności; – upowszechnianie profilaktyki gerontologicznej; – ochrona i promocja zdrowia; – prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej i twórczej;

	<p>– kreowanie wizerunku osoby w podeszłym wieku jako jednostki czynnej społecznie.</p> <p>Klub nie posiada własnej siedziby, zajęcia odbywać się będą w świetlicach wiejskich znajdujących się na terenie Gminy Czarnków.</p> <p>W ramach Mobilnego Klubu Seniora będą organizowane warsztaty dla seniorów np.: taneczne, zdrowego odżywiania, wizażu, kreowania wizerunku; konsultacje ze specjalistami np. prawnikiem, lekarzem, psychoonkologiem, dietetykiem, rehabilitantem oraz różnego rodzaju rozrywki np. gry planszowe, animacje, itp.</p> <p>Usługa społeczna – Mobilny Klub Seniora zlecana będzie przez Centrum Usług Społecznych do realizacji podmiotowi ekonomii społecznej. Umowa pomiędzy Centrum Usług Społecznych a wykonawcą usługi określać będzie intensywność spotkań, czas i miejsce.</p>
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków w wieku 55+
Wycena usługi	5000 zł miesięcznie

5. Reintegracja społeczno-zawodowa w Centrum Integracji Społecznej

Nazwa usługi	Reintegracja społeczno-zawodowa w Centrum Integracji Społecznej
Obszar	Reintegracja społeczna i zawodowa
Podstawy prawne	Ustawa o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003 r. (Dz. U. 2003 Nr 122 poz. 1143)
Opis usługi	<p>Zajęcia reintegracji zawodowej prowadzone w Centrum Integracji Społecznej pełnią ważną rolę w procesie przywracania na otwarty rynek pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Funkcjonujące w Gminie Czarnków Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Gębiczyn posiada wieloletnie doświadczenie w pracy w osobami zagrożonymi wykluczeniem oraz ma na swoim koncie wiele sukcesów związanych z przywracaniem osób na rynek pracy i odbudowywaniem ich w obszarze społecznym.</p> <p>Konieczność kierowania osób do uczestnictwa w CIS wynika z przeprowadzonej analizy potrzeb – działania aktywizujące i wzmacniające oferowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej/CUS i/lub Powiatowy Urząd Pracy w Czarnkowie w stosunku do określonych osób mogą być nieskuteczne. W CIS osoby te nabywają odpowiednie nawyki pracy, a pod okiem instruktora i pracownika socjalnego podnoszą jakość swojej pracy.</p> <p>Ważnym aspektem wsparcia CIS jest zapewnienie dojazdu na zajęcia Centrum - brak możliwości dotarcia na zajęcia nie może być przeszkodą w podjęciu działań reintegracyjnych.</p> <p>Reintegracja zawodowa zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym oznacza działania mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej i klubie integracji społecznej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.</p> <p>Reintegracja społeczna natomiast zgodnie z wyżej cytowaną ustawą oznacza działania (w tym również o charakterze samopomocowym), mające na celu odbudowanie i podtrzymanie u osoby uczestniczącej w zajęciach w centrum integracji społecznej, klubie integracji społecznej lub zatrudnionej u pracodawcy - umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej oraz pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu.</p> <p>Reintegracja społeczno-zawodowa kierowana jest do mieszkańców gminy Czarnków znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Osoba zainteresowana składa wnioski do Centrum Usług Społecznych w Czarnkowie o skierowanie do uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej.</p>

	<p>Wniosek podlega zaopiniowaniu przez pracownika socjalnego CUS właściwego dla miejsca zamieszkania lub pobytu osoby kierowanej po uprzednim przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego.</p> <p>Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu socjalnym uczestnikowi zapewnia się:</p> <ul style="list-style-type: none"> – szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, – przeprowadzenie odpowiednich badań lekarskich, – odzież roboczą i obuwie robocze, – bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach, w tym środki ochrony indywidualnej, – zaopatrzenie z tytułu wypadku w trakcie pobytu w Centrum na podstawie przepisów o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, – jeden posiłek dziennie w trakcie pobytu. <p>Okres uczestnictwa w zajęciach CIS trwa 12 miesięcy, a w uzasadnionych przypadkach może zostać przedłużony o kolejnych 6 miesięcy. To daje możliwość intensywnej pracy na wielu płaszczyznach z osobą uzależnioną nawet przez okres 18 miesięcy. W pierwszym miesiącu uczestnik odbywa okres próbny, za który przysługuje w wysokości 50% zasiłku dla bezrobotnych, natomiast w okresie uczestnictwa, przysługuje świadczenie integracyjne w wysokości zasiłku dla bezrobotnych.</p> <p>Usługa społeczna – Reintegracja społeczno- zawodowa zlecona będzie przez Centrum Usług Społecznych do realizacji podmiotowi ekonomii społecznej. Umowa pomiędzy Centrum Usług Społecznych a wykonawcą usługi określać będzie intensywność spotkań, czas i miejsce.</p>
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków znajdujący się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wykluczeni i zagrożeni wykluczeniem społecznym.
Wycena usługi	8 uczestników x 2100 zł (2021 r.) i 1700 zł (2022 r.) miesięcznie

6. Wsparcie dla osób z chorobami nowotworowymi

Nazwa usługi	Wsparcie dla osób z chorobami nowotworowymi.
Obszar	Promocja i ochrona zdrowia
Podstawy prawne	Art. 2 ustawy z dnia 11 września 2015 o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021r., poz. 183 ze zm.)
Opis usługi	<p>Usługa kierowana jest do mieszkańców Gminy Czarnków zmagających się z chorobą nowotworową oraz do ich najbliższych.</p> <p>W ramach usługi realizowane będą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – konsultacje onkologiczne – konsultacje psychologiczne i psychoonkologiczne – konsultacje dietetyczne – konsultacje kosmetyczne – porady prawne – spotkania tematyczne <p>Zakres konsultacji onkologicznej m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocena stanu zdrowia, – zapoznanie się z dokumentacją medyczną, – wyjaśnienie istoty choroby i pojęć, – wybór diagnostyki onkologicznej, – przedstawienie możliwości leczenia. <p>Rodzaj usługi: indywidualna Czas trwania konsultacji: 30 min Sposób udzielania konsultacji: online</p>

Zakres konsultacji psychologicznej/psychoonkologicznej m.in.:

- odnalezienie się w nowej sytuacji,
- radzenie sobie z emocjami w chorobie,
- radzenie sobie ze stresem w chorobie,
- rozumienie i oswojenie lęku,
- budowanie poczucia nadziei i bezpieczeństwa,
- komunikacja w rodzinie, z bliskimi,
- dbałość o komfort, rozwój własny i jakość życia.

Rodzaj usługi: indywidualna

Czas trwania konsultacji: 50 min

Sposób udzielania konsultacji: online

Zakres konsultacji dietetycznej m.in.:

- wywiad żywieniowo-zdrowotny,
- najczęściej popełniane błędy żywieniowe i uzgadnianie rozwiązań,
- uzyskanie odpowiedzi na pytania związane ze sposobem żywienia i stylem życia,
- wprowadzanie w życie dobrych nawyków żywieniowych,
- zalecenia dietetyczne, w tym zalecenia w kontekście choroby.

Rodzaj usługi: indywidualna

Czas trwania konsultacji: 50 min

Sposób udzielania konsultacji: online

Zakres konsultacji kosmetologicznej m.in.:

- wywiad kosmetologiczny, w tym diagnoza potrzeb pacjentów onkologicznych i ich zainteresowanie pielęgnacją w okresie leczenia,
- przedstawienie i omówienie narzędzia wspierającego pielęgnację domową tj. indywidualny planer w formie dziennika,
- podstawowe informacje o skutkach ubocznych terapii onkologicznej,
- działania niepożądane na skórze występujące po zastosowaniu leków przeciwnowotworowych,
- omówienie i wybór najlepszych metod działania w pielęgnacji domowej (jakie zabiegi na skórę, paznokcie, dłonie, stopy, ciało itd.),
- zasady wsparcia i opieki kosmetologicznej zależne od zastosowanych metod leczenia onkologicznego,
- zalecane składniki w produktach do pielęgnacji skóry.

Rodzaj usługi: indywidualna

Czas trwania konsultacji: 50 min

Sposób udzielania konsultacji: online

Zakres porad prawnych m.in.:

- prawo rodzinne i spadkowe np. dochodzenie alimentów na rzecz osób uprawnionych, redagowanie wniosków o stwierdzenie prawa nabycia spadku, testament, sprawy zadłużeń, alimenty, przygotowanie pism/umów do sądu i innych urzędów,
- prawo pracy np. doradztwo w zakresie prawa pracy,
- opiniowanie umów o pracę oraz innych dokumentów związanych z zatrudnieniem,
- porady prawne w zakresie praw pacjenta.

Spotkania tematyczne:

- O zaakceptowaniu roli pacjenta
- Rodzina w obliczu choroby nowotworowej

	<ul style="list-style-type: none"> - Dziecko w sytuacji choroby nowotworowej rodzica - Komunikacja z chorym onkologicznie - Jak radzić sobie z chorobą nowotworową w pandemii koronawirusa? - Jak sobie radzić ze stresem w chorobie nowotworowej? - O zmianie nawyków żywieniowych i stylu życia w trakcie leczenia onkologicznego - Seksualność w chorobie nowotworowej - Praca z przekonaniami - Codzienne afirmację poprawiające jakość życia <p>Spotkania 2 razy w miesiącu dla grupy minimum 8 osobowej. Czas trwania: 60-90 minut.</p>
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków zmagający się z chorobą nowotworową oraz osoby im najbliższe.
Wycena usługi	5000 zł miesięcznie

7. Edukacja zdrowotna w szkołach

Nazwa usługi	Edukacja zdrowotna w szkołach
Obszar	Promocja i ochrona zdrowia oraz edukacja publiczna
Podstawy prawne	Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020r. poz. 910 t.j.) art. 1 pkt. 14, art. 26
Opis usługi	<p>Wprowadzenie do szkół edukacji zdrowotnej jest ważnym elementem pracy dydaktyczno-wychowawczej i opiekuńczej na terenie szkoły. Jednym z celów edukacji zdrowotnej jest tworzenie zdrowego i świadomego społeczeństwa. Edukacja zdrowotna ma również za zadanie aktywne wprowadzanie dzieci w zagadnienia ochrony swojego zdrowia i życia, wzbudzanie zainteresowania własnym zdrowiem i propagowanie zdrowego stylu życia. Edukacja będzie dotyczyła m.in. następujących tematów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozbudzanie zainteresowań własnym zdrowiem i rozwojem; - przestrzeganie podstawowych zasad i sposobów utrzymania czystości, higieny osobistej i otoczenia; - wyrabianie nawyków potrzeby ruchu dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania organizmu; - podejmowanie odpowiednich wyborów i zachowań związanych z troską o zdrowie swoje i innych; - kształtowanie pozytywnego obrazu samego siebie; - uwrażliwianie na potrzeby innych ludzi; - kształtowanie czynnej postawy w zapobieganiu choroby; - kształtowanie optymistycznego nastawienia do życia; - przeciwdziałanie uzależnieniom od urządzeń elektronicznych, używek oraz uświadamianie o skutkach takich uzależnień; - zapobieganie negatywnym skutkom nauki zdalnej, izolacji związanej z sytuacją pandemiczną, nauka technik relaksacyjnych; - depresja, próby samobójcze, - cyberprzemoc i metody zapobiegania jej. <p>Usługa społeczna w formie edukacji zdrowotnej w szkołach zlecana będzie przez Centrum Usług Społecznych do realizacji podmiotowi ekonomii społecznej. Umowa pomiędzy Centrum Usług Społecznych a wykonawcą usługi określać będzie intensywność spotkań, czas i miejsce. Zajęcia prowadzone będą w formie warsztatów na terenie szkoły, po wcześniejszym umówieniu terminu ze szkołą przez wykonawcę. Zajęcia będą miały formę stacjonarną, a jeśli będzie taka potrzeba również zdalną.</p>
Kto może skorzystać	Uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Czarnków

Wycena usługi	2 500 zł miesięcznie
----------------------	----------------------

8. Oferta kulturalna dla mieszkańców

Nazwa usługi	Oferta kulturalna dla mieszkańców
Obszar	Kultura
Podstawy prawne	art. 1 ust. 1, art. 3 ust. 1 Ustawa z dnia 25 października o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2020r. poz. 194)
Opis usługi	<p>Oferta kulturalna adresowana jest do ogółu Mieszkańców gminy Czarnków. Mieszkańcy gminy Czarnków poprzez kulturę będą mogli rozwijać się, wpływać na rozwój swojej osobowości, zainteresowań. Gmina Czarnków posiadając usługę pod nazwą „Oferta kulturalna dla mieszkańców” prowadzi do rozwoju strefy emocjonalnej mieszkańców, przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.</p> <p>W ramach usługi realizowane będą w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> – projekty edukacyjno-kulturalne; – warsztaty artystyczne; – zajęcia pozaszkolne; – tworzenie i funkcjonowanie kół zainteresowań; – organizowanie wystaw, koncertów (wydarzeń kulturalnych), – organizowanie innych przedsięwzięć kulturalnych i integracyjnych. <p>Z uwagi na specyficzną geografię Gminy Czarnków oferta kulturalna realizowana będzie w formie mobilnej – wydarzenia odbywać się będą w różnych miejscach gminy. Dotarcie do jak największej liczby mieszkańców(w szczególności do tych, którzy nie są w stanie brać udziału w aktywnościach realizowanych w innych częściach Gminy) to jedno z ważnych założeń tej usługi społecznej.</p> <p>Tak więc usługa będzie odpowiadała na potrzeby mieszkańców oraz będzie usługą po części mobilną - wydarzenia kulturalne będą odbywać się w różnych sołectwach Gminy.</p> <p>Ze względu na panujący stan zagrożenia epidemicznego wydarzenia kulturalne mogą odbywać się w formie on-line za pomocą darmowych komunikatorów internetowych dostępnych dla wszystkich Mieszkańców Gminy Czarnków.</p> <p>Usługa społeczna w zakresie wzmocnienia oferty kulturalnej dla mieszkańców zlecana będzie przez Centrum Usług Społecznych do realizacji podmiotowi ekonomii społecznej. Umowa pomiędzy Centrum Usług Społecznych a wykonawcą usługi określać będzie intensywność spotkań, czas i miejsce.</p>
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków
Wycena usługi	4000 zł miesięcznie

9. Rodziny wspierające dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Nazwa usługi	Rodziny wspierające dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo - wychowawcze
Obszar	Wspieranie rodziny
Podstawy prawne	Ustawa z dnia 09.czerwca 2011 r o wsparciu rodziny i systemie pieczy zastępczej art. 29, art 30, art 31
Opis usługi	Rodzina wspierająca jest formą wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w rodzinach wieloprotblemowych, lub znajdujących się w tymczasowym kryzysie. Rodziny wspierające we współpracy z asystentem rodziny lub pracownikiem socjalnym, pomagają konkretnej rodzinie m.in. w opiece i wychowaniu dzieci oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego.

	<p>Celem działania rodziny wspierającej jest aktywne pobudzenie członków rodziny do przewyciężenia trudności, a nie wyręczenia rodziny wspieranej, współdziałania w celu właściwej organizacji czasu wolnego członków rodziny, gospodarowania zasobami finansowymi, wychowaniu i opieki nad dziećmi, kształtowanie prawidłowych relacji wewnątrzrodzinnych. Rodzina wspierająca przynosi swoje wzorce, pokazuje prawidłowy model funkcjonowania rodziny. Formy pomocy są bardzo różne, uzależnione od współpracy między zainteresowanymi rodzinami np. pomoc w wychowaniu, zabieraniu dzieci na wycieczki, zajęcia sportowe, pomoc w nauce, racjonalne dysponowanie środkami finansowymi.</p> <p>CUS co miesiąc zwraca wszystkie koszty poniesione przez rodzinę wspierającą na podstawie przedstawionych faktur. CUS zawiera umowę z rodziną wspierającą, w której określone są zasady rozliczeń. Rodzina wspierająca nie otrzymuje dodatkowego wynagrodzenia poza zwrotem poniesionych kosztów (np. bilety do kina, bilety na basen, zwrot równowartości zakupionych produktów żywnościowych).</p> <p>Ustawa przewiduje, że osoby pełniące rolę rodziny wspierającej nie mogą być skazane prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne.</p> <p>W praktyce Centrum Usług Społecznych przewiduje szereg wymogów, które musi spełniać taka rodzina:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie ma problemu z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków, hazardu, itp. – posiada stałe źródło dochodu – nie ma problemów wychowawczych z własnymi dziećmi – nie jest i nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej – nie jest i nie miała ograniczonej władzy rodzicielskiej – nie ma wyroków dot. braku realizacji obowiązku alimentacyjnego – członkowie rodziny nie byli skazani za przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego – członkowie rodziny nie mają zaburzeń lub choroby psychicznej.
Kto może skorzystać	Rodziny przeżywające trudności w pełnieniu roli opiekuńczo wychowawczej.
Wycena usługi	500 zł miesięcznie/1 rodzina

10. Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców (dzieci, młodzież, dorośli)

Nazwa usługi	Wsparcie psychologiczne dla mieszkańców
Obszar	Promocja i ochrona zdrowia
Podstawy prawne	Ustawa z dnia 12.marca 2004 r o pomocy społecznej Art. 46 ustęp 3 Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego Art 1 ustęp 1 i 2
Opis usługi	<p>Bezpłatne wsparcie dla mieszkańców gminy potrzebujących porady i wsparcia psychologa. Usługa dotyczy pomocy dla osób dorosłych i dzieci. Usługa ma na celu ułatwienie dostępności do tego typu pomocy, zapewnia również dyskrecję i komfort pacjenta. Usługa społeczna skierowana jest przede wszystkim do mieszkańców gminy borykających się z kryzysem psychicznym, trudnościami osobistymi, chorobami psychicznymi i innymi zaburzeniami funkcjonowania.</p> <p>Poradnictwo specjalistyczne psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich życiowych problemów bez względu na posiadany dochód. Dotyczy wsparcia w kryzysie zarówno dla dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych jak i osób dorosłych – mieszkańców gminy Czarnków, którzy borykają się z różnorodnymi problemami natury psychicznej bądź potrzebują wsparcia. Poradnictwo psychologiczne może być świadczone doraźnie lub w sposób ciągły, do czasu ustania przyczyn.</p>

	W celu skorzystania ze wsparcia psychologicznego niezbędny będzie kontakt z koordynatorem indywidualnych planów usług społecznych w celu umówienia wizyty.
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków potrzebujący wsparcia, porady psychologa.
Wycena usługi	6000 zł miesięcznie

11. Działania wspierające OSL, w tym uniwersytet obywatelski i wolontariat

Nazwa usługi	Uniwersytet obywatelski
Obszar	Pobudzanie aktywności obywatelskiej
Podstawy prawne	Art. 32 pkt. 3, 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. 2019 poz. 1818) Art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 ze zm.)
Opis usługi	<p>Usługa o nazwie Uniwersytet Obywatelski będzie skierowana do ogółu mieszkańców Gminy Czarnków. Odbywać się będzie w formie cyklicznych, mobilnych spotkań i warsztatów edukacyjnych w sołectwach z mieszkańcami Gminy Czarnków.</p> <p>Usługa ma za zadanie nabywania i wzbogacania wiedzy na różne tematy z zakresu np. edukacji zdrowotnej, ekologicznej, kształtowania czynnych postaw, prezentowanie pozytywnych wzorców zachowań, pobudzanie świadomości, propagowanie postaw prozdrowotnych i proekologicznych.</p> <p>Na poziomie planowania usługi nie jest możliwe precyzyjne ustalenie konkretnych tematów spotkań w ramach Uniwersytetu Obywatelskiego – analiza potrzeb, ustalenie sposobu realizacji poszczególnych zajęć UO, dobór kadry będą jednym z istotnych elementów pracy w obszarze pobudzania aktywności obywatelskiej prowadzonej w ramach OSL. Praktyczne wprowadzenie zasady empowerment w organizację Uniwersytetu obywatelskiego ma na celu zwiększenie zaangażowania potencjalnych odbiorców i rozwój aktywności na każdym etapie organizacji i realizacji tej usługi.</p> <p>Celem usługi jest podejmowanie aktywności w życiu społecznym, politycznym, podejmowanie inicjatyw obywatelskich, dbanie o dobro wspólnoty przez mieszkańców gminy Czarnków oraz wypracowanie systemu konsultacji społecznych w gminie.</p> <p>Usługa społeczna w zakresie Uniwersytetu Obywatelskiego organizowana będzie w ramach działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej, lecz poszczególne aktywności mogą być zlecone podmiotowi ekonomii społecznej, osobom fizycznym lub prawnym.</p>
Kto może skorzystać	Mieszkańcy Gminy Czarnków
Wycena usługi	500 zł miesięcznie

Nazwa usługi	Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i koordynacja wolontariatu
Obszar	Społeczeństwo obywatelskie i OSL
Podstawy prawne	Ustawa z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez CUS, Ustawa z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U z 2012 Nr 234 poz. 1536 , Ustawa o pomocy społecznej art. 45 ust 1 pkt. 2 Gminny Program Aktywności Lokalnej
Opis usługi	<p>Motto dla usługi:</p> <p>„Społeczeństwo obywatelskie jest swoistą formą społeczeństwa. Nie wszystkie społeczeństwa są społeczeństwami obywatelskimi. Społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo cechujące się w dużym stopniu podzielaną,</p>

	<p>zbiorową samoświadomością poznawczą i normatywną. Społeczeństwo obywatelskie to społeczeństwo, w którym rola obywatelskiej samoświadomości jest znaczna. Stanowi ono publiczną strefę i jest wytworem prywatnych i publicznych instytucji. Tę sferę i wytwór prywatnych i publicznych instytucji można uznać za obywatelskie, gdy sprawują normatywną, regulacyjną funkcję wobec ekonomii i państwa oraz prywatnych instytucji, w tym także pierwotnych instytucji tego państwa” amerykański socjolog Edward Shils</p> <p>Usługa Wspierania społeczeństwa obywatelskiego i koordynacji wolontariatu nakierowana jest z jednej strony na rozwój aktywności społecznej mieszkańców Gminy, z drugiej strony na wzmocnienie już działających organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej. Podejmowane działania w założeniu mają stworzyć spójny system wsparcia rozwoju aktywności obywatelskiej - od działań podnoszących świadomość aż do specyficznych usług szkoleniowych i/lub doradczych.</p> <p>Usługa obejmuje:</p> <p>1. Działania edukacyjne: wzmocnienie przygotowania merytorycznego i gotowości przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz aktywnych mieszkańców w zakresie prowadzenia działalności, zwiększanie współpracy i integracji aktywnych mieszkańców i przedstawicieli ngo, zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej mieszkańców gminy Czarnków szczególnie w obszarze wolontariatu, wzmocnianie wizerunku osób działających społecznie - wolontariusze na rzecz swojej społeczności lokalnej. Kształtowanie aktywności obywatelskiej</p> <p>2. Działania aktywizujące: aktywizowanie społeczności lokalnej do angażowania się w inicjatywy sąsiedzkie, młodzieżowe, międzypokoleniowe i inne wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej, prowadzenie spotkań informacyjno- promocyjnych dla osób zainteresowanych wolontariatem, prowadzenie spotkań i warsztatów dot. zasad i metod współpracy z wolontariuszami adresowanych do organizacji i instytucji, prowadzenie punktu pośrednictwa wolontariatu - bieżąca i aktywna rekrutacja wolontariuszy z różnych grup wiekowych, zawodowych, środowisk, bieżące pozyskiwanie ofert pracy dla wolontariuszy, animowanie środowiska wolontariuszy i organizacji korzystających z wolontariatu, promocja zaangażowania społecznego obywatelskiego, wolontaryjnego poprzez działania medialne - media społecznościowe, prasę, blogi, akcje itp.</p> <p>Usługa społeczna w zakresie Wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i koordynacji wolontariatu organizowana będzie w ramach działań w zakresie organizowania społeczności lokalnej, lecz poszczególne aktywności mogą być zlecone podmiotowi ekonomii społecznej, osobom fizycznym lub prawnym.</p>
Kto może skorzystać	Lokalni liderzy, mieszkańcy, przedstawiciele organizacji obywatelskich, różne grupy wiekowe, młodzież szkolna
Wycena usługi	1500 zł miesięcznie

Cele

Cele jakie mają być osiągnięte w ramach działania CUS i sposoby pomiaru stopnia ich osiągnięcia

Nadrzędnym celem Centrum Usług Społecznych jest podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Czarnków. Lokalna polityka społeczna, której istotnym ogniwem będzie CUS, stanowić będzie skoordynowany system instytucjonalny, w którym w oparciu o diagnozę potrzeb mieszkańców stale pracuje się nad poszerzaniem oferty usług mogących te potrzeby zaspokajać.

Cel ten jest spójny z celem określonym w ramach projektu:

Celem głównym projektu jest zwiększenie dostępu dla mieszkańców gminy wiejskiej Czarnków do odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej zintegrowanych usług społecznych, w okresie 36 miesięcy, poprzez utworzenie nowej instytucji - Centrum Usług Społecznych.

Cele CUS – wymiar ilościowy – wskaźniki opisane w zaakceptowanym wniosku o dofinansowanie projektu (wybrane):

Wskaźniki produktu
Liczba utworzonych centrów usług społecznych w Gminie Czarnków
Liczba osób, które skorzystały z usług dostarczanych przez centrum usług społecznych
Liczba zrealizowanych diagnoz potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych
Liczba opracowanych we współpracy ze społecznością lokalną planów wdrażania CUS wraz z dokumentacją
Liczba zawiązanych partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju usług społecznych
Liczba opracowanych programów usług społecznych

Cele CUS – wymiar jakościowo – ilościowy

Wskaźniki rezultatu
Zwiększenie ilości mieszkańców korzystających z usług społecznych
Zwiększenie ilości usług społecznych świadczonych na terenie gminy, w tym: Liczba nowych usług Zwiększenie wolumenu dotychczas dostępnych
Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej we wdrażanie i realizację usług społecznych
Zwiększenie zaangażowania lokalnych instytucji i organizacji we wdrażanie i realizację usług społecznych
Zwiększenie jakości usług społecznych dzięki partnerskiej współpracy instytucji, organizacji i społeczności lokalnej
Zwiększenie aktywności społeczności lokalnych dzięki działaniom OSŁ
Zwiększenie dostępności usług społecznych (zasada jednego okienka)

Plan podnoszenia kwalifikacji

Plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół wdrażający CUS

W skład Zespołu wdrażającego CUS wchodzi:

- Dyrektor CUS
- Organizator Usług Społecznych
- Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych
- Organizator Społeczności Lokalnej

Rozwój zawodowy pracowników CUS będzie przebiegał w 4 etapach:

1. ANALIZA potrzeb rozwojowych i motywacji pracownika oraz potrzeb i zasobów organizacji. Pracownik wraz z przełożonym określi, jaki jest poziom jego wiedzy i umiejętności w aspekcie wykonywanych zadań, jakie są jego potrzeby, aby lepiej je wykonywać, lub aby realizować nowe zadania, jakie są jego możliwości w zakresie np. dyspozycyjności oraz ile czasu potrzeba, aby zdobyć tę wiedzę i umiejętności. Obszary rozwojowe mogą dotyczyć zarówno dostosowania posiadanych kompetencji do wymogów stanowiska pracy, jak i nabycia nowych umiejętności.
2. OKREŚLENIE CELÓW ROZWOJOWYCH, które będą dotyczyły zwiększenia wiedzy, zdobycia bądź rozwinięcia kwalifikacji i umiejętności przez pracownika. Cele będą wynikać z przeprowadzonej analizy, być postawione w dłuższej perspektywie czasowej (rok-dwa lata) i bezpośrednio związane z planami strategicznymi CUS.
3. WYBÓR NARZĘDZI (metod, form), które pozwolą osiągnąć postawione cele rozwojowe w określonym czasie i przy posiadanych zasobach CUS (finansowych, czasowych). Uzupelnieniem będzie harmonogram, który umożliwi rozwój, ale nie koliduje w wykonywaniu zadań na danym stanowisku.
4. REALIZACJA DZIAŁAŃ podnoszących kwalifikacje i nabywanie umiejętności przez pracowników CUS.

Wśród narzędzi wykorzystywanych w zakresie podnoszenia kwalifikacji i umiejętności zespołu CUS znajdują się:

- Szkolenia realizowane przez ROPS, których minimum programowe i wymiar zajęć dydaktycznych zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2020 r. w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych, z zakresu: zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych oraz organizacji społeczności lokalnej. Trzej pracownicy CUS już rozpoczęli udział w/w szkoleniach;
- Inne szkolenia dotyczące tematyki związanej z funkcjonowaniem CUS, świadczeniem i koordynowaniem usług społecznych, standaryzacją usług i ich monitorowaniem, organizowaniem społeczności lokalnej;
- Szkolenia z zakresu:
 - powierzania realizacji zadań podmiotom ekonomii społecznej,
 - stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych,
 - komunikacji społecznej,
 - pracy z trudnym klientem,
 - przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu,
 - podejście skoncentrowane na rozwiązaniach (kurs podstawowy dla całej kadry CUS),
 - szkolenie "Radzenie sobie ze stresem w pracy" (dla całej kadry CUS),
 - trening interpersonalny dla całej kadry CUS,
 - szkolenie "Asertywność i komunikacja" dla całej kadry CUS,

- szkolenie z zakresu prowadzenia i facylitacji spotkań oraz wystąpień publicznych dla osób zainteresowanych,
 - szkolenie "Praca w zespole" dla całej kadry CUS,
 - szkolenie z zakresu zadań i kompetencji JST (gmina i CUS w tym pomoc społeczna) dla nowych pracowników,
 - szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych (w szczególności Excel oraz programy bazodanowe),
 - szkolenie z zakresu prowadzenia i moderowania stron internetowych i portali społecznościowych;
- Superwizje indywidualne i całego zespołu;
 - Spotkania sieciujące CUS-y z całego kraju (wymiana doświadczeń, dzielenie się dobrymi praktykami, dzielenie się sposobami rozwiązywania problemów, metodami pracy, narzędziami);
 - Wizyty studyjne w innych gminach, w których działają CUS-y;
 - Udział w konferencjach, seminariach, spotkaniach dotyczących tematyki CUS i usług społecznych;
 - Działania których celem będzie wzmocnienie integracji i współpracy wśród członków zespołu.

Działania podnoszące kwalifikacje i umiejętności będą miały charakter kompleksowy i będą bazowały na potencjale wszystkich członków zespołu CUS.

Promocja i informacja

Sposoby promocji i informacji nt. działania CUS w odniesieniu do poszczególnych grup odbiorców usług społecznych oraz opis planowanych do zastosowania metod docierania do potencjalnych odbiorców. Niniejszy rozdział prezentuje koncepcję strategii marketingowej wprowadzenia nowej instytucji polityki społecznej – Centrum Usług Społecznych (CUS) w Gminie Czarnków, która zawiera:

- cele strategii marketingowej
- opis grupy docelowej
- ogólną analizę dostępnych środków przekazu, które potencjalnie mogą zostać wykorzystane w trakcie działań promocyjnych w Gminie Czarnków
- strategię działań marketingowych dla CUS Czarnków

Cele strategii marketingowej

- Budowanie świadomości marki - kreowanie strategii komunikacyjnej i utrwalanie wśród grupy docelowej (mieszkańcy Gminy Czarnków) informacji o powołaniu i zasadach działania nowej instytucji – CUS Czarnków.
- Zachęcenie grupy docelowej do aktywnego korzystania z nieodpłatnych, ograniczonych ilościowo usług CUS Czarnków.
- Budowanie pozytywnego wizerunku Gminy Czarnków.

Grupa docelowa

Grupy beneficjentów CUS Czarnków:

Wszyscy mieszkańcy Gminy Czarnków, a w szczególności:

- rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze
- seniorzy i ich opiekunowie
- dzieci, młodzież, rodzice
- mieszkańcy dotknięci chorobami przewlekłymi, w szczególności osoby mierzące się z problemami onkologicznymi
- osoby z niepełnosprawnością wraz z opiekunami
- osoby z problemami psychicznymi
- osoby zainteresowane podjęciem aktywności społecznej, obywatelskiej, wolontariatem

Ogólna analiza dostępnych środków przekazu, które potencjalnie mogą zostać wykorzystane w trakcie działań promocyjnych w Gminie Czarnków

Potencjalne kanały komunikacji dotyczącej CUS Czarnków:

- Strony internetowe:
 - <https://www.czarnkow.pl>
 - <http://www.czarnkow.info/>
 - <https://www.czarnkowgmina.pl>
 - <https://czarnkowsko-trzcianecki.pl>
 - <http://www.gopsczarnkow.pl> – strona zostanie przekierowana na nowy adres cusczarnkow.pl
 - <http://utw.czarnkow.pl/>
 - <https://mck.czarnkow.pl/>
 - <http://www.pct24.pl/>
 - <https://www.asta24.pl/>
 - BIP: <http://www.bip.czarnkow.pl>

- Media społecznościowe - FACEBOOK:
 - Oficjalna strona Gminy Czarnków: <https://www.facebook.com/czarnkowgmina> (3254 obserwujących)
 - Nieoficjalna strona miasta Czarnków: <https://www.facebook.com/czarnkow.INFO/> (6134 obserwujących)
 - Nieoficjalna strona Czarnków naszemiasto.pl: <https://www.facebook.com/CzarnkowNM/> (1152 obserwujących)
 - Nieoficjalna strona Czarnków info: <https://www.facebook.com/Info-Czarnk%C3%B3w-304490110050004/> (1256 obserwujących)
 - Strona Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czarnkowie: <https://pl-pl.facebook.com/pages/category/Community-Organization/Uniwersytet-Trzeciego-Wieku-w-Czarnkowie-196064350529814/> (498 obserwujących)
 - kanał Youtube miasta i Gminy Czarnków <https://www.youtube.com/channel/UChBQrj5z4jpuOmSn9k77N0Q/videos> (573 subskrypcje)
- Media tradycyjne:
 - lokalna telewizja – TV Asta
 - stacje radiowe:
 - radio Wielkopolska
 - RMF Max Piła
 - prasa drukowana (możliwość zamieszczania reklam i artykułów sponsorowanych, jako alternatywna forma dla mieszkańców z ograniczonym dostępem do Internetu)
 - bezpłatny miesięcznik: „Głos Czarnkowsko-Trzcieński”
 - tygodnik: „Nadnoteckie Echa”
- Promocja podczas wydarzeń organizowanych na terenie Gminy Czarnków
 - Z uwagi na obostrzenia wynikające z pandemii Covid-19, które powodują zmniejszenie mobilności mieszkańców kampanie outdoorowe (np. plakatowanie, tablice ogłoszeń, rozdawanie ulotek) może być mało efektywne. Jednakże w przypadku zniesienia obostrzeń dotyczących imprez masowych kampania informacyjna o „CUS Czarnków” zostanie poszerzona także o działania z tego zakresu, np. działania marketingowe podczas imprez plenerowych.
 - spotkania informacyjne podczas zebrań wiejskich

Strategia działań marketingowych dla CUS Czarnków

Poniżej zaprezentowana jest strategia działań marketingowych z podziałem na:

- I. Media tradycyjne (prasa, radio, telewizja, kampania outdoorowa – plakatowanie)
- II. Media internetowe
- III. Działania marketingowe podczas wydarzeń odbywających się na terenie gminy (w przypadku złagodzenia obostrzeń dotyczących pandemii COVID-19)
- IV. Materiały promocyjne i identyfikacja wizualna

Proces wdrażania nowych usług społecznych w ramach „CUS Czarnków” został zaplanowany na 2 lata. Oficjalnie otwarcie nowej instytucji odbędzie się przy udziale mediów – prasy i telewizji - w trakcie konferencji, prowadzonej przy współudziale dyrektora i pracowników CUS oraz urzędników Urzędu Gminy Czarnków zaangażowanych w tworzenie tej instytucji.

Plan strategii marketingowej zakłada zintensyfikowane działania płatne i bezpłatne w mediach społecznościowych, szczególnie w pierwszych trzech miesiącach funkcjonowania CUS. Najważniejsze informacje będą rozpowszechniane przez fanpage „CUS Czarnków” i dedykowaną stronę internetową instytucji. Zaplanowane zostały również działania wspierające proces rozprzestrzeniania informacji o „CUS

Czarnków” w postaci materiałów drukowanych (banery, broszury, plakaty), które powinny być dostępne we wszystkich instytucjach publicznych gminy, zaprzyjaźnionych placówkach oraz w trakcie spotkań z sołtysami. Ze względu na bardzo zróżnicowaną grupę docelową, strategia marketingowa została rozszerzona o odpłatną reklamę w lokalnym radiu i prasie. Dodatkowym atutem kampanii informacyjnej będzie możliwość nawiązania współpracy z lokalnym dostawcą sygnału telewizyjnego – firmą TV Astat i wykorzystanie jego własnych programów informacyjnych w dotarciu w szczególności do osób rzadziej korzystających z mediów cyfrowych.

Po roku działalności Centrum Usług Społecznych na terenie Gminy Czarnków planowana jest kolejna konferencja – z udziałem prasy i telewizji - podsumowująca pierwszy rok aktywności nowej instytucji. W tym kontekście niezbędne będzie zebranie i zreferowanie kluczowych informacji na temat funkcjonowania „CUS Czarnków”, a przede wszystkim zwrócenia uwagi społeczności lokalnej na szereg korzyści wynikających ze zmian organizacyjnych i poszerzenia katalogu dostępnych usług.

Dwuletni okres wdrożeniowy zakończony zostanie trzecią konferencją z udziałem władz gminy, CUS, Partnerów, mieszkańców gminy oraz mediów. Wydarzenie to powinno zostać odnotowane w mediach społecznościowych i na stronie internetowej CUS w formie relacji wraz z podsumowaniem procesu wdrażania nowej instytucji na terenie Gminy Czarnków.

Rodzaje środków przekazu wykorzystywane w strategii marketingowej dla „CUS Czarnków”

I. Media tradycyjne

1. Prasa

Płatna reklama

Głos Czarnkowsko-Trzcianecki

Najlepiej wyekspozowanym miesięcznikiem z rozwiniętą siecią kolportażu na terenie Gminy Czarnków jest „Głos Czarnkowsko-Trzcianecki”. Oferuje on możliwość dotarcia do 20 tys. osób z całego powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego, w tym do mieszkańców Gminy Czarnków, w szczególności do tej grupy odbiorców, która rzadko lub w ogóle nie korzysta z internetu. Proponowane jest wypozycjonowanie baneru na pierwszej lub drugiej stronie gazety przez 2 pierwsze miesiące działania CUS (format reklamy wg standardu tego miesięcznika - 18 mod, tj. 265mm x 124mm).

Koszt reklamy w standardzie 18 mod: 270zł netto / miesiąc

Nadnoteckie Echa

Tygodnik ukazuje się w każdy wtorek w liczbie 1500 egzemplarzy na terenie całego powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. By zapewnić widoczność reklamie banerowej CUS jej rozmiar nie powinien być mniejszy niż ¼ strony (wymiary 128mm x 170mm).

Koszt reklamy ¼ strony - kolor: 200zł netto / tydzień

Artykuł informacyjny – media drukowane i cyfrowe

Wymienione powyżej drukowane środki przekazu oferują także możliwość zamieszczenia artykułu informacyjnego. Obszerniejszy tekst, obok reklamy graficznej, pozwoli na opisanie zmiany, wyjaśnienie potrzeby wprowadzenia nowej instytucji, przekazanie najistotniejszych informacji o „CUS Czarnków”. Dodatkowo w materiałach cyfrowych i drukowanych zostanie wskazany adres strony internetowej wraz z zachętą do polubienia Fanpage’a na Facebooku.

Koszt 1 profesjonalnego tekstu (copywriting): ok. 400zł netto / tekst

2. Radio – spot reklamowy 15”

Obok telewizji radio jest jednym z najlepszych form dotarcia bezpośredniego z przekazem werbalnym. Porównując koszty zakupu i produkcji reklamy telewizyjnej i radiowej, drugi z wymienionych mediów wypada

dużo bardziej korzystnie na tle potencjalnych zasięgów. Zamieszczenie reklamy w rozgłośni radiowej o charakterze lokalnym zwiększa prawdopodobieństwo, że przekaz dotrze do właściwej grupy odbiorców.

Proponowane rozgłoszenie radiowe:

RMF Maxxx Piła

Pilski oddział RMF, oferuje możliwość stworzenia scenariusza i nagrania spotu z jednym lub dwoma lektorami na podstawie przesłanych wytycznych. Licencja pozwala na emisję materiału także w innych, lokalnych stacjach radiowych. Sygnał radiowy RMF Maxx Piła dociera w ciągu tygodnia do ok. 141 tys. osób, w tym do mieszkańców Gminy Czarnków.

Koszt emisji spot 15 sekund: 2370zł netto / 3 miesiące

Nagranie spotu audio (dodatkowa usługa) – koszt ok. 200-300zł

Radio Wielkopolska

Radio Wielkopolska dociera do szerokiego grona odbiorców (w ciągu tygodnia do 156 tys. osób), głównie osoby w wieku 25-50 lat, z Czarnkowa, Trzcianki i okolic oraz ogólnie z obszaru północnej Wielkopolski. Audycje radia dostępne są od niedawna także w internecie, poszerzając tym samym grupę odbiorców przekazu. Stacja oferuje również możliwość nagrania spotu reklamowego, stworzenia jego scenariusza na podstawie przesłanych wytycznych.

Koszt emisji spot 15 sekund: 4329zł netto / 3 miesiące

Nagranie spotu audio – koszt ok. 300-400zł

3. Telewizja – wywiad

Gmina Czarnków posiada licznych abonentów telewizji kablowej Astanet. Mieszkańcy gminy przyznają, że wielu z nich czerpie informacje z lokalnie emitowanego na kanale TV Asta „Kuriera Czarnkowskiego”, serwisu informacyjnego poświęconego prezentowaniu wydarzeń z gminy. Zamieszczenie materiału promocyjnego/wywiadu, z udziałem osób odpowiedzialnych za wdrożenie nowej instytucji pozwoli zaprezentować nowe usługi, przedstawić zakres działań oraz osoby zaangażowane w powstanie nowej instytucji. Obecnie brak danych statystycznych na temat oglądalności w/w kanału, można jednak przyjąć, że obok miesięczników i tygodników drukowanych materiał telewizyjny będzie kolejnym, ważnym kanałem dotarcia do tych osób, które rzadko korzystają z nowoczesnych multimedialnych.

4. Plakatowanie

Plakat stanowi jeden z najczęściej stosowanych środków komunikacji i jego wykorzystanie zwiększy zasięg kampanii informacyjnej o CUS Czarnków. Doskonale sprawdzi się jako źródło przekazu u wszystkich partnerów gminy, przy wiejskich świetlicach, na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach, parafiach czy w chętnych do współpracy sklepach.

II. Media internetowe

1. Fanpage na stronie Facebook.com

Jednym z ważniejszych środków przekazu dotyczących CUS Czarnków będzie dedykowana strona informacyjna w serwisie społecznościowym Facebook, tzw. fanpage, który będzie służył do informowania o bieżącej działalności instytucji oraz o jej danych teleadresowych, godzinach otwarcia i lokalizacji.

W pierwszych miesiącach działania CUS przekaz informacyjny powinien być skupiony wokół kluczowych komunikatów – czym jest nowo powstała instytucja, kto może skorzystać z jego usług, jakie usługi oferowane są w ramach katalogu itd. W późniejszej fazie działania fanpage'a (po ok. 2 miesiącach) komunikaty powinny zostać przekształcone z informacyjnych na sprawozdawcze, mówiące o bieżącej działalności Centrum Usług Społecznych.

Obecnie działający Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnkowie, który zostanie przekształcony niebawem w „CUS Czarnków” posiada swoją stronę informacyjną na Facebook’u, obserwowaną przez ok. 600 osób, znajdującą się pod adresem: <https://www.facebook.com/GOPS-Czarnk%C3%B3w-1822932114674894> Nazwa strony jeszcze przed rozpoczęciem działań informacyjnych zostanie przekształcona z *GOPS Czarnków* na *CUS Czarnków*.

Zwiększanie liczby odbiorców fanpage’a (fanów) wymaga dodatkowego zaangażowania w płatną promocję i korzystania z menadżera reklam.

Istotnym jest by tworzone reklamy docierały do właściwych odbiorców. W przypadku reklamowania usług „CUS Czarnków” niezbędne będzie dookreślenie grupy docelowej pod względem wieku, a także wskazanie konkretnej lokalizacji odbiorców przekazu w ustawieniach narzędzia portalu społecznościowego Facebook, jakim jest Menadżer Reklam. Precyzyjnie określona grupa docelowa skutkuje obniżeniem kosztów kampanii reklamowych.

Koszt reklamy na stronach Facebook.com: 1925,00 zł / 8 tygodni

2. Dedykowana strona internetowa

Głównym celem marketingowym witryny internetowej jest budowanie i wzmacnianie wizerunku marki. Jest narzędziem promocji, wpływa na zaufanie do CUS i jej rozpoznawalność. Buduje tożsamość tego miejsca i zachęca do korzystania z usług. Najważniejszą funkcją witryny internetowej CUS Czarnków jest informowanie mieszkańców gminy o wszystkich dostępnych usługach czy projektach. Na Stronie CUS Czarnków będzie można znaleźć spis wszystkich usług, bieżące wydarzenia, aktualności, dane do kontaktu. Zgodnie z założeniami strona CUS Czarnków będzie oferować bezpośredni dostęp do Biuletynu Informacji Publicznej Czarnkowa oraz wykonana zostanie zgodnie z zasadami dostępności cyfrowej dla osób ze szczególnymi potrzebami.

3. Wizytówka w Google Maps

Prowadzona przez CUS Czarnków działalność wymaga kontaktu osobistego mieszkańców z pracownikami Centrum. By wesprzeć starania mieszkańców w dotarciu do miejsca docelowego, konieczne będzie udostępnienie lokalizacji oraz kilku zdjęć CUS Czarnków w wizytówce Google Maps. Jest to jedna z popularniejszych form ogłaszania lokalizacji w internecie. Dodatkową jej zaletę stanowi możliwość umieszczenia danych kontaktowych (np. numer telefonu) a także opcja nawigacji do wyznaczonego na wizytówce adresu. Promocja w Google Maps uzupełnia pozostałe kanały komunikacji z mieszkańcami Gminy Czarnków i w istotny sposób wspiera wiarygodność marki CUS Czarnków.

III. Działania marketingowe podczas wydarzeń odbywających się na terenie gminy

Jeśli sytuacja epidemiczna w Polsce pozwoli na możliwość organizacji imprez masowych, wówczas istnieje szansa, by poszerzyć działania promocyjne dla CUS Czarnków. W trakcie dużych zgromadzeń najlepiej sprawdzają się stoiska informacyjne ulokowane pod namiotem (ochrona od deszczu i słońca). Głównym zadaniem takiego punktu jest funkcja informacyjna, dlatego w jego pobliżu mogą znaleźć się 2 roll-up’y, ekspozytor na broszury w wolnym dostępie i wsparcie 2-3 asystentów udzielających informacji o usługach CUS.

By zachęcić ludzi do podchodzenia do stoiska stosuje się zabieg wręczenia drobnego upominku z logiem firmy/instytucji. Rozdawanie takiego małego prezentu pomaga w kształtowaniu przyjaznego wizerunku i pozytywnie wpływa na rozpoznawalność marki. Spośród szerokiej gamy dostępnych gadżetów reklamowych warto zwrócić uwagę na krówki reklamowe, torby materiałowe na ramię i czapki (każdy z logo, nazwą i adresem strony internetowej i fanpage’a na Facebook’u).

W zależności od ilości i rodzaju gadżetów, łączny koszt takiego przedsięwzięcia mieści się od 2500 – 5000 zł netto (wliczając w to samodzielne zakupy namiotu, ekspozytor oraz stolik z krzesłami). Natomiast

w przypadku zatrudnienia zewnętrznej firmy do wykonania takiej usługi, koszty mogą wzrosnąć niemal dwukrotnie.

IV. Materiały promocyjne i identyfikacja wizualna

1. LOGO CUS Czarnków

Indywidualny znak graficzny nowej instytucji to kolejny element strategii marketingowej. Jego podstawowym celem jest ułatwienie procesu wyróżnienia nowej instytucji i jej rozpoznawalności w środowisku lokalnym mieszkańców Gminy Czarnków. Identyfikacja wizualna CUS stanowi priorytet dla całej strategii marketingowej. Należy pamiętać, że logo to nie tylko znaczek, który zostanie umieszczony na stronie internetowej i materiałach reklamowych. To przede wszystkim element, którego obecność na różnych płaszczyznach marketingowych będzie służyć budowaniu pozycji marki CUS Czarnków oraz świadomości korzyści, jakie niesie ze sobą możliwość skorzystania z usług Centrum.

2. Broszura informacyjna

Działalność CUS Czarnków będzie prowadzona w miejscu dotychczasowego GOPS-u, z którym związana jest już część mieszkańców korzystających z jego usług. Odwiedzając placówkę mieszkańcy otrzymają broszury informacyjne dotyczące nowej instytucji CUS. Broszury udostępniane będą we wszystkich urzędach Gminy Czarnków, a także kolportowane podczas spotkań społeczności lokalnej (tzw. zebrania wiejskie). W wybranych sklepach broszury zostaną umieszczone w zasięgu ręki klienta. To kolejna metoda, by w masowym nakładzie dotrzeć z przekazem o tym, czym jest nowa instytucja CUS Czarnków, jaki jest zakres jej działalności, formy pomocy a przede wszystkim do kogo jest ona kierowana i na jakich warunkach. Osoby zainteresowane będą mogły skorzystać z danych kontaktowych znajdujących się na broszurze (adres email, strony internetowej i numer telefonu).

Dodatkowo informacje o możliwości uzyskania pomocy społecznej w CUS Czarnków będą rozpowszechniane we współpracy z lokalnym dekanatem ośmiu parafii znajdujących się na terenie gminy. W tym zakresie niezbędna będzie akcja promocyjno-informacyjna uzgodniona osobno z każdym probostwem, której zadaniem będzie dotarcie do mieszkańców gminy przede wszystkim z informacją o zmianie warunków korzystania z pomocy społecznej w ramach CUS (skorzystać może każdy mieszkaniec gminy) i zakresie oferowanej pomocy (wg katalogu usług). W tym konkretnym przypadku broszury informacyjne będą stanowiły wsparcie w procesie informacyjnym.

Koszt broszury w rozmiarze A6: ok. 500zł netto / 2500 sztuk (papier powlekany – kredowy – błyszczący, laminowany obustronnie – rodzaj: błysk)

3. Roll-up informacyjny

Jest to jedna z najlepiej prezentujących się form przekazu, najczęściej wystawiana głównie wewnątrz budynków, w miejscach o największym potencjale dotarcia do osób zainteresowanych (np. przy wejściu do urzędu, tuż przy okienku informacyjnym). Tak jak w przypadku broszur, także i roll-up'y powinny być dostępne we wszystkich urzędach Gminy Czarnków. By dostatecznie dobrze wyeksponować przekaz informacyjny o CUS Czarnków potrzeba 8-10 roll-up'ów o wymiarach 100cm x 200cm, z prostym i czytelnym przekazem dot. uruchomienia nowej instytucji pełniącej funkcję pomocową dla mieszkańców Gminy Czarnków.

Koszt: ok. 200zł netto / sztuka

4. Plakat

Plakaty zostaną umieszczone w następujących lokalizacjach:

- u wszystkich partnerów gminy,
- przy wiejskich świetlicach,
- na tablicach ogłoszeń w poszczególnych sołectwach, parafiach
- w chętnych do współpracy sklepach.

Najczęściej stosowane są dwa standardy formatów: większy A0 (840mm x 1180mm) oraz mniejszy A3 (297mm x 420mm), w zależności od dostępności powierzchni reklamowej.

Koszt A3: ok. 160zł netto / 100 sztuk (papier powlekany – kredowy – błyszczący)

Koszt A0: ok. 1850zł netto / 100 sztuk (papier powlekany – kredowy – błyszczący)

5. Papier firmowy i wizytówki

Papier firmowy i wizytówki to elementy identyfikacji wizualnej, kreujące poczucie profesjonalizmu i autentyczności instytucji CUS. Najbardziej popularnym formatem wizytówek jest rozmiar 90mm x 50mm w układzie poziomym. Natomiast papier firmowy to standardowy format A4 z wyszczególnionymi elementami jak nazwa instytucji, logo i dane kontaktowe.

Koszt – papier firmowy: ok. 800zł netto / 10000 sztuk (druk jednostronny, papier zwykły)

Koszt – wizytówki ogólnoinformacyjnej: ok. 130zł / 250 sztuk (papier powlekany – kredowy – matowy, laminowany – mat dwustronny, druk dwustronny).

Zarządzanie Centrum Usług Społecznych

Sposób zarządzania CUS

Celem powołania Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków jest podniesienie jakości życia mieszkańców gminy. Zadaniem CUS jest koordynowanie i dostarczanie usług społecznych mieszkańcom. Aby realizować te zadania Centrum powinno posiadać zespół specjalistów o właściwych kompetencjach, określoną strukturę organizacyjną, a także rozwiniętą współpracę z partnerami, w tym lokalnymi podmiotami usługowymi z różnych sektorów: publicznego, społecznego i prywatnego.

CUS musi być, z jednej strony, instytucją o wysokiej menedżerskiej efektywności w zarządzaniu infrastrukturą usługową, z drugiej zaś, powinien posiadać spersonalizowane podejście w kontaktach z mieszkańcami, nastawiając się na diagnozowanie, a następnie zaspokajanie ich potrzeb społecznych. Zarządzanie Centrum Usług Społecznych ma charakter wielopłaszczyznowy. Można wyróżnić:

- 1) Zarządzanie zintegrowanym lokalnym systemem usług społecznych
- 2) Zarządzanie instytucjonalne
- 3) Zarządzanie partnerskie (koncepcja governance) - koordynacja usług

Ad. 1) Zarządzanie zintegrowanym lokalnym systemem usług społecznych

Zarządzanie systemem usług społecznych w Gminie Czarnków będzie składało się z czterech logicznie po sobie następujących etapów:

1. planowanie,
2. organizowanie,
3. koordynowanie i realizowanie usług społecznych,
4. monitorowanie i ewaluowanie usług społecznych

Planowanie

Etap planowania obejmuje:

- diagnozę usług społecznych do tej pory świadczonych w gminie
- diagnozę potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych
- diagnozę potencjału środowiska lokalnego do zaspokajania potrzeb mieszkańców
- opracowanie planu przekształcenia GOPS w CUS
- opracowanie planu wdrażania CUS i programu usług społecznych

Organizowanie

Etap organizowania obejmuje:

- przeprowadzenie procesu przekształcenia GOPS w CUS
- zatrudnienie pracowników CUS
- powołanie Partnerstwa Lokalnego w obszarze usług społecznych
- wybór realizatorów usług społecznych i podpisanie z nimi umów
- przygotowanie działań promocyjnych

Koordynowanie i realizowanie US

Etap koordynowania i realizowania obejmuje:

- prowadzenie bazy usług społecznych dostępnych dla mieszkańców gminy
- wprowadzenie rozwiązania organizacyjnego „jednego okienka”
- opracowywanie Indywidualnych Planów Usług Społecznych
- realizację US na rzecz mieszkańców przez CUS
- kierowanie mieszkańców do współpracujących z CUS realizatorów usług
- budowę i wzmacnianie potencjału społeczności lokalnej do realizacji usług społecznych
- organizowanie społeczności lokalnych (zapewnienie działań wspierających)

Monitorowanie i ewaluowanie US

Etap monitorowania i ewaluowania obejmuje:

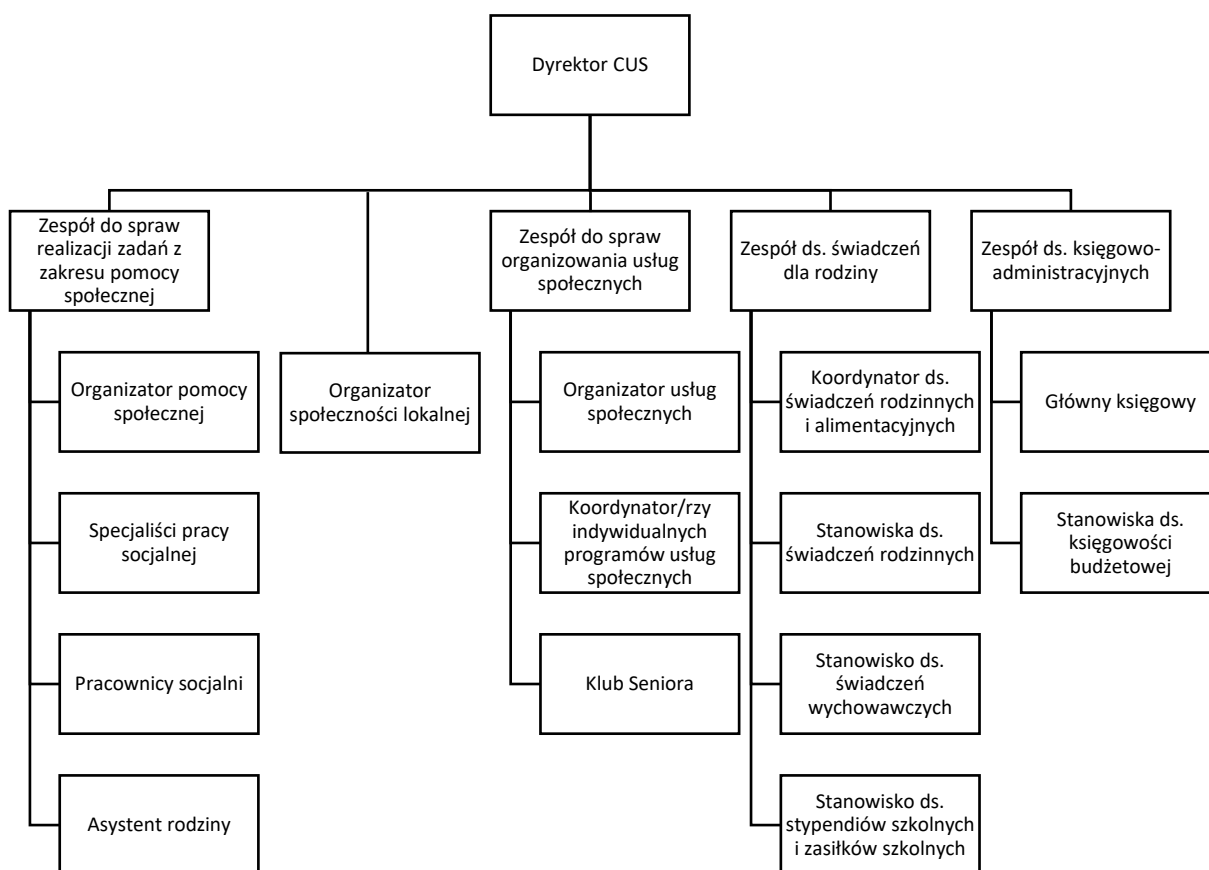
- prowadzenie systematycznego monitoringu dostępności i ewaluacji jakości usług oferowanych przez CUS
- prowadzenie systematycznej diagnozy potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług społecznych i działań wspierających
- włączenie Partnerstwa Lokalnego do systemu monitorowania, ewaluacji i diagnozy
- korygowania programu US zgodnie z wynikami monitoringu, ewaluacji i diagnozy

Ad. 2) Zarządzanie instytucjonalne

Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków powstaje w wyniku przekształcenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w CUS. Proces przekształcania GOPS w CUS wymaga zmiany struktury organizacyjnej w dwóch zakresach:

- do struktury organizacyjnej zostaną wprowadzone nowe działy i stanowiska
- nastąpi zmiana rozpiętości kierowania - przejście od struktury płaskiej do smukłej

Struktura organizacyjna Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków

W strukturze organizacyjnej CUS wyróżniamy:

1. Dyrektora CUS
2. Zespół do spraw organizowania usług społecznych
3. Organizatora społeczności lokalnej
4. Zespół do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej
5. Zespół do spraw świadczeń dla rodziny
6. Zespół do spraw księgowo - administracyjnych

Dyrektor CUS zarządza całością działalności CUS. Podczas jego nieobecności obowiązki te przejmuje pracownik CUS, który pełni jednocześnie funkcję Organizatora Usług Społecznych lub inny upoważniony pracownik. Każdym z zespołów zarządza osoba pełniąca funkcje koordynacyjne.

Zespół ds. organizowania US:

- Organizator Usług Społecznych (funkcje koordynacyjne)
- Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych
- Klub seniora

Organizator Społeczności Lokalnej - stanowisko samodzielne, ale zakładające ścisłą współpracę z Zespołem ds. organizowania US i Zespołem do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Zespół do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej:

- Organizator pomocy społecznej (funkcje koordynacyjne)
- Specjaliści pracy socjalnej
- Pracownicy socjalni
- Asystent rodziny

Zespół ds. świadczeń dla rodziny:

- Koordynator ds. świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych (funkcje koordynacyjne)
- Stanowiska ds. świadczeń rodzinnych
- Stanowisko ds. świadczeń wychowawczych
- Stanowisko ds. stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych

Zespół ds. księgowo-administracyjnych:

- Główna księgowa (funkcje koordynacyjne)
- Stanowiska ds. księgowości budżetowej

Dyrektor Centrum Usług Społecznych

Na stanowisku Dyrektora CUS zostanie zatrudniona osoba, która obecnie pełni funkcję zastępcy Wójta, a wcześniej była Kierownikiem GOPS. Zatrudnienie nastąpi na podstawie umowy o pracę w wymiarze 3/4 etatu.

Wykształcenie:

Studia magisterskie: Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Zielonej Górze

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Pedagogika pracy socjalnej

Studia doktoranckie: Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu

Kierunek: Pedagogika

Studia podyplomowe:

- 1) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Specjalizacja: Organizacja pomocy społecznej i pracy socjalnej
- 2) Małopolskiej Szkoły Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Ekonomia społeczna

Dodatkowo:

Ukończenie Programu Liderzy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowanego przez Fundację Szkoła Liderów (12 miesięcy).

Doświadczenie: 2 lata doświadczenia na stanowisku pracownik socjalny, 11 lat doświadczenia na stanowisku starszy specjalista pracy socjalnej, 6 lat doświadczenia na stanowisku kierownik GOPS w Gminie Czarnków, 6 lat doświadczenia w pełnieniu funkcji zastępcy Wójta Gminy Czarnków.

Dyrektor spełnia wymagania przewidziane dla tego stanowiska w Ustawie o CUS :

- wykształcenie wyższe;
- co najmniej 3-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o CUS;
- specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej lub tytuł specjalisty w dziedzinie zdrowia publicznego, lub studia podyplomowe w zakresie organizacji lub zarządzania w ochronie zdrowia;
- jest w trakcie szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych;

Do zadań Dyrektora będzie należało w szczególności:

- kierowanie pracami centrum i reprezentowanie centrum na zewnątrz;
- zatwierdzanie opracowywanych przez organizatora usług społecznych standardów jakości usług społecznych;
- zatwierdzanie indywidualnych planów usług społecznych i ich aktualizacji;
- opracowywanie rocznego planu działalności centrum;
- opracowywanie sprawozdania z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy;
- sprawowanie zarządu mieniem centrum;
- prowadzenie gospodarki finansowej centrum.

Zespół ds. organizowania usług społecznych - kompetencje i zakresy obowiązków

Zespół ds. organizowania US tworzą:

- Organizator US (funkcje koordynacyjne)
- Koordynator Indywidualnych Planów Usług Społecznych
- Klub seniora

Organizator Usług Społecznych

Na stanowisku z tym zostanie zatrudniona obecna Kierownik GOPS, która będzie pełniła również funkcję zastępcy Dyrektora CUS. Zatrudnienie nastąpi na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu.

Wykształcenie:

Studia licencjackie: Uniwersytet Zielonogórski

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Praca socjalna

Studia magisterskie: Uniwersytet Zielonogórski

Kierunek: Pedagogika

Specjalność: Pomoc społeczna i socjoterapia

Studia podyplomowe: Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, filia w Pile.

Specjalizacja: Organizacja pomocy społecznej

Doświadczenie: 3 lata doświadczenia na stanowisku pracownik socjalny, 5 lat doświadczenia na stanowisku kierownik GOPS.

Pracownik spełnia wymagania przewidziane dla tego stanowiska w Ustawie o CUS:

- 1) wykształcenie wyższe;
- 2) co najmniej 2-letnie doświadczenie na stanowisku kierowniczym w podmiotach wykonujących usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1;

3) jest w trakcie szkolenia, o którym mowa w art. 25 ust. 2 pkt 4

OUS będzie dążyć do rozwoju następujących kompetencji:

- komunikacja interpersonalna,
- zdolności liderские i zarządzanie zespołem,
- orientacja w zakresie metodyki diagnoz społecznych,
- świadomość odmienności kultur organizacyjnych w ramach współpracy międzysektorowej i międzyinstytucjonalnej,
- kompetencje w zakresie pracy socjalnej,
- rozumienie istoty problemów społecznych i wielowymiarowych potrzeb człowieka oraz adekwatności do nich konkretnych usług społecznych,
- świadomość uwarunkowań (szanse, ryzyka, formy) indywidualizacji procesów świadczenia usług.

Pracę na stanowisku OUS będzie wykonywać specjalista z odpowiednią profesjonalną wiedzą o usługach społecznych i umiejętnościami zarządzania, ale także o dużym potencjale komunikacyjnym i z bardzo dobrą orientacją w lokalnym systemie instytucjonalnym (nawiązane relacje z przedstawicielami instytucji, organizacji, przedsiębiorstw).

Do zadań Organizatora Usług Społecznych będzie należało w szczególności:

- 1) organizowanie usług społecznych realizowanych przez centrum;
- 2) prowadzenie na bieżąco rozeznania:
 - a) potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych,
 - b) potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie organizowania usług społecznych;
- 3) podejmowanie działań w celu rozwijania oraz koordynacji lokalnego systemu usług społecznych, w tym nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi, wykonującymi usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum;
- 4) opracowywanie standardów jakości usług społecznych określonych w programie usług społecznych, w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach.

W ramach pełnienia swojej funkcji OUS będzie realizować również takie zadania jak:

- utworzenie i aktywne podtrzymywanie połączeń między osobami/organizacjami,
- zapewnianie przestrzeni i okazji do bezpośrednich kontaktów,
- wspomaganie uczestnictwa w sieci relacji, w szczególności tam, gdzie pojawiają się przeszkody,
- wspomaganie w procesach tworzenia struktur i procedur, mających na celu zapewnienia otwartości i trwałości sieci relacji,
- rozładowywanie napięć, rozpoznawanie otoczenia społeczno-politycznego i organizacyjnego,
- w którym działają instytucje, organizacje i przedsiębiorstwa pozostające w relacjach sieciowych.

Koordinator Indywidualnych Planów Usług Społecznych

W pierwszej fazie funkcjonowania CUS na tym stanowisku zostanie zatrudniona jedna osoba na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu. Jeżeli okaże się, że liczba mieszkańców zainteresowanych korzystaniem z usług oferowanych przez Centrum przekracza możliwości jednego KIPUS wówczas zostanie zatrudniona druga osoba na tym stanowisku - środki w budżecie projektu zostały zabezpieczone.

Podejmowane są działania, aby zrekrutować na stanowisko KIPUS osobę spełniającą wymagania przewidziane dla tego stanowiska w Ustawie o CUS:

- 1) spełnia wymogi przewidziane do wykonywania zawodu pracownika socjalnego;
- 2) ma co najmniej 2-letnie doświadczenie w świadczeniu pracy socjalnej;
- 3) odbędzie szkolenie z zakresu opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych.

Zostanie zatrudniona osoba, która do tej pory nie pracowała w GOPS w Gminie Czarnków.

Do zadań koordynatora indywidualnych planów usług społecznych będzie należało w szczególności:

- 1) przeprowadzanie rozpoznania indywidualnych potrzeb osoby zainteresowanej skorzystaniem z usług społecznych określonych w programie usług społecznych, zwanego dalej „rozpoznanie indywidualnych potrzeb”;
- 2) opracowywanie indywidualnych planów usług społecznych i ich aktualizacji;
- 3) monitorowanie realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 4) koordynowanie usług społecznych udzielanych w ramach indywidualnych planów usług społecznych;
- 5) przeprowadzanie z osobami objętymi indywidualnymi planami usług społecznych rozmów podsumowujących realizację tych planów.

KIPUS będzie pracował metodą *case managementu*, zapewniając koordynację procesu korzystania z usług przez mieszkańców Gminy Czarnków, czyli koordynację po stronie popytowej. Jego działania będą kierowane do osób/rodzin doświadczających wielu złożonych problemów i w związku z tym wymagających korzystania z wielu form usług.

Stosowanie metody *case managementu* ma zapewnić, że oferowane przez CUS usługi odpowiadają na realne potrzeby konkretnego mieszkańca, są mu świadczone w odpowiednim czasie i w odpowiedniej jakości. Model ten jest formą indywidualizacji kompleksowego wsparcia osoby potrzebującej. KIPUS będzie odpowiadał za właściwe zdiagnozowanie potrzeb danego mieszkańca, sporządzenie indywidualnego planu usług społecznych, czyli dokonania wraz z mieszkańcem wyboru zestawu usług, z którego będzie on mógł skorzystać w odpowiedniej kolejności (o ile jest to istotne), następnie zarządzaniem i koordynowaniem procesem świadczenia tych usług, rozumianym nie tylko jako proces logistyczny, ale przede wszystkim jako asystowanie w czasie korzystania z usług. Kolejnym etapem będzie monitorowanie procesu realizacji usług na rzecz danego mieszkańca pod kątem ich skuteczności i ewentualna modyfikacja IPUS, tak aby mieszkaniec odniósł z usług jak największą korzyść. Rolą KIPUS-a będzie zatem współtowarzyszenie mieszkańcowi w całym procesie korzystania z usług, tak aby proces ten stał się jak najbardziej skoordynowany i spersonalizowany, uzyskując wysoki stopień efektywności w zaspokajaniu potrzeb osoby.

Czynności w ramach *case managementu*:

- nawiązanie z osobą/rodziną w potrzebie kontaktu i ustanowienie z nią właściwej relacji;
- ocena (diagnoza) sytuacji i potrzeb mieszkańców przy udziale samych zainteresowanych osób i - jeśli to wskazane - innych specjalistów;
- ustalenie, czy i gdzie odpowiednie dla zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb usługi/zasoby się znajdują;
- przy współudziale zainteresowanych osób opracowanie planu pomocy/wsparcia oraz zasad wzajemnej współpracy pomiędzy tymi osobami a *case managerem*;
- zapewnienie dostępu do usług/zasobów ujętych w planie;
- monitorowanie procesów świadczenia/korzystania z usług i ich wpływu na sytuację osoby/rodziny; w razie potrzeby działania interwencyjne lub modyfikujące plan;
- w razie potrzeby rzecznictwo interesów i obrona praw osób objętych wsparciem i ich rodzin;
- okresowa ocena skuteczności i efektywności realizowanego planu (opracowanie nowego, jeśli ewaluacja dotychczasowego wypadła niekorzystnie);

- zamknięcie relacji, jeśli ustały powody dalszego asystowania osobie/rodzinie lub gdy misja *case managera* z innych powodów się kończy.

Organizator Społeczności Lokalnej

Na stanowisku tym zostanie zatrudniona osoba, która do tej pory nie pracowała w GOPS w Gminie Czarnków

Osoba ta zostanie zatrudniona na podstawie umowy o pracę w wymiarze pełnego etatu.

Pracownik będzie spełniał wymagania określone w Ustawie o CUS:

- 1) wykształcenie wyższe;
- 2) co najmniej 2-letnie doświadczenie w zakresie prowadzenia animacji lokalnej lub innych form pracy środowiskowej, w tym pracy ze społecznością lokalną;
- 3) II stopień specjalizacji w zawodzie pracownik socjalny w zakresie specjalności praca socjalna ze społecznością lokalną lub szkolenie z zakresu organizacji społeczności lokalnej;

Organizator społeczności lokalnej, poza wymogami formalnymi związanymi z wykształceniem, powinien być wyposażony w określone umiejętności, które umożliwią profesjonalne prowadzenie procesu OSŁ:

Umiejętności interpersonalne: komunikacja, wspieranie, współpraca, motywowanie, mediacje i negocjacje.

Umiejętności związane z pracą ze społecznością: rozpoznawanie zasobów i potrzeb, budowanie relacji społecznych, praca na potencjałach.

Umiejętności w zakresie budowania sieci społecznych: tworzenie warunków nawiązywania kontaktów i zawiązywania relacji społecznych, dobór odpowiednich mechanizmów komunikacji i współpracy, podtrzymywanie aktywności partnerów, współpracowników.

Umiejętności działania w sferze publicznej: występowanie na forach publicznych, prowadzenie spotkań, koordynowanie, komunikacja i edukacja publiczna.

Umiejętności warsztatowe: metodyczne planowanie działań i stała krytyczna analiza, budowanie własnej relacji z mieszkańcami i partnerami, przygotowywanie projektów/programów i zarządzanie nimi, stosowanie metod i technik pracy grupowej, podnoszenie własnych kwalifikacji.

Źródło: T. Kaźmierczak, B. Bąbska, M. Popłońska-Kowalska, M. Rymśza, *Środowiskowe role zawodowe pracownika socjalnego*, CAL i ISP, Warszawa 2013, opracowanie dostępne na stronie www.osl.org.pl.

Do zadań Organizatora Społeczności Lokalnej będzie należało w szczególności:

- 1) prowadzenie na bieżąco rozeznania:
 - a. potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających,
 - b. potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających;
- 2) opracowywanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacja tego planu;
- 3) podejmowanie działań w celu aktywizacji wspólnoty samorządowej, w szczególności organizowanie działań wspierających;
- 4) inicjowanie innych niż określone w pkt 3 działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej;
- 5) współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania centrum animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej.

Żadna z osób zatrudnionych w CUS nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe lub wobec której nie wydano prawomocnego wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne w sprawie popełnienia przestępstwa umyślnego ściganego z oskarżenia publicznego lub umyślnego przestępstwa skarbowego.

Ad. 3) Zarządzanie partnerskie (koncepcja governance) - koordynacja usług

Wokół Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków zostanie zbudowana szeroka współpraca partnerska, oparta o ideę *governance*. *Local governance* jest tu rozumiane jako przejście od perspektywy, w której samorząd jest postrzegany jako narzędzie wytwarzania i dostarczania wielu usług publicznych, do perspektywy, w której najważniejsze jest przywództwo potrzebne dla rozwoju społeczności lokalnej. Wdrożenie tej idei w życie jest możliwe tylko w ramach działań sieciowych, poziomej współpracy różnych aktorów, w której samorząd podejmuje się roli „orkiestrowania” (*orchestrating*) interesów i działań poszczególnych podmiotów, a nie przywódcy narzucającego swoją wolę innym (Zob. Swaniewicz P., Klimska U. [2003], *Kto rządzi gminą i jak? Lokalni liderzy polityczni w teorii i praktyce samorządów w Polsce*, [w:] Studia Regionalne i Lokalne nr 4(14)/2003, s. 16.).

W Gminie Czarnków od 2009 r. działa partnerstwo lokalne /PL/ na rzecz rozwoju ekonomii społecznej /ES/. PL tworzą: gmina i jej jednostki, podmioty ES, w tym Centrum Integracji Społecznej, dwie spółdzielnie socjalne, organizacje pozarządowe i przedsiębiorcy. W ramach koordynacji usług społecznych w Gminie Czarnków PL zostanie poszerzone o inne podmioty świadczące US na terenie gminy, a także odbiorców usług. W ramach PL będą współdziałały ze sobą wszystkie lokalne podmioty istotne z punktu widzenia świadczenia US, w tym: jst i jego jednostki, przedstawiciele Rady Gminy, placówki edukacyjne i opieki nad dziećmi, podmioty ekonomii społecznej i przedsiębiorstwa społeczne, firmy biznesowe, odbiorcy usług, OWES, PUP, PCPR i in. W prace PL zostanie włączony organizator społeczności lokalnej ze względu na znajomość środowiska potencjalnych partnerów CUS.

Partnerstwo Lokalne będzie działało w oparciu o zasady: suwerenności, partnerstwa, pomocniczości, efektywności, jawności i uczciwej konkurencji.

Zgodnie z **zasadą suwerenności** udział samorządu i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów w partnerstwie lokalnym jest dobrowolny. Każdy z uczestników autonomicznie określa zakres i formy swojego zaangażowania. Wzajemne zobowiązania i szczególne relacje między partnerami dotyczą tylko spraw objętych działaniem partnerstwa, w innych sprawach, których nie dotyczy umowa partnerska, partnerzy zachowują pełną autonomię wobec pozostałych podmiotów i mogą prowadzić niezależną działalność pod warunkiem, że nie naruszają zasad partnerstwa i nie szkodzą jego celom.

Zgodnie z **zasadą partnerstwa** członkowie partnerstwa - niezależnie od posiadanych zasobów, wpływu lub wielkości wkładu - dysponują prawem do zabierania głosu i wyrażania opinii, ich głosy zaś w procesie podejmowania decyzji są równe. Każdy rodzaj wkładu we wspólne działania podejmowane przez partnerstwo jest ważny i szanowany przez pozostałych.

Zgodnie z **zasadą pomocniczości** samorząd jest zobowiązany do tworzenia dobrego klimatu do powstawania partnerstw lokalnych i wspierania działań partnerstw już istniejących m.in. poprzez odgrywanie roli lidera, co jest wpisane w zadania w ramach CUS. Podmioty dysponujące większymi zasobami powinny wspierać podmioty o mniejszych możliwościach w realizacji celów.

Zgodnie z **zasadą efektywności** członkowie partnerstwa nie podejmują równoległe działań dublujących, konkurencyjnych lub szkodliwych wobec zadań partnerstwa. Członkowie partnerstwa zobowiązują się do udostępniania partnerstwu zasobów przydatnych do osiągnięcia jego celów.

Zgodnie z **zasadą jawności** wszelkie informacje o partnerstwie, zasadach jego utworzenia oraz prowadzonej przez partnerstwo działalności są powszechnie dostępne.

Zgodnie z **zasadą uczciwej konkurencji** partnerstwo lokalne jest otwarte na wszystkie podmioty podzielające cele partnerstwa i akceptujące zasady jego działania. Skoro każdy partner wnosi zasoby do partnerstwa, powinien również odnosić z tego tytułu korzyści, jednak ich poziom indywidualny powinien być proporcjonalny do poziomu zaangażowania i wkładu w realizację celów partnerstwa. Respektowanie tej zasady pozwala utrzymać zaangażowanie partnerów, a przez to zapewnia trwałość współpracy.

Funkcjonowanie Partnerstwa Lokalnego zostanie uregulowane w dokumencie programowym. PL będzie zaangażowane przez CUS na wszystkich etapach: przeprowadzenia diagnozy, opracowania programu US, jego wdrażania oraz ewaluacji. W ramach wdrożenia programu: w opracowanie konkretnych procedur wdrożeniowych, w tym dokumentacji, podstaw prawnych, procedur zlecenia zadań, narzędzi monitorowania zlecenia i wykonywania US, a także jakości funkcjonowania podmiotów będących partnerami (w tym wartości etycznych). Instytucją inicjującą PL i wspierającą organizacyjnie będzie CUS. Rozwój partnerskiego podejścia przyczyni się do rozwoju oferty US, nowych programów, instrumentów i metod działania.

Baza usług

Sposób pozyskiwania i zarządzania informacjami przydatnymi dla potencjalnych klientów CUS

Zgodnie z art. 13 ust 1 pkt 9 ustawy o CUS zadaniem centrum jest między innymi gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji o usługach społecznych realizowanych na obszarze gminy. Zadaniem CUS jest informowanie o usługach świadczonych na terenie objętym jego działaniami, w tym informowanie mieszkańców o wszystkich usługach społecznych świadczonych przez podmioty współpracujące z centrum i przez samo centrum.

CUS w Gminie Czarnków będzie realizowało zadanie informowania o usługach z uwzględnieniem dwóch trybów: *on-line* (z wykorzystaniem Internetu) oraz *off-line* (w siedzibie CUS i telefonicznie).

Etapy zarządzania informacją:

- Utworzenie bazy wszystkich usług społecznych dostępnych dla mieszkańców Gminy Czarnków. Utworzenie bazy poprzedzić będzie wypracowanie formularza zgłoszeniowego dla podmiotów oferujących usługi dla mieszkańców. Następnie organizator usług społecznych rozpocznie docelowe działania jakim będzie utworzenie bazy, etap ten zajmie ok 3-4 miesięcy. W pierwszej kolejności zbierane będą dane o działalności podmiotów z terenu Gminy Czarnków, zarówno instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, jak i prywatnych firm. Następnym krokiem będzie pozyskiwanie informacji o podmiotach działających poza obszarem gminy. Wyszukiwanie podmiotów odbywać się będzie poprzez analizę własnych źródeł, strony internetowej, dostępne rejestry - np. KRS, CEDIG, itp.
- Aktualizacja bazy co 6 miesięcy lub w sytuacji zgłoszenia nowego podmiotu na bieżąco.
- Zamieszczenie bazy na stronie internetowej CUS oraz dążenie do rozbudowy wyszukiwarki usług, która w sposób prosty umożliwi mieszkańcom poruszanie się po utworzonej bazie usług.
- Udzielanie informacji na temat dostępnych usług w siedzibie CUS i telefonicznie.

Baza US będzie zawierała:

- Szczegółowy opis usługi
- Dane podmiotu świadczącego daną usługę
- Cennik usług (o ile zostanie udostępniony przez usługodawców)
- Zasady korzystania z usługi

W bazie znajdą się informacje na temat usług świadczonych przez podmioty publiczne, społeczne i prywatne z terenu Gminy Czarnków. W drugiej kolejności przez podmioty spoza Gminy Czarnków, ale z terenu powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego. Z podmiotami tymi CUS nawiąże kontakt, aby uzyskać ich zgodę na umieszczenie informacji w bazie, a także pozyskać szczegółowe dane na temat świadczonych przez nie usług.

Za utworzenie i aktualizację bazy będzie odpowiedzialny Zespół ds. organizowania US, a w szczególności Organizator Usług Społecznych. Natomiast za udzielanie informacji będzie odpowiedzialny Koordynator Indywidualnych Planów US.

Założenia do Programu usług społecznych

Program usług społecznych określa usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej Gminy Czarnków. Przyjęty przez Radę Gminy stanowił będzie akt prawa miejscowego. Opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programu należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Usługi społeczne określone w programie usług społecznych mają mieć charakter powszechny i będą kierowane do osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach, a także do ogółu mieszkańców Gminy Czarnków. Podczas opracowania programu usług społecznych wzięte zostaną pod uwagę wyniki i wskazania diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych opracowane przez Centrum Usług Społecznych Gminy Czarnków. Program usług społecznych będzie dokumentem powszechnie dostępnym dla mieszkańców Gminy Czarnków i zostanie udostępniany na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy oraz na stronie Centrum Usług Społecznych. Zawartość programu oraz zasady monitorowania jego realizacji określa art. 5 i 6 ustawy o CUS.

Realizatorem usług społecznych w Gminie Czarnków będzie Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków, zaś Wykonawcą usług społecznych określonych w programie będą w szczególności: organy administracji publicznej, organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmioty wykonujące działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osoby fizyczne i prawne.

Określone w programie usług społecznych usługi pomimo ich powszechnego charakteru będą miały wymiar personalizowanych pakietów dopasowanych indywidualnie do potrzeb osób lub grup mieszkańców. Uzupełnieniem usług społecznych będą działania realizowane przez Organizatora społeczności lokalnej.

Program usług społecznych w Gminie Czarnków realizowany będzie zgodnie z zasadami opisanymi w Rozdziale 5 Ustawy o CUS. Program określi precyzyjnie zasady kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie, zasady rozpoznawania i diagnozowania indywidualnych potrzeb w zakresie usług społecznych, zasady opracowywania indywidualnych planów usług społecznych i ich monitoringu.

Plan organizowania społeczności lokalnej

Opis sposobu aktywizacji społeczności lokalnej

Od 2012 roku w Gminie Czarnków obowiązuje i jest realizowany Gminny Program Aktywności Lokalnej. W całym okresie realizacji ulegał on modyfikacjom, był przystosowywany do aktualnych potrzeb i preferencji mieszkańców. Idea aktywizacji społeczności lokalnej w Gminie Czarnków zakłada bardzo ściśle współdziałanie ze wszystkimi podmiotami i adresatami działań GOPS/CUS. Zawsze bardzo istotnym czynnikiem jest informacja zwrotna na temat potrzeb mieszkańców. Wpływają one na zadania Ośrodka pod względem pracy socjalnej, integracji, aktywizacji zawodowej i społecznej w środowisku lokalnym, w tym osób zagrożonych wykluczeniem. Obecnie po wielu miesiącach zamknięcia, izolacji z powodu pandemii SARS-CoV-2 pojawiła się ogromna potrzeba ponownego scalenia, integracji i nawiązywania relacji wśród mieszkańców. Ma temu służyć cały szereg działań i rozwiązań zaproponowanych w koncepcji organizowania społeczności lokalnej.

Plan działań organizatora społeczności lokalnej realizowany będzie z udziałem społeczności lokalnej poprzez szereg działań:

- Włączenie w aktywizację społeczności lokalnej organizatora społeczności lokalnej, wyznaczeniu mu zadań, celów i obszarów działania, stworzenie ramowego planu pracy organizowania społeczności lokalnej.
- Zorganizowanie cyklicznych spotkań z liderami społeczności – sołtysami, prezesami stowarzyszeń działających na terenie Gminy Czarnków, Kołami Gospodyń Wiejskich, proboszczami parafii, lokalnymi liderami, itp., w celu stworzenia mapy potrzeb i zakresu pracy na terenie gminy.
- Stwarzanie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej - wypracowanie sposobu i harmonogramu spotkań, wymiany informacji – wspólny adres mail lub profil na FB, wymiana telefonów, itp.
- Wsparcie postaw obywatelskich poprzez zwiększenie kompetencji społecznych, edukację oraz zwiększenia potencjału aktywnego wolontariatu wśród młodzieży i osób starszych, wyszukiwanie grup wsparcia i kręgów wsparcia, aby uzupełnić pomoc instytucjonalną dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem – samopomoc mieszkańców, pomoc sąsiedzka. Działania mogą być realizowane poprzez zainicjowanie Uniwersytetu Obywatelskiego.
- Promocję działań prospołecznych oraz udostępnienie informacji o uprawnieniach - udostępnienie mieszkańcom wszelkiej informacji o Centrum Usług Społecznych, jego zadaniach, możliwościach i jaką pomoc oraz wsparcie mieszkańców gminy może tu uzyskać. Pozyskanie w tym aspekcie sojuszników – sołtysów, dyrektorów gminnych instytucji, proboszczów parafii, KGW, Klubu Seniora, itp.
- Poprawę jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych - promocja zdrowia, zdrowego trybu życia, postaw ekologicznych, nauka przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży, edukacja w zakresie praw i obowiązków obywatelskich i inne.
- Promowanie wśród mieszkańców postawy życzliwości i pomocniczości zwłaszcza wobec osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem – osób z niepełnosprawnościami, z uzależnieniem i innymi problemami. Tworzenie kręgów wsparcia. Zaangażowanie w ten proces proboszczów parafii, dyrektorów szkół i przedszkoli, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów i animatorów.
- Integrację społeczną środowiska lokalnego z uwzględnieniem włączenia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia oraz działania zmierzające do poprawy ich funkcjonowania w społeczeństwie.

Opis sposobu wykorzystania zaangażowania wolontariatu, samopomocy mieszkańców i wsparcia sąsiedzkiego w ramach działań wspierających

W społecznościach subsąsiedzkich, sąsiedzkich i społeczności lokalnej będą realizowane działania takie jak: przedsięwzięcia integracyjne o różnorodnej tematyce, w tym festyny i pikniki rodzinne w poszczególnych sołectwach, festyny sportowo-rekreacyjne, integracyjne spotkania w tym sportowe i kulturalne. Będą to m. in.:

- festyny tematyczne związane z Dniem Dziecka, Dniem Matki, Dniem Ojca na zakończenie lata, pieczenie ziemniaków, wspólne sprzątanie wsi połączone ze spotkaniem przy ognisku, Dzień Sąsiada i inne;
- spotkanie integracyjne „Przy Wigilijnym Stole” dla całej społeczności gminy;
- prezent dla sąsiada - promowanie dobrych sąsiedzkich relacji poprzez zainicjowanie drobnych podziękowań, upominku dla najbliższego sąsiada;
- spotkania okolicznościowe (zabawy Andrzejkowe dla dzieci i rodzin, Mikołajki) – promowanie wspólnego spędzania czasu, zacieśnianie relacji rodzinnych;
- rozwój wolontariatu oraz edukacja publiczna – zainicjowanie działań Uniwersytetu Obywatelskiego;
- rozwój samopomocy – banki czasu – „bank godzina za godzinę”. Poprzez lokalnych liderów wzajemna pomoc w drobnych pracach, załatwianiu spraw urzędowych, drobnych napraw, itp. Zasadą banku czasu ma być wymiana pracy, doświadczeń, umiejętności, drobnych przysług, np.: pani X napisze pani Y pismo do urzędu, w zamian pani Y dla pani X przypilnuje dziecko, gdy ta pojedzie do fryzjera;
- współpraca z Klubami Seniora w zakresie wolontariatu – pomoc edukacyjna emerytowanym nauczycieli dla dzieci i młodzieży, wsparcie osób mniej sprawnych poprzez towarzyszenie, drobne prace porządkowe i pielęgnacyjne;
- Dzień Wolontariusza – promocja, docenienie i podziękowanie za pracę;
- pomoc w sytuacjach zdarzeń losowych (np. zbiórki dla pogorzalców czy festyny charytatywne dla m. in. dzieci na leczenie);
- promocja zdrowego trybu życia – współpraca ze szpitalami w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim – wspólne organizowanie kampanii zdrowotnych dla różnych grup wiekowych kobiet i mężczyzn, zaangażowanie położnych i Lokalnego Klubu Rodziny w promocję zdrowia kobiety, promocja działań profilaktycznych i współpraca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się profilaktyką zdrowotną;
- aktywne i trzeźwe spędzanie czasu przez całe rodziny festyny i pikniki – współpraca ze stowarzyszeniami, szkołami, KGW, KPP, KPSP, OSP;
- kampanie informacyjne, edukacyjne i uwrażliwiające społeczności lokalne na problemy społeczne – zaangażowanie organizacji pozarządowych w prowadzenie szkoleń z zakresu treningu umiejętności społecznych, ekologii, zdrowia, szeroko pojętej edukacji obywatelskiej;
- przy zaangażowaniu organizacji pozarządowych, Kół Gospodyń Wiejskich, szkół, organizowanie warsztatów z zakresu doradztwa zawodowego, przedsiębiorczości, wypełniania zeznań podatkowych, itp., w tym celu zostanie nawiązana współpraca z Forum Gospodarczym Powiatu Czarnkowsko-Trzcianeckiego, Powiatowym Urzędem Pracy, Urzędem Skarbowym i innymi;
- w społecznościach kategoriałnych będą natomiast organizowane grupy samopomocowe: w Klubie Seniora dla osób starszych, grupy samopomocowe przy prostych codziennych czynnościach. Przy świetlicach środowiskowych w Brzeźnie, Zofiowie i Walkowicach utworzone zostaną grupy wolontariuszy - młodzieży i emerytowanych nauczycieli, celem wsparcia

edukacyjnego oraz treningu umiejętności społecznych. Do takich zajęć zostaną włączone również rodziny dzieci uczęszczających na zajęcia do w/w świetlic.

Zakres zadań organizatora społeczności lokalnej

Do zadań OSL w szczególności należeć będzie:

- prowadzenie na bieżąco rozeznania potrzeb i potencjału środowiska lokalnego poprzez ankietowanie społeczności lokalnej przynajmniej dwa razy w roku, spotkania, rozmowy, bezpośrednie kontakty,
- opracowywanie w oparciu o diagnozę, potrzeby, sugestie społeczności lokalnej planu organizowania społeczności lokalnej pod względem: wolontariatu, samopomocy, integracji, kultury, relacji oraz szeroko pojętej rekreacji. Plan będzie aktualizowany zgodnie ze społecznym zapotrzebowaniem,
- inicjowanie działań zmierzających do aktywizacji wspólnoty samorządowej, wzmocnienia więzi społecznych i integracji środowiska lokalnego. Będzie się to odbywać poprzez spotkania integracyjne, tematyczne pikniki, współpracę ze stowarzyszeniami w zakresie promocji zdrowia, podnoszenia kompetencji społecznych, zawodowych, poprzez spotkania i warsztaty, promowanie postawy życzliwości i samopomocy sąsiedzkiej, itp.;
- współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania centrum animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej, stworzenie wspólnej platformy do spotkań i wymiany doświadczeń (harmonogram spotkań, wymiana telefonów, wspólny e-mail, itp.).
- OSL co miesiąc będzie składał cząstkowe sprawozdanie z pracy swojemu przełożonemu a raz w roku wspólnie z przedstawicielami społeczności lokalnej podsumowywał roczne działania. Ma to być duże wydarzenie pokazujące, że każdy podmiot społeczności lokalnej ma wpływ na jej kształtowanie.

Ponadto organizator społeczności lokalnej będzie miał za zadanie wyszukanie sojuszników zmiany (także wolontariuszy), mobilizowanie i motywowanie w realizacji, a także monitorowanie i ocenianie rezultatów.

Indywidualny Plan Usług Społecznych

Propozycję strukturyzacji indywidualnych planów usług społecznych

W CUS będzie wykorzystywany następujący wzór Indywidualnego Planu Usług Społecznych:

INDYWIDUALNY PLAN USŁUG SPOŁECZNYCH

określający potrzeby mieszkańców Gminy Czarnków oraz odpowiedni dobór usług społecznych jako sposób współdziałania między osobą/rodziną a Centrum Usług Społecznych w zakresie wsparcia na podstawie art. 38 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz. U. z 2019r., poz. 1818)

Data zawarcia

.....

Część I – ogólna

1. Dane klienta*

Nazwisko:	Imię:
Adres zamieszkania/pobytu:	PESEL:
Nr telefonu:	Adres e-mail:

* w razie konieczności dopisania większej ilości osób objętych IPUS należy dodać tabele zawierające dane podstawowe klienta.

2. Dane koordynatora indywidualnych planów usług społecznych:

Nazwisko:	Imię:	Nr telefonu kontaktowego:
-----------	-------	---------------------------

3. Ocena sytuacji życiowej klienta i ustalone w związku z tą sytuacją cele i plan usług społecznych (m. in. stan cywilny, wykształcenie, wykonywany zawód, aktywność zawodowa, sytuacja zdrowotna, sytuacja materialna rodziny, źródło dochodu – w zależności od potrzeb opis sytuacji życiowej dostosowuje się do rodzaju potrzeb).

.....
.....
.....

- a) Potrzeby i oczekiwania klienta zgłoszone do koordynatora indywidualnych planów usług społecznych
.....
.....
- b) Kwalifikowalność pod konkretną usługę społeczną-(wymagane dokumenty do poszczególnych usług społecznych na podstawie Kart usług)
.....
.....
- c) Możliwości klienta pozwalające na zaspokojenie potrzeb
.....
.....
- d) Ograniczenia klienta lub bariery w środowisku powodujące utrudnienia w zaspokojeniu potrzeb

.....
.....
Część II – szczegółowa

1. Zdiagnozowane potrzeby klienta (należy wskazać tylko te, które dotyczą odbiorcy usług społecznych)

Społeczne:

.....

Zdrowotne:

.....

Emocjonalne:

.....

Zawodowe:

.....

Edukacyjne:

.....

Kulturalne:

.....

Inne:

.....

2. Formy proponowanego wsparcia i określenie ram czasowych:

.....

.....

3. Cele jakie ma osiągnąć klient poprzez realizowane wsparcie:

Cel główny:

.....

.....

Cele szczegółowe i przewidywane efekty:

.....

.....

4. Usługi społeczne skierowane do klienta:

L.P.	Rodzaj usługi społecznej	Termin realizacji	Zakres świadczonej usługi	Harmonogram świadczenia usług
1.				
2.				
3.				
(...)				

Załączone przez klienta dokumenty:

1.

2.

3.

Załączniki do planu:

1. Regulaminy świadczenia usług,
2. Oświadczenia odbiorcy usług,
3. Zgodna na przetwarzanie danych osobowych.

.....
(data i podpis osoby zawierającej indywidualny plan usług społecznych)

.....
(data i podpis koordynatora indywidualnych planów usług społecznych)

Część III – Monitoring i ocena realizacji działań ustalonych w indywidualnym planie usług społecznych

1. Ocena dokonana przez koordynatora indywidualnych planów usług społecznych wraz z klientem z uwzględnieniem daty monitoringu i oceny realizacji.

.....
.....

2. Plan usług wymaga/nie wymaga wprowadzenia zmian.

3. Jeśli plan usług wymaga wprowadzenia zmian, opis tych zmian wraz z podaniem terminów ich realizacji:

.....
.....

.....
(data i podpis osoby zawierającej indywidualny plan usług społecznych)

.....
(data i podpis koordynatora indywidualnych planów usług społecznych)

Testowanie

Sposoby testowania oraz określenie rezultatów testowania

Testowanie przyjętego w projekcie modelu CUS będzie przebiegało w ramach czterech kamieni milowych:

Okres realizacji:	01.09.2020 - 31.11.2023
Kamień Milowy nr 1	01.09.2020-30.06.2021
Kamień Milowy nr 2	01.05.2021-30.04.2022
Kamień Milowy nr 3	01.05.2022-30.04.2023
Kamień Milowy nr 4	01.05.2023-31.11.2023

Kamień milowy nr 1

Okres realizacji: 01.01.2021 - 30.06.2021

W ramach pierwszego kamienia milowego zrealizowano następujące działania:

- Powołano zespół zarządzający zmianą, w skład którego wchodzi Zastępca Wójta Gminy Czarnków, która będzie od 1 czerwca pełnić funkcję Dyrektora CUS, obecna kierownik GOPS, która od 1 czerwca będzie pełnić funkcję OUS, koordynator projektu oraz doradca prawny;
- Zespół sporządził szczegółowy harmonogram działań i rozpoczął jego realizację.

1) Przekształcenie GOPS w CUS

- Opracowano projekty uchwał: (1) o przekształceniu GOPS w CUS oraz (2) o nadaniu statutu CUS;
- Rada Gminy Czarnków podjęła uchwałę o przekształceniu GOPS w CUS z dniem 1.06.2021r.
- Rada Gminy Czarnków podjęła uchwałę o nadaniu statutu CUS (wejdzie w życie z dniem 1.06.2021);
- Przygotowano i wręczono wszystkim pracownikom GOPS (15 osób) dokumenty dotyczące zawiadomienia pracownika o przejściu zakładu pracy na innego pracodawcę (z GOPS w Gminie Czarnków na CUS w Gminie Czarnków);
- Przygotowano dokumenty: regulamin organizacyjny CUS, regulamin pracy, regulamin wynagradzania, regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, ogłoszenie dot. naboru na wolne stanowiska pracy w CUS, RODO, Polityka Rachunkowości, BHP, PP itd.);
- Przeprowadzono rekrutację nowych pracowników na stanowiska KIPUS oraz OSL.

2) Diagnoza potrzeb

Zostali wybrani wykonawcy badania diagnostycznego, którzy do 30 kwietnia przeprowadzili diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych.

Badanie obejmowało:

- a. Opracowanie koncepcji badania - cele, pytania badawcze, metody, techniki, narzędzia, respondenci, dobór próby, wskaźniki,
- b. Przygotowanie narzędzi badawczych,
- c. Zebranie i analiza danych,
- d. Sporządzenie i przekazanie raportu końcowego z badań.

Wykorzystane techniki, metody, narzędzia:

- badanie ankietowe - ankietę internetową (blisko 300 ankiet)

- wywiady indywidualne z przedstawicielami instytucji i podmiotów świadczących usługi dla mieszkańców gminy (24 wywiady online)
- spotkania z przedstawicielami różnych grup mieszkańców (7 spotkań online min. 2 godziny każde).

Przeprowadzono konsultacje raportu z diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych.

3) Plan wdrażania CUS

Plan został opracowany przez:

- wykonawców zewnętrznych
- pracowników GOPS

4) Opracowano i uchwalono wieloletni programu współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie usług społecznych.

5) Promocja CUS

Wybrano wykonawcę, który opracował:

1. Strategię promocji Centrum Usług Społecznych w Czarnkowie, w tym strategii informowania mieszkańców Gminy Czarnków na temat Centrum Usług Społecznych zawierającą:
 - a. ogólną analizę obecnie dostępnych działań promocyjnych i informacyjnych w Gminie Czarnków,
 - b. określenie celów ogólnych i celów szczególnych odnoszących się do promocji CUS i informowania mieszkańców na temat CUS,
 - c. określenie grup odbiorców odpowiednio do planowanych działań promocyjnych i informacyjnych,
 - d. opracowanie narzędzi i kanałów promocji CUS,
 - e. opracowanie narzędzi i kanałów informowania mieszkańców na temat CUS,
 - f. określenie szczegółowych działań w zakresie promocji CUS,
 - g. określenie szczegółowych działań w zakresie informowania mieszkańców na temat CUS
 - h. określenie działań promocyjnych i informacyjnych w internecie, w tym w mediach społecznościowych.
2. Koncepcję identyfikacji wizualnej CUS, w tym logotypu (w dwóch wersjach kolorystycznych: kolorowa i monochromatyczna) i projektów materiałów promocyjnych i informacyjnych (papier firmowy, wizytówki, plakat, ulotka, baner, rollup, itp.)
3. Projekt strony internetowej CUS zgodnie w wytycznymi znajdującymi się w opracowanej strategii promocji Centrum Usług Społecznych w Czarnkowie. Opracowana strona winna spełniać wszelkie wymogi dotyczące funkcjonalności oraz wymagań prawnych dla narzędzi internetowych i stron www instytucji publicznych.

6) Partnerstwo Lokalne

Podjęto działania zmierzające do powołania Partnerstwa Lokalnego w Gminie Czarnków. W skład PL wchodzi instytucje publiczne i podmioty realizujące usługi w Gminie Czarnków. W czerwcu zostanie zorganizowane spotkanie Partnerstwa, w trakcie którego partnerzy zostaną zapoznani z ideą tworzenia CUS, zakresem jego działań i programem usług społecznych. Zaprezentowany zostanie również projekt porozumienia partnerskiego. Na kolejnym spotkaniu porozumienie to zostanie uroczystie podpisane przez przedstawicieli wszystkich podmiotów, które wejdą w skład Partnerstwa.

Przedstawiciele tych podmiotów są przygotowywani do uczestnictwa w partnerskich procesie zmiany w zakresie systemu usług społecznych w gminie, organizowane są spotkania poświęcone tej tematyce, a także szkolenia z zakresu składania ofert w konkursach organizowanych na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rezultaty kamienia pierwszego:

- 1) Przekształcenie GOPS w CUS.
- 2) Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych.
- 3) Plan wdrażania CUS.
- 4) Wieloletni program współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- 5) Powołanie Partnerstwa Lokalnego.

Kamień milowy nr 2

Okres realizacji: 01.05.2021 - 30.04.2022

W ramach kamienia drugiego planowane są następujące działania:

- 1) Regularne spotkania Partnerstwa Lokalnego: prezentacja działań prowadzonych przez CUS i poszczególnych partnerów, wyniki monitoringu realizacji usług, wymiana doświadczeń, rekomendacje do działalności i funkcjonowania CUS, prace nad Programem Usług Społecznych w Gminie Czarnków;
- 2) Uruchomienie CUS z dniem 1 czerwca 2021 r;
- 3) Szkolenie kadry CUS organizowane przez ROPS;
- 4) Przeprowadzenie konkursów, których celem będzie powierzenie lokalnym organizacjom zadań związanych z realizacją usług społecznych i podpisanie umów z podmiotami, które będą realizować usługi (okres od 01.07.2021 do 30.04.2022);
- 1) Opracowywanie standardów jakości usług społecznych określonych w programie usług społecznych, w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach;
- 2) Opracowanie szczegółowej koncepcji monitoringu usług wraz z narzędziami. Konsultacje opracowania z partnerami, wprowadzenie modyfikacji zgodnie z uwagami partnerów, przeprowadzenie szkolenia dla partnerów w zakresie systemu monitorowania usług, wdrożenie systemu;
- 3) Opracowanie i uruchomienie bazy usług społecznych dostępnych na terenie Gminy Czarnków;
- 4) Realizacja działań promujących CUS;
- 5) Rekrutacja mieszkańców zainteresowanych skorzystaniem z usług oferowanych przez CUS;
- 6) Opracowanie Indywidualnych Planów Usług Społecznych;
- 7) Realizacja usług społecznych przez CUS i partnerów przez okres 10 miesięcy;
- 8) Realizacja działań w zakresie Organizowania Społeczności Lokalnej.
- 9) Opracowanie i uchwalenie Programu Usług Społecznych w Gminie Czarnków. Program zostanie opracowany w oparciu o diagnozę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Czarnków w zakresie usług społecznych, a także wyniki monitoringu realizacji usług społecznych przez okres 10 miesięcy.
- 10) Współpraca z ROPS i innymi CUS w ramach Forum CUS.

Rezultaty kamienia 2:

- 1) Budowa i wzmocnienie partnerskich relacji w środowisku lokalnym zgodnie z koncepcją *local governance*.

- 2) Standardy jakości usług (w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach).
- 3) System monitoringu realizacji usług społecznych.
- 4) Program Usług Społecznych w Gminie Czarnków.
- 5) Zwiększenie rozpoznawalności CUS wśród mieszkańców gminy.
- 6) Podniesienie kompetencji pracowników CUS w zakresie działalności CUS, w tym pracy metodą *case managementu*.
- 7) Podniesienie kompetencji podmiotów partnerskich w zakresie realizacji usług społecznych.

Kamień milowy nr 3

Okres realizacji: 01.05.2022 - 30.04.2023

W ramach kamienia trzeciego planowane są następujące działania:

- 1) Spotkania Partnerstwa Lokalnego;
- 2) Aktualizacja Planu Wdrażania CUS w oparciu o wnioski z monitoringu.
- 3) Przeprowadzenie konkursów, których celem będzie powierzenie lokalnym organizacjom zadań związanych z realizacją usług społecznych zgodnie z Programem Usług Społecznych;
- 4) Podpisanie umów z podmiotami, które będą realizować usługi (okres od 01.05.2022 do 30.11.2023);
- 5) Prowadzenie promocji CUS;
- 6) Ciągła rekrutacja mieszkańców zainteresowanych korzystaniem z usług oferowanych przez CUS;
- 7) Opracowywanie Indywidualnych Planów Usług Społecznych;
- 8) Realizacja działań z zakresu Organizowania Społeczności Lokalnej;
- 9) Prowadzenie monitoringu realizacji usług;
- 10) Podnoszenie kompetencji pracowników CUS i podmiotów partnerskich w zakresie realizacji usług społecznych;
- 11) Prowadzenie i systematyczne aktualizowanie bazy usług społecznych dostępnych na terenie Gminy Czarnków;
- 12) Współpraca z ROPS i innymi CUS w ramach Forum CUS.

Rezultaty kamienia 3:

- 1) Zaktualizowany Plan Wdrażania CUS.
- 2) Podniesienie kompetencji pracowników CUS i podmiotów partnerskich w zakresie koordynowania i realizacji usług społecznych.
- 3) Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Czarnków poprzez zaspokajanie ich potrzeb społecznych.

Kamień milowy nr 4

Okres realizacji: 01.05.2023 - 30.11.2023

W ramach kamienia czwartego planowane są następujące działania:

- 1) Przegląd działań projektowych;
- 2) Opracowanie wniosków z realizacji Planu Wdrażania CUS;
- 3) Opracowanie i przedłożenie Radzie Programowej pakietu produktów powstałych w wyniku testowania rozwiązania modelowego.

Rezultaty kamienia 4:

Pakiet produktów powstałych w wyniku testowania rozwiązania modelowego, w tym:

- schemat organizacyjny i procedury działania CUS,
- zalecane szkolenia dla pracowników CUS (z uwzględnieniem szkoleń wskazanych w Ustawie), zalecane wyposażenie CUS,
- metody i techniki wykorzystywane w diagnozie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz potencjału lokalnych usługodawców,
- zalecane metody i narzędzia pracy kadr CUS z mieszkańcami, w tym w zakresie metodyki tworzenia indywidualnych planów usług społecznych (IPUS),
- zasady współpracy CUS z partnerami, w tym tworzenia partnerstw lokalnych (jeśli są tworzone),
- narzędzia do oceny skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS.

Monitoring usług

Plan i sposób monitorowania usług świadczonych w ramach CUS (z uwzględnieniem opinii mieszkańców - członków społeczności lokalnych - m.in. o jakości świadczonych usług), w tym zapewnienie dostarczania danych na potrzeby ewaluacji, która będzie realizowana poza projektem

I. Plan monitorowania usług świadczonych w ramach CUS

Etapy realizacji monitoringu usług świadczonych w ramach CUS:

Kamień Milowy II

- 1) Opracowanie szczegółowej metodologii i narzędzi monitoringu;
- 2) Opracowanie standardów poszczególnych usług, o ile nie jest to uregulowane odpowiednimi przepisami prawa;
- 3) Przeprowadzenie konsultacji koncepcji monitorowania usług świadczonych w ramach CUS z Partnerstwem Lokalnym;
- 4) Przeszkolenie pracowników CUS i usługodawców z systemu monitorowania usług;
- 5) Przeprowadzenie działań monitoringowych z wykorzystaniem opracowanych wcześniej narzędzi w okresie 5 miesięcy realizacji usług;
- 6) Opracowanie raportu wstępnego z monitoringu usług;
- 7) Przekazanie usługodawcom rekomendacji w zakresie poprawy jakości i efektywności świadczonych usług;
- 8) Przeprowadzenie działań monitoringowych z wykorzystaniem opracowanych wcześniej narzędzi w okresie 5 miesięcy realizacji usług, w szczególności pod kątem wdrożenia rekomendacji;
- 9) Opracowanie raportu końcowego z monitoringu usług.

Wnioski i rekomendacje z monitoringu usług zostaną wykorzystane do opracowania Programu usług społecznych, który będzie wdrażany w następnych fazach realizacji projektu CUS.

Kamień Milowy III i IV

- 1) Przeprowadzenie działań monitoringowych z wykorzystaniem opracowanych wcześniej narzędzi w okresie 6 miesięcy realizacji usług;
- 2) Opracowanie raportu wstępnego z monitoringu usług;
- 3) Przekazanie usługodawcom rekomendacji w zakresie poprawy jakości i efektywności świadczonych usług;
- 4) Przeprowadzenie działań monitoringowych z wykorzystaniem opracowanych wcześniej narzędzi w okresie 6 miesięcy realizacji usług, w szczególności pod kątem wdrożenia rekomendacji;
- 5) Opracowanie raportu końcowego z monitoringu usług.

II. Sposób monitorowania usług świadczonych w ramach CUS

Materiał opracowany z wykorzystaniem podręcznika „Nawikus - Narzędzie analizy wartości kontraktowanych usług społecznych. Podręcznik użytkownika”, red. Marek Ćwiklicki, Kraków 2015.

Monitorowanie jest tu rozumiane jako ciągła kontrola i opieka merytoryczna nad realizowaną usługą, która umożliwia przedsięwzięcie działań korygujących w zależności od wyników badania. Jest to proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat realizowanych usług i całego programu usług społecznych w aspekcie finansowym i rzeczowym, mający

na celu zapewnienie zgodności realizacji usług i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Cele monitoringu usług świadczonych w ramach CUS w Gminie Czarnków:

- 1) Poprawa jakości i dostępności usług społecznych dla mieszkańców gminy;
- 2) Poprawa efektywności i skuteczności usług społecznych;
- 3) Wzrost zadowolenia odbiorców usług społecznych;
- 4) Zapewnienie interesariuszom i beneficjentom procesu wytwarzania i świadczenia określonych usług społecznych informacji niezbędnych do oceny działania tego systemu i jego ewentualnej korekty;
- 5) Zapewnienie możliwości badania efektywności społecznej i ekonomicznej pod kątem zmiany formy realizacji usług na kontraktowanie.

Powyższe cele są osiąmane poprzez porównywanie parametrów świadczonych usług z obowiązującymi dla nich standardami i służą doskonaleniu jakości i efektywności usług poddanych pomiarowi.

Monitorowane będą różne wymiary realizacji usług:

- Jakość
- Efektywność
- Wydajność
- Skuteczność
- Dostępność

Jakość - Jakość świadczonych usług można rozpatrywać z punktu widzenia podmiotu zlecającego albo odbiorcy usług. Z jednej strony monitorowanie będzie odnosiło się do opinii odbiorcy usługi który określi, czy i w jakim zakresie usługa jest zgodna z jego oczekiwaniami i czy w pełni zaspokaja jego potrzeby. Z drugiej zaś - do oceny zlecającego realizację usługi, czyli CUS, który określi stopień zgodności realizacji danej usługi z przyjętymi dla niej standardami.

Efektywność (efficiency) oznacza relację pomiędzy osiągniętymi wynikami a wykorzystanymi zasobami.

Wydajność - porównanie poniesionych nakładów (kosztów) do osiągniętych produktów (korzyści).

Skuteczność - pomiar skuteczności wskazuje w jakim stopniu realizacja usługi spełnia potrzeby klienta. Pomiar skuteczności najbliższy jest badaniu poziomu zadowolenia klienta.

Dostępność - pomiar równości dostępu danej usługi dla wszystkich obywateli, którzy powinni mieć prawo i możliwość skorzystania z niej. Dostępność powinna być określona zarówno w sensie fizycznym czy organizacyjnym, jak i w sensie finansowym.

CUS zlecając realizację usług będzie każdorazowo określał, w jaki sposób będzie ją oceniać z punktu widzenia poszczególnych wymiarów.

Zasady

Realizując działania monitoringowe CUS będzie dążył, aby wszystkie strony procesu przestrzegały następujących zasad:

1. Zaangażowanie i odpowiedzialność partnerów procesu monitorowania (CUS, realizatorzy usług) w celu zapewnienia efektywności i skuteczności tych działań oraz obiektywnej oceny ich wyników.
2. Niezależność osądu jako konieczność bezstronnego, pozbawionego uprzedzeń podejścia przy analizie i ocenie wyników w celu uzyskania przydatnych wskaźników rezultatów.

3. Otwartość i przejrzystość, czyli stworzenie atmosfery wzajemnego zaufania między CUS i realizatorami usług poprzez udostępnienie sprawozdań, dokumentów i informacji koniecznych do monitorowania.
4. Benchlearning wyrażający się w możliwości podejmowania działań doskonalących na podstawie porównań wyników danej organizacji i na tle innych podmiotów realizujących kontraktowane usługi.

Przy zbieraniu informacji na potrzeby doskonalenia usług społecznych będą brane pod uwagę:

- użyteczność danych dla osób i podmiotów uczestniczących w monitoringu i wykorzystujących jego wyniki;
- efektywność zbierania danych: wysiłek i koszt ich pozyskania nie mogą być wyższe niż korzyść z ich zastosowania;
- obiektywność, tj. możliwość prostej weryfikacji wyników;
- stosowanie różnych sposobów gromadzenia informacji i danych, żeby uzyskać pełny obraz sytuacji.

Podmioty zaangażowane w proces monitorowania:

1. Mieszkańcy korzystający z usług społecznych oferowanych przez CUS;
2. Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków;
3. Podmioty realizujące usługi społeczne zlecone przez CUS;
4. Partnerstwo Lokalne.

Przedmiot monitoringu i zakres gromadzonych informacji:

Przedmiotem monitoringu jest stopień spełnienia standardów usług świadczonych klientom organizacji, którym zlecono usługi społeczne oraz powiązane z usługami mierniki jakościowe i efektywnościowe. Standardy określają sposób realizacji usług i umożliwiają ocenę parametryczną w ujęciu jakościowym i efektywnościowym.

Wskaźniki monitorowania

Przykładowe wskaźniki monitorowania jakości usługi:

A) Odbiorcy usługi:

- 1) Zadowolenie klientów z usług realizowanych przez dany podmiot na zlecenie CUS;
- 2) Poprawa zadowolenia klientów z usług realizowanych przez dany podmiot na zlecenie CUS;
- 3) Chęć dalszego korzystania z usługi;
- 4) Chęć polecenia usługi realizowanej przez dany podmiot na zlecenie CUS innym mieszkańcom gminy;
- 5) Brak rekomendacji zmiany funkcjonowania usługodawcy przez mieszkańca korzystającego z usługi.

B) Podmiot zlecający - CUS:

- 1) Stopień zgodności realizowanej usługi ze standardami przyjętymi dla danego typu usługi w zakresie standardów:
 - a) organizacji usługi,
 - b) obsługi klienta,
 - c) personelu organizacji,
 - d) zapewnienia dostępu do usług.

Przykładowe wskaźniki monitorowania efektywności usługi:

- 1) Stopień osiągnięcia celu liczby obsługiwanych klientów;
- 2) Efektywność kosztowa w zakresie wsparcia klientów;
- 3) Efektywność zatrudnieniowa personelu usługodawcy;
- 4) Postęp finansowy realizacji usługi.

Metody i narzędzia monitorowania:

- Ankiety z mieszkańcami korzystającymi z usług;
- Wywiady indywidualne z mieszkańcami korzystającymi z usług;
- Wywiady indywidualne z przedstawicielami podmiotów realizujących usługi.

Podział zadań w zakresie monitorowania usług w ramach CUS:Zadania Organizatora Usług Społecznych:

- doskonalenie/aktualizacja metody i narzędzi monitorowania;
- przygotowywanie raportów z monitorowania;
- konsultacje raportów z monitorowania,
- ocena wyników monitorowania;
- przygotowanie rekomendacji dotyczących zmian w sposobie realizacji określonych standardów.

Zadania Koordynatora Indywidualnych Planów US:

- realizacja działań monitoringowych: ankiety i wywiady z mieszkańcami korzystającymi z usług;
- gromadzenie, przetwarzanie oraz analiza danych i informacji uzyskanych w czasie procesu monitorowania.

Zadania podmiotów realizujących usługi:

- prowadzenie w sposób ciągły monitoringu wewnętrznego pod kątem zgodności z umową, standardami oraz miernikami jakości i efektywności;
- wdrażanie działań korygujących w momencie zidentyfikowania odchyleń od przyjętych założeń
- przekazywanie sprawozdań z monitoringu wewnętrznego do CUS.

Pakiet dokumentów

Określenie pakietu dokumentów, który powstanie w wyniku testowania założonego w projekcie modelu CUS

Kamień milowy nr 1

Okres realizacji: 01.01.2021 - 30.06.2021

Dokumenty, który powstaną w wyniku realizacji Kamienia milowego nr 1:

1. Uchwała o przekształceniu GOPS w CUS,
2. Uchwała o nadaniu statutu CUS
3. Struktura organizacyjna CUS
4. Regulamin organizacyjny CUS wraz z nowymi/skorygowanymi zakresami obowiązków pracowników
5. Regulamin wynagradzania CUS
6. Regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych
7. Pisma dot. zawiadomienia pracowników o przejściu zakładu pracy na innego pracodawcę
8. Umowy o pracę z nowo zatrudnionymi pracownikami
9. Pisma do kontrahentów i partnerów z informacją o przekształceniu
10. Aneks do Polityki rachunkowości i planu kont
11. Plan wdrażania CUS
12. Plan promocji CUS
13. Karty usług
14. Porozumienie partnerskie/ list intencyjny ws. powołania/rozwoju partnerstwa lokalnego na rzecz rozwoju usług społecznych
15. Regulamin udzielania zamówień/ zlecania zadań w zakresie realizacji usług społecznych
16. Wieloletni Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi

Kamień milowy nr 2

Okres realizacji: 01.05.2021 - 30.04.2022

Dokumenty, który powstaną w wyniku realizacji Kamienia milowego nr 2:

1. Ogłoszenia konkursowe - zlecenie zadań w zakresie realizacji usług społecznych
2. Umowy i sprawozdania z realizacji zadań w zakresie realizacji usług społecznych
3. Standardy jakości usług społecznych wraz z system badania ich jakości i monitoringiem
4. Sprawozdania ze spotkań partnerstwa lokalnego
5. Program usług społecznych
6. Baza usług społecznych
7. Indywidualne plany usług społecznych
8. Sprawozdania z realizacji działań w ramach OSL
9. Plan rozwoju kompetencji kadry CUS wraz z programami szkoleń

Kamień milowy nr 3

Okres realizacji: 01.05.2022 - 30.04.2023

Dokumenty, który powstaną w wyniku realizacji Kamienia milowego nr 3:

1. Plan wdrażania CUS - zaktualizowany
2. Program usług społecznych - zaktualizowany
3. Baza usług społecznych - zaktualizowana
4. Ogłoszenia konkursowe - zlecenie zadań w zakresie realizacji usług społecznych
5. Umowy i sprawozdania z realizacji zadań w zakresie realizacji usług społecznych
6. Indywidualne plany usług społecznych

7. Sprawozdania ze spotkań partnerstwa lokalnego
8. Sprawozdania z realizacji działań w ramach OSL

Kamień milowy nr 4

Okres realizacji: 01.05.2023 - 30.11.2023

Dokumenty, który powstaną w wyniku realizacji Kamienia milowego nr 4:

1. Skorygowane po monitoringu i ewaluacji dokumenty wymienione w Kamieniach milowych nr 1, nr 2 i nr 3.

A także:

- schemat organizacyjny i procedury działania CUS,
- zalecane szkolenia dla pracowników CUS (z uwzględnieniem szkoleń wskazanych w Ustawie), zalecane wyposażenie CUS,
- metody i techniki wykorzystywane w diagnozie potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz potencjału lokalnych usługodawców,
- zalecane metody i narzędzia pracy kadr CUS z mieszkańcami, w tym w zakresie metodyki tworzenia indywidualnych planów usług społecznych (IPUS),
- zasady współpracy CUS z partnerami, w tym tworzenia partnerstw lokalnych (jeśli są tworzone),
- narzędzia do oceny skuteczności i efektywności funkcjonowania CUS.

Plan finansowy

	Usługa	Średnio miesięczna cena usługi w 2021 i 2022	Kwota przeznaczona na usługę do końca realizacji projektu	Potencjalny wykonawca	Obszar
1	Opieka wytchnieniowa	18 000 zł	522 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Pomoc społeczna
2	Lokalny klub rodzinny (rodzice z dziećmi do 5 roku życia)	6 000 zł	174 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Wspieranie rodziny
3	Stacjonarny klub seniora	3 000 zł	87 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Polityka prorodzinna
4	Mobilny klub seniora	5 000 zł	145 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Polityka prorodzinna
5	Reintegracja społeczno-zawodowa w CIS	8 osób x 2100 zł/1700 zł	413 600 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Reintegracja społeczna i zawodowa
6	Wsparcie dla osób z chorobami onkologicznymi	5 000 zł	135 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Promocja i ochrona zdrowia
7	Edukacja zdrowotna w szkołach	2 500 zł	57 500 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Promocja i ochrona zdrowia oraz edukacja publiczna
8	Oferta kulturalna dla mieszkańców	4 000 zł	116 000 zł	Podmiot Ekonomii Społecznej	Kultura
9	Rodziny wspierające dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (500 zł/m-c/rodzinę); 2 rodziny	1 000 zł	29 000 zł	CUS	Wspieranie rodziny
10	Wsparcie psychologiczne	6 000 zł	174 000 zł	CUS	Promocja i ochrona zdrowia
11	Działania wspierające OSL, w tym uniwersytet obywatelski i wolontariat	3 000 zł	87 000 zł	CUS	OSL
	SUMA		1 882 100 zł		

Zasady współpracy

Zasady współpracy między jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami

Jednym z podstawowych zadań Centrum Usług Społecznych jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i koordynacji usług społecznych, w tym przez nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Podejmowane działania na rzecz integracji i wspierania rozwoju wspólnoty samorządowej winny być prowadzone z wykorzystaniem potencjału tej wspólnoty, w tym poprzez organizowanie działań samopomocowych, wolontaryjnych i sąsiedzkich stanowiących uzupełnienie usług społecznych (tzw. działania wspierające).

Powyższa współpraca powinna obywać się z uwzględnieniem:

- Zasady suwerenności stron – rozumianej jako prawo partnerów do zachowania niezależności we wzajemnych relacjach oraz prawo do wzajemnej konstruktywnej wymiany opinii,
- Zasady partnerstwa – rozumianej jako współdziałanie suwerennych partnerów na rzecz rozwoju i koordynacji usług społecznych, integracji i wspierania rozwoju wspólnoty samorządowej. Partnerzy podejmują wspólne działania, mając na uwadze fakt, że dzięki łączeniu zasobów i kompetencji osiągną lepsze rezultaty. Zasada ta zakłada, że wszystkie strony współpracują ze sobą w oparciu o zasady współdziałania, współdecydowania i współodpowiedzialności.
- Zasady efektywności - rozumianej jako dążenie partnerów do stałego podnoszenia potencjału do rozwoju i koordynacji usług społecznych. Zasada ta opiera się o reguły gospodarności (oszczędnie), tworzenia maksymalnej wartości za określone nakłady (value for money) i szanowania publicznych zasobów. Zasada ta będzie miała szczególny wymiar przy standaryzacji usług społecznych oraz w procesie ich monitorowania.
- Zasady uczciwej konkurencji – rozumianej jako prawo każdego odpowiednio przygotowanego partnera do możliwości zlecenia realizacji zadań w obszarze usług społecznych i ich wykonywania. W oparciu o zasadę uczciwej konkurencji CUS dążyć będzie do wyboru najbardziej efektywnego realizatora zadań publicznych w obszarze usług społecznych. Partnerzy będą wspólnie uczestniczyć w ustaleniu zasad uczciwej konkurencji (wspólnie wypracować kryteria niedyskryminujące, jawne, dotyczące każdego potencjalnego uczestnika partnerstwa i wszystkich sektorów).
- Zasady jawności – rozumianej jako zobowiązanie partnerów do wzajemnego udostępniania sobie pełniej i prawdziwej informacji na temat obszarów swojego działania, które są istotne z punktu widzenia budowania wysokiej jakości współpracy i realizacji usług społecznych. Zasada ta wynika z potrzeby budowania wzajemnego zaufania. Informacja powinna być udostępniana w adekwatnych formach oraz być adekwatna pod względem treści.

Ponadto podczas współpracy i realizacji poszczególnych zadań w obszarze usług społecznych Partnerzy dążyć będą do zachowania zasady równości szans i niedyskryminacji, zasady innowacyjności oraz zasady partycypacji społecznej.

Zlecenie usług społecznych/ wybór realizatorów usług społecznych odbywał się będzie z zachowaniem zasad uczciwej konkurencji oraz jawności. Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków uwzględniając zasadę efektywności dążyć będzie do zachowania aspektów społecznych – zlecając i powierzając realizację usług społecznych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego

i o wolontariacie (co najmniej 30% zleceń dla organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej). Do wyboru wykonawców usług społecznych stosowane będą następujące procedury:

Organizacja pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej:

- otwarte konkursy ofert: zlecenie/powierzenie realizacji zadań publicznych w obszarze usług społecznych w trybie opisanym w art. 11 i art. 15-18 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
- procedury wyboru wykonawców dla zamówień poniżej 130.000 zł zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych* i Regulaminem zamówień Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków z uwzględnieniem zasad wynikających z Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- procedury wyboru wykonawców dla zamówień powyżej 130.000 zł zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych.*

Osoby fizyczne i prawne oraz podmioty wykonujące działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej:

- procedury wyboru wykonawców dla zamówień poniżej 130.000 zł zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych* i Regulaminem zamówień Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków z uwzględnieniem zasad wynikających z Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020,
- procedury wyboru wykonawców dla zamówień powyżej 130.000 zł zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych*.

*Centrum Usług Społecznych w Gminie Czarnków stosując procedury z ustawy Prawo zamówień publicznych dążyło będzie do uwzględnienia aspektów społecznych, jeżeli aspekty te będą możliwe do uzyskania w danym zamówieniu. W tym celu CUS stosował będzie odpowiednie klauzule społeczne dokonując wcześniej analizy w zakresie możliwości i racjonalności ich zastosowania przy danym zamówieniu.